ՏԻԽՍԹՈՒՐ

133

Դիտ
Ազգ. Գրադարան
Մաքարյան

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԵՌԵԱՐ ՆԱՄ ՃԼՐԻՏԷՆԻՆ
ՍԱՀԻՊ ԻՄԹԻԵԱԶԸ
Ն. Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՄԱՐԻՖԷԹԻՑԼԷ
ԼԻՍԱՆԸ ԼԷԹԱՖԷԹՐԷՍԱՆԸ ԹԻՒՐԲԻՏԷՆ
ԱՑՆԷՆ ԷՐՄԷՆԻՃԷ ՀՐՈՒՖԱԹԱ ՆԱԳԼ
ՎԷ,
ՄԷԱՐԻՖԻ ՈՒՄՈՒՄԻՑԵԼ ՆԷԶԱՐԷԹԻ ՃԷԼԻԼԷՍԻ
ՐՈՒԽՍԱԹԸՅԼԱ ԹԱՊ ՈՒ ՆԷՇՐ ԻՏԻԼՄԻՇ ՏԻՐ

ՃԻԻԶ.—

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼ
ԳԱԼԱԹԱՏԱ, ԲԷՐՇԷՄՊԷ ԲԱԶԱՐՃՆԱ, Ն. 41, ԻՖԻՍ ԽԱՆԸՆՏԱ
ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԵՌԵԱՐ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ

1881

Uy 1253

ՏԻԻՍԹՈՒՐ

Ազգային Գրադարան
Գանձարան — Մատենադարան

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԵՌԱՐ ՆԱՄ ՃԷՐԻՏԷՆԻՆ

ՍԱՀԻՊ ԻՄԹԻԵԱԶԸ

Պ. Ֆ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՄԱՐԻՖԷԹՅԱԼԷ

ԼԻՍԱՆԸ ԼԷԹԱՖԷԹՐԷՍԱՆԸ ԹԻԵՐԲԻՏԷՆ

ԱՃՆԷՆ ԷՐՄԷՆԻՃԷ ՀՐՈՒՖԱԹԱ ՆԱԳԼ

ՎԷ

ՄԷԱՐԻՖԻ ՈՒՄՈՒՄԻՑԵԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻ ԷՀԷԼԻԼԷՍԻ
ՐՈՒԽՍԱԹԸՅԱՆ ԹԱՊ ՈՒ ՆԷՇՐ ԻՏԻԼՄԻՇ ՏԻՐ

ՃԻԶ 7 — ՂՇ. 5

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼ
ԳԱԼԱԹԱՍԱ, ԲԷՐՇԷՄՊԷ ԲԱԶԱՐՃՆԱՍ, Ն. 41, ԲԻՍԻ ԽԱՆՃՆԱՍ
ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԵՌԱՐ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ

1881

յիզ օլմաեաճադ տըր։ Ումուրու միլ-քիյեէ մէէմուրլարընտան պիրի, մէէ-մուրիյեէթինի թէրք իթմէտիքճէ, մահ-քէմէ մէէմուրու օլամաեաճադ, վէ մահքէմէ մէէմուրլարընտան պիրիսի, մահքէմէ մէէմուրիյեէթինի թէրք իյ-լէմէտիքճէ, իտարէյի միլքիյեէ մէէ-մուրու օլամաեաճադ տըր։

7. Գարնտաշ, վէ ամուճա, վէ տաեը կիպի իքինճի, վէ իւչինճիւ տէրէճէ-եէ գատար պիր պիրինէ դարապէթի օլան քիմնէլեր, վէ տամատ իլէ դա-ելն բէտեր, եախօտ գաերն, եախօտ դաերն բէտերին պապասը, պիր մահ-քէմէ վէ եա պիր տիվանտա, պիրլիք-տէ օլարադ մէէմուր պուլունամաեա-ճադլարը միսիլլու, զիրբ օլունան տէ-րեճէլէրտէ եէքտիկէրէ դարապէթի օլմաեան իքի չախս, պիր մահքէմէ վէ եա տիվանը թիճարէթէ, մէէմուր, վէ թայեէն օլունտուդտան սոնրա, սու-րէթի սէլէսէյի սապրդատան պիր սու-րէթլէ, պէ յնէլէրինտէ դարապէթի սրհ-րիյեէ հասրլ օլտուդու հալտէ տախի, տամատ օլան մէէմուրուն, ինֆիսալը լազըմ կէլէճէք տիր։

ԻՔԻՆՃԻ ԳԱՍԼ

Թիճարէթ մահէմէլէրինին ընդհանուր դայէր դէր։

8. Եալընըզ պիր մէճլիստէն իպարէթ օլան հէր պիր մահքէմէյի թիճարէթ, պիր ըէյիս իլէ իքի աազայի տայիմէ, վէ տէօրթ աազայի մուվագդաթատէն միւրէքքէպ օլարադ, պունլարըն հէր պիրի, եանայի միւզաքէրէտէ, սահիպ ըէյ օլաճադլար տըր։

9. Տէօրտունճի մատտէտէ մուհար-ըէր օլտուղու իւղրէ, պէրրիյեէ վէ պահրիյեէ մէճլիսլէրի նամզյլա իքիեէ թագսիմ օլունմուշ օլան թիճարէթ մահքէմէլէրինին հէր պիրինտէ, պիր ըէյիսի էվվէլ, վէ պիր ըէյիսի սանի օլուպ, զիրբ օլունան իքի մէճլիստէ, ըէյիսի էվվէլին պուլունմատըը մէճ-լիստէ, ըէյիսի սանի անրն եէրինէ գայիմ օլաճադ տըր. վէ հէր պիր մէճ-լիստէ իքիշէր աազայի տայիմէ, վէ տէօրտէր աազայի մուվագդաթա օլա-ճադ տըր. վէ Տէրսաատէթին մահքէ-մէյի թիճարէթի տախի, պու սուրէթ-լէ, պէրրի վէ պահրի օլմագ իւղրէ, իքի մէճլիսէ թագսիմ օլունաճադ տըր. շու գատար քի, Տէրսաատէթին ու-մուրու թիճարէթի, սայիր մահէլլէրէ նիսպէթլէ վիւսաթը վէ ճէսամէթլի պուլունտուղունտան, իշպու մահքէ-մէնին պիր ըէյիս իլէ իքի ըէյիսի սանիսի, վէ հէր պիր մէճլիսին տէօր-տէր աազայի տայիմէ, վէ սէքիզէր աազայի մուվագդաթասը օլաճադ տըր. իշպու իքի մէճլիսին հէր պիրի, մէսա-լիհի վագրանրն սիւրաթը թէսվիյեէսի իչին, իճապը թագտիրինտէ, այրը այ-ըը իքի օտաեա թագսիմ օլունապիլէ-ճէք տիր։

10. Ըէյիսի էվվէլ վէ սանի, վէ աա-զայի տայիմէ, թիճարէթ նէզարէթի-նին թագրիրիյլէ, միւթաալիդ պույ-րուլաճադ իրատէյի Սէնիյեէ մուճի-պինճէ նասպ ու թայեէն օլունաճադ-տըր. պու միսիլլու մէէմուրիյեէթլէր, թաչրալար մահքէմէլէրի իչին իճրա օ-լունմադ իճապ իթտիկի թագտիրտէ, մահէլլինտէ պուլունան էն պիւյիւք մէէմուր իլէ, նէզարէթի միւշարիլէյ-հանրն էվվէլճէ մուիասէրէ իթմէսի լազըմ կէլէճէք տիր. հէր հալտէ, զիրբ օլունան մէէմուրիյեէթլէրէ, էհ-լի ըրզ վէ միւսթէգրիմ իւլ աթվար, վէ էհլ ու էրսադ, վէ տիրայէթքեար, վէ ուսուլ ու դավանինի թիճարէթէ վագրի պուլունանլար մէէմուր օլա-ճաղընտան, պունլարրն պու սրֆաթ-լար իլէ մէվսուֆ օլտուղլարը, թի-ճարէթ նաղրը թարաֆընտան, պա-տէթ թասդիդ, մէէմուրիյեէթլէրի արդ ու իսթիղան օլունաճադ տըր։

11. Մէէմուրինի միմամիլէյհիմ, միւ-

ԱԿԿ 1253

նասիպ մրգտար մաաշ իլէ մուվազ-
զաֆ օլուպ, իսթիֆալարը վուգու պուլ-
տուղու հալտէ, դապուլ օլունմատըդ-
ճա, վէ եա իւղերլէրինէ պիր կիւնա
ճինայէթ վէ ճիւնհա իչին պիր հիւքմ
թէրքէթիւպ իթմէտիքճէ, վէ եախսոտ
ախէր պիր մէէմուրլիկէթէ թայինին
գելընմատըդճա, մէէմուրլիկէթլէրինա-
տէն ինֆիսալ իթմէկճէքլէր տիր։

12. Ըէյիսի էվվէլ վէ սանի, պիր
կիւն մէճլիստէ հազըր պուլունմատը-
ղը հալտէ, մէճլիստէ մէվճուտ օլան
աղանըն մէէմուրլիկէթճէ էն գըտէմ-
լիսի (1), ալ կիւն ռիեասէթ մէէմուրլիկ-
էթինի ինֆա իտէճէք տիր։

13. Մէհաբիմի թիճարէթ աղայի
մուվազզաֆաթասընին ինթիխապը քէյ-
ֆիկէթի, մահէլլինտէ իսթիդամէթ,
վէ հիւնի հալ իլէ մաարուֆ, վէ հիւս-
նի իտարէ վէ թէսարրուֆ էրպապլը-
տան օլան էն գատիմ վէ միւթէպէ-
րանը թիւճճարտան միւրէքքէպ պիր
մէճլիս ագտիյլէ իճրա գելընաճաղ տըր։

14. Հէր պիր մահքէմէի թիճարէթին,
տախիլի տարիքի հիւքմի օլան մահէլլէր-
տէ մէվճուտ պիրճիւմլի թիւճճարտան
միւնթէխապ օլմազ իւզրէ, թէֆրիգը
լազըմ կէլէն միւթէպէրանը թիւճճա-
ըրն տէֆթէրի, մահքէմէյի թիճարէ-
թին քեայինի օլտուղու մահէլլտէ պու-
լունան թիճարէթի գանչէլարեասը միւ-
տիրլէրի մաարիֆէթիյլէ, պէհէր սենէ
իպթիտասընտա թանզիմ օլունաճաղ
տըր. ֆագաթ, իչպու տէֆթէր, մահ-
քէմէնին ըէյիսիյլէ պէրապէր, Տեր-
սաատէթտէ իսկ թիճարէթի նէզա-
ըէթի, վէ թաշրատա իսկ, մահէլլի
հիւքիւմէթինին էն պիւյիւք մէէմու-
ըու թարաֆընտան թաստիգ օլունմա-
տըդճա, միւթէպէր աատ օլունմա-
հաճաղ տըր։

15. Միւթէպէրան թիւճճարըն, հէր
պիրի, ագայլի օթուզ հաշընտա օլ-
տուղու, վէ միւթէմատիեէն պէշ սե-
նէ մուհաֆազայի նամուս վէ թէհայ-
եիւզ իլէ իճրայի թիճարէթ իթմիշ, վէ
իֆլասը վուգու պուլմամըշ, վէ եախսոտ
պուլուպտա, մուախսերէն իատէյի ի-
թիպար էյլէմիշ, վէ պիր կիւնա ճինա-
յէթ վէ ճիւնհա իչին, ալէյհինտէ հիչ
պիր հիւքմ թէրքէթիւպ իթմէմիշ
պուլունտուղու հալտէ, թիճարէթի
մահքէմէլէրի մուվազզաթ աազալըը-
նա ինթիխապ օլունապիլէճէք տիր։

16. Աղայի մուվազզաթանըն, իշ-
պու ինթիխապը մաատէսի, ըէսմէն
տավէթ պիրլէ, մէվճուտ պուլունա-
ճաղ միւնթէխիպլէրին (2) հէր պիրի-
նին վիրէճէքլէրի ըէյ իւզերինէ հասըլ
օլաճաղ էքսերիյէթի արա իլէ իճրա
օլունաճաղ տըր. պու միսիլու ինթի-
խապաթըն մազպաթասը, մահէլլի թի-
ճարէթ գանչէլարեասը միւտիրլէրի
թարաֆընտան թանզիմ, վէ զիքր օլու-
նան միւնթէխիպլէր ճանիպինտէն իմ-
զա վէ թէմհիր օլունուպ, Տէրսաա-
տէթտէ իսկ տօղրուտան տօղրունա,
վէ թաշրաատա իսկ մահէլլի հիւքիւ-
մէթինին էն պիւյիւք մէէմուրու վա-
սըթասը յլա, Թիճարէթ նէզարէթինէ
կէօնտէրիլէրէք, օրատան տախի, իրա-
տէյի Սէնիյէտ իսթիհսալի զըմնընտա,
ուսուլի վէճհլէ, Պապը Ալիյէ տրզ
ու իսթիզան օլունաճաղ տըր։

17. Աղայի մուվազզաթա մէէմու-
ըիյէթինին մաաշը օրմանրպ, հայրընրզ
ֆախրի(3) մուճիպ պիր մէէմուրլիկէթ
ատտ օլունաճաղ տըր. իշպու մէէմու-
ըիյէթի, տէվլէթճէ միւքելլէֆ մէէ-
մուրլիկէթատէն օլաճաղը ճիհէթլի,
պունա ինթիխապ օլունմուշ օլան զաթ,
էօզրի շէրիսի օլտուղու հալտէ, տա-
խիլ օլաճաղը մահքէմէ թարաֆընտան
թաստիգ օլունմատըդճա, ատէմի դա-
պուլ(4) վէ իսթիֆա իլէ, օլ մէէմուրլի-
կէթատէն աֆիվ օլունմահաճաղ տըր։

(1) Գըրեմլի, մէէմուրլիկէթէ էվվէլ կէչմիշ
(2) Մէհնիրեեէ, սէչիլմիշ։
(3) Ֆախր, իֆթիխար, շէրէֆ։
(4) Ադեմ էապուլ, դապուլ իթմէմիշ։
օլան։

18. Պէր վէճհի ինթիխապ թայեին օլունաճադ աաղայի մուվադդաթանըն, միւտտէթի մէէմուրկյեէթլերի, պիր սէնէտէն իպարէթ օլաճադտըր. անճադ, իլերուտէ ճիւմլէսինին ինֆիսալլերի պիրտէն վուդու պուլմամադ իւզրէ, պունլարըն տէֆայի ուլատէ, պիր նըսֆը պիր սէնէ, վէ նըսֆը տիկերի ալթը մահ միւտտէթ իչին ինթիխապ վէ թայեին օլունուպ, մուախխէրէն, միւտտէթի մէէմուրկյեէթլերի միւնդաղկյեէ օլուպտա, թէպէտտիւլլերի լաղըմ կէլէնլերինէն եէրլերինէ ալընմալարը իճապ իտէն տիկեր աաղայի մուվադդաթա, պէհեր ալթը այտա պիր քերրէ իճրա օլունաճադ ինթիխապաթը միւթեադդըպէտէ, ալէլ ումում, պիրբեր սէնէ իչին ինթիխապ վէ նասպ դըլընաճադլար տըր։

19. Պիր սէնէ մէէմուրկյեէթլերի իխթամընտա ինֆիսալլերի լաղըմ կէլէն աղայի մուվադդաթա մուվաֆադսաթլարըլլա, թէքրար իբինճի սէնէ իչին ինթիխապ օլունապիլէճէքլեր տիր. անճադ, իչպու իբինճի սէնէ մէէմուրկյեէթլերի տախի միւնդաղկյեէ օլաուդտա, իւչիւնճիւ սէնէ իչին, արասը պիր սէնէ միւրուր իթմէտիքճէ, եէնիտէն ինթիխապ օլունամաեաճադլար տըր։

20. Աաղայի մուվադդաթատան պիրի, իլանը իֆլաս իթտիկի, վէ ճինայէթ վէ ճիւնհա իլէ մահքիւմ օլտուղու, վէ եախսա պիր մէէմուրկյեէթի միւրկյեէեի դապուլ իյլէտիկի թադտիրտէ, աաղալըդ մէէմուրկյեէթինտէն միւնֆասըլ օլաճադ տըր. պումիսիլլու մէէմուրինի միւնֆասըլէնին եէրինէ 13իւնճիւ, վէ 15ինճի, վէ 16ընճը մատտէլէրտէ միւնտէրիճ օլան ահքամ վէ ուսուլ մուճիպինճէ, տիկեր աաղայի մուվադդաթա սէրիան թայեին օլունաճադտըր։

21. Աաղայի մուվադդաթատան պիրինին վուդուի վէֆաթընա, վէ եախսա դապուլ օլունան խթիֆասընա, վէ եա մատտէյի սապրդատէ մուհարրէր էսպապտէն տօլաեը վուդուա կէլէն ինֆիսալինէ մէպնի, եէրինէ ինթիխապ վէ թայեին օլունաճադ օլան ղաթ, սէլէֆինին միւտտէթի մէէմուրկյեէթի նէ դատար դաբմշ իսէ, օլ դատար վադթ աաղալըդ մէէմուրկյեէթինի իճրա իտէճէք տիր։

22. Պէր վէճհի մուհարրէր թայեին օլունաճադ աաղայի մուվադդաթատէն պաշդա հիչ պիր քիմսէ, աաղալըդ սըֆաթըյլա, մահքէմէյի թիճարէթտէ պուլունամաեաճադտըր. շայէտ, պուլունուր իսէ, վիրկյէն գարար միւթէպէր օլամաեարադ, քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ գալաճադ տըր։

23. Հէր պիր մահքէմէյի թիճարէթտէ, պիր պաշ քեաթիպ իլէ, պիր եախսա իճապլընա կէօրէ տահա զիեատէ քեաթիպ, վէ քէզալիք պիր վէ եախսա զիեատէ թէրճիւման, վէ լիւզումի մըգտար միւսթէդրիմ իւլ աթվար, քէֆիյլի միւպաշերլար պուլունաճադ տըր։

24. Մահքէմէյի թիճարէթ պաշ վէ սայիր քեաթիպլերի, վէ թէրճիւմանլարը, Տէրսաատէթտէ իսէ տօղրուտան տօղրուեա, վէ թաշրալարտա իսէ, մահէլլի թիճարէթ մահքէմէսի ըէյիսի վէ հիւքիւմէթի էն պիւյիւք մէէմուրու իթթիֆագըյլա, թարաֆլարընտան պատէլ ինհա, թիճարէթ նէզարէթի ճանիպինտէն օլունաճադ թադրիր իւզերինէ սատրը օլաճադ պույրուլտուի աալիի սատարէթբէնահի իլէ թայեին դըլընաճադ տըր։

25. Միւպաշերլար, Տէրսաատէթտէ, թիճարէթ նէզարէթի, վէ թաշրալարտա մահէլլի հիւքիւմէթինին էն պիւյիւք մէէմուրու թարաֆլարընտան նասպ օլունաճադ տըր։ Իչպու թիճարէթ միւպաշերլարընըն, սայիրլերտէն թէֆրիգ վէ թէմեիզի իչին, եագալարընտա պիրէր ալէամէթի մախսուսէ օլաճադ տըր. վաղայիֆի խըտմէթ-

լէրի տախի պաշգաճա, նիղամը մախ-սուսունտա թասրիհ վէ պէեան գըլը-նաճագ տըր։

26. Ըէյիսի էվվէլ վէ սանի, վէ աա-զայի տայիմէ վէ մուվադդաթա, վէ պաշ քեաթիպ, վէ թէրճիւմանլար, իճրայի մէէմուրիյէթէ պէտ իթմէզ-տէն էվվէլ, Ցէրսաատէթտէ իսէ, մէճ-լիսի Վալէատէ, վէ թաշրալարտա իսէ, հիւքիւմէթի մահէլլիյէնին էն պիւ-յիւք մէէմուրու հազրը օլտուղու հալ-տէ, մէճլիսի մէմլէքէթտէ, թահլիֆ(1) օլունաճագլար տըր։

ԻՒԶԻՒՆՃԻ ՖԱՍԼ

Մեհոտէդ թիճարէթին բոյնէր էրէճէկի մէվրդ պէեանընդա դըր։

27. Թիճարէթ մահքէմէլէրի, թի-ճարէթ վէ եա սարրաֆլըգ իլէ մէշ-ղուլ օլանլար (*), վէ բօլիչաճը, վէ էս-նաֆը սայիրէտէն պուլունանլար պէյ-նինտէ վուգու պուլան թահիւտաթ վէ մուամէլաթը ախզ ու իթաեէ տայիր օլան պիլ ճիւմլէ տավալարը բոյնէթ իտէճէք տիր. ֆագաթ, էսասը քէյ-ֆիյէթէ նէզարէն, մահքէմէյի թի-ճարէթէ այիտ օլմատըղը թէհագդուգ իտէն տավալարը բոյնէթինտէն սար-ֆը նազարլէ, իճապ իտէն մահէլլէ հա-վալէսինի կէօսթէրէճէքտիր. սանիեա, քեաֆֆէյի էշխաս պէյնինտէ, եալը-նըզ թիճարէթէ միւթէտայիր օլան միւ-նազաալարը կէօրէճէք վէ հիւքմ իյլէ-էճէք տիր։

28. Գանունէն ումուրու թիճարէթ-տէն ատտ օլունան մէվատտ, կէրէք հէյէթի ասլիյէսիյլէ, վէ կէրէք իի-մալ օլունտուգտան ոօնրա ախէրէ սա-թըլմագ, վէ եախսոտ քիրա իլէ վիրիլ-մէք իչին, հէր նէվի էշեա վէ էրզագ միւպահասը, վէ, լի էճլ իւլ թիճարէ ֆապրիդաճըլըգ, վէ գօմիսիօնճու-լուգ, վէ գարատա, վէ տէնիզլէրտէ, վէ նէհր վէ կէօլլէրտէ էշեա նագլի, վէ պիր մահէլլէ զախայիր վէ էմվալ, վէ էշեա վիրիլմէք թահիւտաթը, վէ լի էճլ իւլ թիճարէ շունուն պունուն մէսալիհինի կէօրմէք, վէ ֆիրուխթ օլունաճագ հէր նէվի էշեանընն միւզա-յիտէսի իճրա օլունմագ իչին մահէլլէր թախսիս վէ քիւշատը, վէ օլ մահէլ-լէրին մուամէլաթը, վէ թէֆթրօճու-լուգ միսիլլու խալգ իչին թէմաշակեահ քիւշատը սանաթը, վէ գամպիօ, վէ սարրաֆլըգ, վէ սրմնարլըգ ումուրու, վէ պանդալարընն պիլ ճիւմլէ մուամէ-լաթը, վէ թիւճճար, վէ էսնաֆ, վէ սարրաֆ պէյնինտէ թաաթթի օլունան թահվիլաթ, վէ վուգուա կէլէն պիլ ճիւմլէ թաահիւտաթ, վէ հէր շախս պէյնինտէ ալընըպ վիրիլմէքտէ օլան բօլիչա սէնէէտաթը, վէ եախսոտ պիր մահէլլտէն տիկէր մահէլլէ նագլ ու իրսալ օլունմագտա օլան ադճէլէրէ

(1) Թահլիֆ, եէմին իթմէքլիք։

(*) Սարրաֆլըգ մատտէսի, դավանինի ու-մումիյէ իգթիզասընճա, Թիճարէթտէն մատ-տուտ օլուպ, ֆագաթ, նէզտի տէվլէթի Ալիյ-եէֆտէ, մին էլ գասիմ, սարրաֆ էսնաֆընն, դուլրուգլու թապիր օլունան, տէվլէթ սէնէ-տինի հայիղ օլան սընընը նիզամաթը մախսուսէ թահթընտա պուլունտուգլարընտան, միւճեր-բիտ սարրաֆլըգա, եանի ագճէ իգրագ վէ խա-թիգրազընա տայիր օլան տավալարը, խա-զինէյի Իյասսա նէզարէթի ճէլիլէսինտէ օլան մէճլիսի մախսուս մասրիֆէթիյլէ ֆասլ ու բոյնէթ օլունմագ, նիզամաթը մէզբիւրէ ահքամը ճիւմլէսինտէն օլտուղունտան, սը-նընը մէզբիւրուն, եալընըզ պէր վէճհի մու-հարրէր իտանէ (2) վէ խթիտանէ (3) հիսապ-լարը, վէ պունտան թէվէլլիւտ իտէպիլ-ճէք կիւզէշթէ տավալարը, քէմաքեան, պէր մուճիպի նիզամ, մէճլիսի մէզբիւրտէ հասմ(4) ու հիւքմ օլունաճաղը, վէ իշղու գա-նուննամէնին 30ունճու մատտէսինին, վէ կէ-րէք մէվատտը սայիրէսինին, նիզամաթը մէզ-քիւրէեի, գաթան թաղեիր վէ իլղա իթմէ-տիկի, մալիամ օլմագ իչին, իշղու մահէլլէ չէրհ վիրիլտի։

(2) Իպանէ, էօտիւնճ վիրմէք։

(3) Իսթիպանէ, էօտիւնճ ալմագ։

(4) Հասմ, գարար վիրմէք։

Հրատարակչական Գրասենյակի — Մատեան

տայիր վիրիլէն, վէ պիր չախսըն էմ-
ըլինէ, վէ եա հէր քիմ իպրաղ իտէր
իսէ օնա թէէտիյեէ օլունմադ իւղրէ
եաղըլան պօնօ վէ թահվիլաթ խու-
սուսլարընտան իպարէթ օլաճադ տըր։

29. Բէդալիք, գանունէն, ումուրու
թիճարէթի պահրիյէտէն ատտ օլունան
մէվատտ, սէֆինէ ինշասընա տայիր պիլ
ճիւմլէ թահիւտաթ, վէ տախիլէն վէ
եա խարիճէն վուգուս պուլան սէյր ու
սէֆէր իչին սէֆային իշթիրասը վէ ֆի-
րուխթու, վէ պահրէն էմլալ ու էշ-
եա նագլ ու իրսալը, վէ սէֆինէ իչին
ալաթ, վէ զախիրէ, վէ մալզէմէյի սա-
յիրէնին քէզալիք միւպահա վէ ֆի-
րուխթու, վէ սէֆինէ նաուլու, վէ ի-
ճար վէ խանիճարը, վէ սէֆինէ, վէ
կէրեք համուլէսի իւղէրինէ օլունան
իգրաղ վէ իսթիգրաղ քէյֆիյէթի,
վէ սիկուրթա մատտէսիյլէ սայիր ու-
մուրու թիճարէթի պահրիյեէեէ մի-
թաալլիգ պիլ ճիւմլէ մուգավէլաթ վէ
սէնէտաթ, վէ կէմի թայիֆէսինին իւճ-
րէթ վէ մաաշարընա տայիր օլան մու-
գավէլաթ, վէ թիւճճար սէֆայինինին
խըտմէթի իչին թայիֆէլէրինին թա-
հիւտաթը խուսուսլարընտան իպարէթ
օլուպ, իչպու մէվատտը միխթէլիֆէ-
եէ միթաալլիգ քեֆֆէյի տաավի,
թիճարէթ մահքէմէլէրինին, պահրիյ-
եէ մէճլիսլէրինտէ ռույէթ վէ ֆասլ
օլունաճադ տըր։

30. Թիճարէթ մահքէմէլէրինին պահ-
րիյեէ մէճլիսլէրի, հէր պիր նէվի ա-
վարեա խուսուսլարընա տայիր օլան
միւնազաաթը տախի ռույէթ ու հիւքմ
իտէճէք տիր. ֆագաթ, սէֆայինին
եէքտիկէրինէ, վէ եախօտ սահիլտէ
պուլունան պինալէրէ չաթմասը մատ-
տէսինին թահգրգաթինը, էվվէլ է-
միրտէ էրպապընտան միւրէքքէպ պիր
գամիսիօնա հավալէ իտէրէք, պատէ-
հու օլ գամիսիօնտան թանգիմ վէ ի-
թա օլունաճադ ըաբօրթօ մահէլինէ նէ-
զարէն, ֆասլ ու թէսվիյեէ իյլէեէճէք
տիր։

31. Թիճարէթ մահքէմէլէրի, թիւճ-
ճարը, թիճարէթի ումուրունտա խ-
թիխտամ իյլէտիքլէրի տիրէքթօր, վէ
եազըճը, վէ թահսիլտար, վէ սայիր
ատէմ վէ խըտմէթքեարլարը ալէյ-
հինտէ, թապի օլտուգլարը թիւճճա-
ըին ումուրունտան տօլաեը վուգու
պուլաճադ տավալարը տախի ֆասլ ու
ռույէթ իտէճէք տիր։

32. Ասհապը տավանին, թիւճճար
վէ սարրաֆ, վէ էսնաֆ սըֆաթընտա
օլուպ օլմատըղը, վէ եախօտ պէյնէ-
ինտէ թիճարէթ շիրքէթի պուլունուպ
պուլունմատըղը միւնազաալարընին
հաամ ու ֆասլը, քէզալիք թիճարէթ
մահքէմէլէրինտէ օլաճադ տըր։

33. Իֆլասէ տայիր պիլ ճիւմլէ խու-
սուսաթ, գանուննամէյի թիճարէթին
իբինճի գըսմընտա մուհարրէր ահքեամ
վէճճիլ, թիճարէթ մահքէմէլէրինտէ
ռույէթ օլունաճադ տըր։

34. Թիճարէթ մահքէմէլէրի, սար-
ըաֆլար, վէ եախօտ պունլար իլէ թիւճ-
ճարտէն օլան վէ օլմաեան քիմսէլէր
պէյնինտէ թաաթթի օլունան սէնէ-
տաթտէն տօլաեը, պիր պիրլէրի ալէյ-
հինէ օլարաղ վուգուս կէլէն տաավի-
եի ֆասլ իտէճէք տիր (*)։

35. Պիր սահիպ էմլաք, վէ եա էհ-
լի զիրաաթ, վէ եախօտ պաղճը ալէյ-
հինտէ, քէնտիսինին եէթիշտիրտիկի
մահսուլաթը ֆիրուխթինտէն, վէ պիր-
տէ պիր թաճիր ալէյհինտէ թիճարէ-
թի իչին օլմաեըպտա, քէնտի խանէսի
լէվազիմաթը իչին միւպահա իթմիչ օլ-
տուղու զէխայիր վէ էշեանըն թէէ-
տիյեէյի էսմանընտան տօլաեը վու-
գուս կէլէն տաավի, թիճարէթ մահ-
քէմէլէրինին ֆասլ ու հիւքմունէ ա-
յիտ օլմաեաճադ տըր. ֆագաթ, պիր

(*) Իչպու մատտէ հագգընտա տախի, եէկիր-
մի եէտինճի մատտէնին զիյրինէ վիրիլէն չէր-

հին հիւքմիւ, թէմամիյլէ ճարի վէ միւթէպէր
օլաճադ տըր։

թաճիրին իմդա իթիկի թահվիլտէ, ումմուրու թիճարէթէ միթաալլիզ օլմաեան ճիհէթի մախսուսէ թասրիհ օլունմատըդը հալտէ, միւճէրրէտ քէնտի թիճարէթի իչին եաբըլմըշ կիպի ատտ օլունարադ, օլ թահվիլտէն տօլաեը օլան տավա, թիճարէթ մահքէմէսինտէ կէօրիւլէճէք տիր։

36. Թիճարէթ մահքէմէլէրինին, դաղիլի իսթինաֆ օլմամադ, եանի վիրտիկի հիւքմիւն ալէյհինէ, տիվանը իսթինաֆա միւրաճաաթ դաղուլ իթմէմէք իւզրէ, բույուրէթ վէ ֆասլ իսէճէքլէրի մէվատտա, էվվէլա, ասլէն պէշ պին ղուրուշու թէճավուզ իթմէմէէն, սանիեա պէշ պին ղուրուշու միւթէճավուզ օլտա պիլէ, զաթէն թիճարէթ մահքէմէլէրինին վազայիֆինէ այլտա, վէ ասհապը տախի, ֆայիդի մբխթար օլուպտա, իսթինաֆը տախի օլունմաեարադ, սուրէթի դաթիյէսէ բույուրէթինէ բաղի օլտուդլարընը միպէյլէին, թարաֆլարընտան սէնէտ վիրիլէն, սալիսա, միւտտահինին տավասընա մուդաղէլէթէն, վէ եախսա մաթլուպունա մահսուպէն, միւտտահ ալէյհին տախի, պէշ պին ղուրուշտան աշաղը պիր տավասը վուդու պուլուպտա, միւտտահինին տավասըյլա պիրլէշտիրիլտիկի հալտէ, իբիսինին մբդտարը պէշ պին ղուրուշու միւթէճավուզ օլսա պիլէ, պու միսիլլու միւտտահ ալէյհ թարաֆընտան վադը օլան պիլ ճիւմլէ տավալարտան իպարէթ օլուպ, ֆագաթ, թարաֆէյնին եէքտիկէրի հագդընտա վուդու պուլան տավալարընը պիրիսի, զիքը օլունան մբդտարտան զիեատէ օլուր իսէ, օլ հալտէ, իբի թարաֆ տավաորընը տախի իսթինաֆը ճայիզ օլմադ իւզրէ, թիճարէթ մահքէմէսինտէ բույուրէթ օլունաճագ տը։

37. Թիճարէթ մահքէմէլէրինէ, էսասը մասալահաթճա վազայիֆինտէն օլմաեան պիր տավա հավալէ օլունտուղու հալտէ, օլ տավանը մուհաքէմէսինէ, կէրէք պէտ օլունմուշ օլսուն, վէ կէրէք օլունմասը, եա միւտտահ վէ եախսա միւտտահ ալէյհին տավալարընը, մահքէմէյի թիճարէթտէն գալարբմադա սալահիյէթլէրի օլաճագտը. պունլար թալէպ իթմէսէ պիլէ, թիճարէթ մահքէմէլէրի, օլ տաավանը բույուրէթի, վաղիֆէսինտէն խարիճ օլտուղունու պէեան խտէրէք, իգթիզա խտէն մահէլլէ, ըսմէն հավալէսինի կէօսթէրէճէք տիր։

38. Զաթը մասալահաթճա, թիճարէթ մահքէմէլէրինին վազայիֆինէ տախիլ օլան պիր մնատէնին, գանունէն ճայիզ օլան տիկէր պիր սէպէպլէ, թիճարէթ մահքէմէլէրինին պիրինտէն տիկէր պիր թիճարէթ մահքէմէսինէ նագլու հավալէսի, միւտտահ վէ եա միւտտահ ալէյհ թարաֆընտան խսթիտա օլունմատըդճա, վէ խսթիտալարը տախի մուհաքէմէեէ պէտ օլունմաղտան մուդատտէմ օլմատըդճա, ճայիզ օլմաեաճագտը։

ՏԻՕՐՏԻՆՃԻՒ ԳԱՍԼ

Թիճարէթ մահքէմէլէրինին սոմարու պոթիլիսէսինէ պայէր օլան Ռէվապ պէեանընդա պըբ։

39. Թիճարէթ մահքէմէլէրինին դալէմ օտալարընտա, նասլ ու թայէին օլունան տաղանընը իսմ ու շէօհրէթի վէ սրֆամթլարը, տէր հալ դայտ օլունմադ իւզրէ, պիր տէֆթէրի մախսուս պուլունաճագ տը։

40. Թիճարէթ մահքէմէլէրի, կիւնտէ պէշ սաաթ բույուրէթի մէսալիհ իտէճէք, վէ մահքէմէլէրին բէյիսլէրի հէր ալթը մահտա պիր քէրբէ, մէճլիս կիւնլէրինի, վէ քիւշատ վէ խիթամը սաաթլարընը, պա իլանանամէ թայէին ու պէեան իյլէեէճէք տիր։

41. Իշպու իլանանամէ, խալգին անլաեաճագը լիսան վէ իպարէ իլէ պիր

վարագաեա Եաղբլբպ, մահբէմէլերի-նին տիվանխանէսինէ թաալիդ, վէ դա-ղէթա օլան մահէլլերտէ, ղաղէթաեա տախի տէրճ վէ թէնմիդ օլունաճադ տբը։

42. Մէճալիսի մէգբիւրէ, պէր վէճ-ին մուհաբբէր իլան օլունաճադ վադթ ու սաաթտա, բէյիալէր թարաֆբն-տան, պիլա թէվգբի քիւշատ օլունուպ աաղայի տայիմէ վէ մուվադդաթա-տէն, օ սաաթտա կէլմէեէնլէր օլուր խէ, հաղգլարընտա, մատտէյի ա-թիյնէտէ պէեան օլունաճադ մուամէ-լէ, իֆա օլունաճադ տբը։

43. Մէճլիսի մուհաբէմէ քիւշատ օ-լունատուղու անտէ, տայիմի վէ մու-վադդաթ տաղատան պիրի հաղբը պու-լունմատբղը հալտէ, բէյիս պուլունան ղաթ, մէճլիսին ղատթը մուհաբէմէ տէֆթէրինէ, հաղբը պուլունմատբղը-նը դայտ իթտիրիպ, քէնտիսինէ տա-խի տէրհալ թահրիրէն պէեան վէ խս-թար, վէ էլինէ վադթիյլէ կէլմէղ ի-սէ, քէղալիբ գատթ տէֆթէրինէ, կէլ-մէսիկինի իշարէթ իթտիրէրէք, պուն-տան պէօյլէ, վադթինտէ, պէհէմէ-հալ կէլմէսի ղբմնբնտա, քէնտիսի-նէ բէտմէն պիր տավէթ թէղբէրէսի թիսեար խտէճէք տբը. պու իսթար վէ տավէթ իւղերինէ, էլինէ կէլմէղ, վէ թարիսի թէղբէրէտէն իւշ կիւն ղարֆբնտա տախի, հադբդաթէն պիր եօղրու շէրիսի օլատուղունու պէեան իյ-լէմէղ խէ, օղ վադբթ բէյիս, տէր հալ, միքէբբէրէն կէլմէսիկինի, վէ օլունան իսթար վէ տավէթէ տատմի իճատպէթ վէ իթտատթբնը միթէղամ-մին պիր դբթա մաղպաթա թանղիմ իթտիրիպ, ծէրսատատէթտէ խէ, թի-ճարէթի նատբբրնա, վէ թաշրալարտա խէ, մահէլլի հիւքիւմէթինին պիւյիւք մէէմուրտնա թադտիմ իտէրէք, նա-դբբը միշարիպէյհ վէ մէէմուրու միւ-մանլէյհ, օղ տաղատա, իճատ իտէն իթտատը իճբա իթտիքատէն սօնրա տա-խի կէլմէտիկի հալտէ, արթբդ իսթի-ֆա իթմիշ հիւքմիւնտէ տատ ու ի-թիպար օլունարադ, ֆասլը սաղբդ-տա պէեան օլունան ուսուլ իւղրէ, եէրինէ տիկերի ինթիխապ վէ թայ-ինին օլունաճադ տբը. պու միսիլլու քէյֆիյէտէթ վուդուինտէ, թաֆսիլա-թբնը, նաղբբը միշարիպէյհ, վէ եա մէէմուրու միմանլէյհ դալէմէ ալոր-բբպ, խալդա մալիում օլմադ իւղրէ, մահբէմէյի թիճարէթ տիվանխանէսի-նէ թաալիդ իթտիրէճէք տիր։

44. Աաղայի տայիմէ մուվադդաֆ օ-լաճաղբնտան, տաղայի մուվադդաթա, էնտայի մէէմուրիյէթլէրինտէ, պիլա գուսուր միտավէմէթլէ սարֆը դայ-բէթ, վէ հիւանի խբամէթ իթտիբլէրի հալտէ, խիթամը մէէմուրիյէթլէրինտէ, միքեաֆաթ օլարադ, հարա-քեաթը մէմուհէլէրինի միպէյնին պիրբէր շէհատէթնամէնէ նայիլ օլա-ճադլար տբը. իշպու շէհատէթնամէ-նին վիրիպ վիրիմէմէսի, բէյիս վէ տայիմի աաղատան միբէբքէպ մէճ-լիսատ, հէր պիրի թարաֆբնտան, խէ-ֆիյէն բէյ վիրիլտիքատէն սօնրա, հա-սրլ օլաճադ էքսէրիյէթի տարա ի-ղէրինէ թանպիմ օլունաճադ մաղպա-թա մուճիալինճէ թանղիմիյլէ, շէհա-տէթնամէյի մէգբիւր, մահբէմէնին միհրիյլէ թէմհիր վէ իթա օլունա-ճադ տբը։ Զիբբ օլունան մաղպաթա-նին պիր դբթա տուրէթի բէտմիյէսի, բէյիս թարաֆբնտան, մահբէմէնին տիվանխանէսինէ թաալիդ իլէ, իլան իթտիրիլէճէք տիր։

45. Մահբէմէյի թիճարէթէ հավա-լէ օլունան պիլ ճիւմլէ իսթիտատար վիրուա իթտիքճէ, սբրատբնճա, նիւ-մէրո վէ իշարէթիյլէ, դալէմինտէ պու-լունաճադ պիր տէֆթէրի մախսուսա դայտ օլունաճադ տբը. իշպու դայտ մատտէսի, դայտրն թարիխի, վէ թա-բաֆէյնին խամ ու շէօհրէթլէրի, վէ դանպի տէվիէթ թէպատասբնտան օլ-

տուգլարը, վէ մահէլլի իգամէթլէրի, վէ համիլի իսթիտա օլան միւպաշըրլարըն քէզալիք իսմ ու շէօհրէթլէրիյլէ, գանդի տայիրէ խատէմէսինտէն պուլունտուգլարը, վէ տավանըն նէեէ տայիր օլտուղու պէհանընտան իպարէթ օլաճադ տըր. Իշպու գայարն նիւմէրօսու վէ թարիխի, իսթիտանըն զահրինէ տավի նագլ ու իշարէթ օլունաճադ տըր։

46. Հիչ պիր տաավա, մատտէյի անիֆէտէ պէհան օլունան ահքամ վէճհլէ գայտ օլունմատըգճա, բույեէթինէ շուրու օլունմահաճադ տըր։

47. Համիլի իսթիտա օլան միւպաշըր, զիքր օլունան գայտը էյեամը ըէմիյեէ վէ թամթիլիյեէտէն մատտա, հավալէ պույրուլտուսու թարիխինտէն իթիպարէն, նիհայէթ եիկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա, իճրա իթտիրմէկէ մէճպուր օլաճադ տըր. պու խուսուստա պիր դուսուր իտէր իսկ, իպթիտա թէվպիխ օլունուպ, իբինճի տէֆասընտա տավի, միւպաշըրլըգ մէէմուրիյեէթինտէն թարտ օլունաճադ տըր։

48. Մէճլիսէ ճէլպ օլունաճադ տավալարըն բուսուլասը, մուհաքէմէսի իճրա օլունաճադ կիւնտէն լա ագալլ իչ կիւն էվվէլ, գայտը, թարիխի տէֆթէրինտէն սըրասըյլա պիլ իսրաճ, թիւրքճէ, վէ մահէլլինտէ էքսէրիյեէթ իւղրէ իսթիմալ օլունան սայիր լիսանճա պիթթանղիմ, ըէյիսին էմր ու թէնպիհիյլէ, մահքէմէ տիվանխանէսինէ թաալիգ օլունաճադ տըր. ֆաղաթ, սէքէսթրօ, վէ սայիր միւսթաճէլ տավալարըն բուսուլասը, տէֆթէրինտէն թէֆրիգան պիթ թէրգըմ, բույեէթի, սայիր տավալարատան մուդատտէմ օլմադ իւղրէ, պաշդաճա թաալիգ գըլընաճադ տըր։

49. Տավաճըլար, մուհաքէմէ զըմնընտա, իսմէրիյլէ մէճլիսէ չաղրըլտրգճա, պունլարը տիվանխանէյտէն, մէճլիս օտաբընա ճէլպ իթմէք իւղրէ, մէճլիսի մուհաքէմէեէ մախսուս օլարագ, իբի նէֆէր մուհղիր թայէին օլունուպ, պունլարըն պիրի, օտայի մէղքիւր տախիլինտէ, վէ տիկէրի խարիճինտէ տուրաճադ տըր. պիրտէ իճապը թադտիրինտէ, մահքէմէ ըէյիսինին թէնպիհաթը վագբասընըն իճրասը իչին, օտայի մէղքիւր խարիճինտէ, մահէլլինէ կէօրէ, նէօպէթլէ, իբիշէր նէֆէր նէօպէթճի զապթիյեէ պուլունաճադ տըր։

50. Մուհաքէմէ էսնասընտա, սահիպ տավա օլանլար, տայիմի վէ մուվագդաթ աաղանըն հիչ պիրիսիյլէ, այրըճա պիր կիւնա միւքեալէմէ իտէմէեէճէք տիր։

51. Պիր տաավա, մէճլիսէ ճէլպ օլունտուգտա, տայիմի վէ մուվագդաթ աաղա, թարաֆէյնի մէճլիստէ սուլհա գալգըշմաղա պիր վէճհլէ մէեզուն օլմաեըպ, օլ տավաեը, ուսուլ ու գանունա թէվֆիգան բույեէթի ու հիւքմ իթմէկէ մէճպուր օլաճադլար տըր.

52. Պիր տաավանընն, էսնայի մուհաքէմէսինտէ, հէնուզ միւզաքէրէսի վագթի կէլմէմիշ իբէն, տայիմի վէ մուվագդաթ աաղա, օլ տավանընն ալէյհինէ վէ եա լէհինէ, պիր կիւնա ըէյ վէ էֆքեար պէհան իթմէքտէն իճթինապ իյլէմէկէ, մէճպուր օլաճադլար տըր։

53. Բեաթիպլէրին էն էհլիյեէթլիլէրինտէն պիրիսի, վէ լիւզումու թադտիրինտէ իբիսի, իճրայի մուհաքէմէնին իպթիտասընտան ինթիհասընա գատտար, մէճլիստէ, պէհէմէհալ պուլունմաղա, վէ սուրէթի մուհաքէմէնի այնիյլէ, վէ միւնավէպէ թարիգիյլէ զապթ իթմէք իւղրէ, պիր զապթը մուհաքէմէ տէֆթէրի թութմաղա մէճպուր օլաճադ տըր։

54. Իշպու զապթ մատտէսինտէ, էվվէլա ըէյիսին իսմի, սանիսա, հէր տավանընն բույեէթի վէ մուհաքէմէսինտէ հաղրը պուլունան աաղանընն իսմ

ու չէօհրէթլէրի, սալիսա, միւտտաի վէ միւտտաի ալէյհին խամ ու չէօհրէթ վէ սրֆաթլարը, վէ դանղի տէվլէթ թէպաասրնտան օլտուդլարը, վէ մուխթասարճա լիֆատաթը վադրալարը, խիւլասայի տավա վէ մադսէտլէրի, բաալիա, խալրաղ օլունան սէնէտաթին նէ օլտուղու, խամիսա, շայէտ շուհուտ խաթիմա օլունաճադ օլուր խսէ, անլէրին տախի խամ ու չէօհրէթլէրիյլէ, դանղի տէվլէթ թէպաասրնտան օլտուդլարը, վէ լիֆատէլէրի, սատիսա, մէճլիստէ պիր տաավանին բույեէթի էնտասընտա, պադշահլա միւհթաճ եէնիտէն պիր չէյ զուհուր խաէր խսէ, անին տախի ֆէզլէքէյի մանէլի, սալիա, նիհայէթ էմիրտէ վիրիլէճէք դարարին ահքամը, տէրճ ու պէհան օլունաճադ տրը։

55. Չիքր օլունան զալթ խուսուսու, մէճլիստէ հաղրը պուլունան ըէյիս, վէ տայիմի վէ մուվադդաթ սաղա, վէ քեաթիխլէրը թարաֆլարընտան խմղա օլունարադ, թանղիմ օլունաճադ իլամ մաղալաթալարընա էսաս ինթիխապ օլունաճադ տրը։

56. Իշպու իլամ մաղալաթալարը, քեաթիխլէրը թարաֆընտան գալէմէ պէրնրպ, թասիհ, վէ սրբասընճանիսէրօ վաղիյլէ, տէֆթէրի մախսուսուսնա դայտ օլունտուդտան սոնրա, զիյրի, ըէյիս, վէ սաղա, վէ քեաթիխ թարաֆլարընտան խմղա վէ թէմիր դրընաճադ տրը։

57. Թանղիմ օլունաճադ իլամլար, տավանա գարար վիրիլտիկի թարիխտէն, նիհայէթ եիկիրմի պիր կիւն դարֆընտա, սրբասրյա չրդարրղաճադ տրը. Իշպու միւտտէթտէ չրդանաճադ օլուր խսէ, քեաթիխլէրը մէսուլ թութուրուպ, անճադ, զաթէն ըիրիպիս վէ միւչրիկճէ պիր իշ պուլունուր խսէ, պունտան տօլաէր աֆվ օլունապիլէճէք տիր։

58. Չիքր օլունան իլամլար, 56ընճը մատատէտ մուհարրէր օլան իլամ մաղալաթալարընին այնի օլարադ թանղիմ օլունուպ, ըէյիս, վէ պաշ քեաթիպ խմղալարը յլա միւմղի, վէ մահքէմէյի թիճարէթին միւհրիյլէ մէմուր օլաճադ տրը։

59. Հէր պիր թիճարէթ մահքէմէսինին, մահէլլէրի խամի տէրճ օլունարադ, տէվլէթ ալէամէթի օլան այ վէ էրլտրդ իյէ պիր սիեադտա պիրէր միւհրիս մախսուսու օլաճադ տրը. Թաշրալարտաքի թիճարէթ մահքէմէլէրինին միւհիրլէրի, թիճարէթ նէզարէթի թարաֆընտան թաթպիդ, ախզ ու հրֆդ օլունարադ, մահէլլէրինէ իրսալ դրընաճադ տրը։

60. Թիճարէթ մահքէմէլէրի գալէմ օտալարը, թաթիլ կիւնլէրինտէն մատատա, պէհէր կիւն, ադալլ միւթէմանիէն ալթընշար սաաթ աչրդ օլուպ, քեաթիխլէր պիր մանիի չէրիլէրի օլմատրդը հալտէ, վադթ ու սաաթ ընյա միւտավէմէթի, վէ ումուրու մէէմուրէլէրինի թէավիյնէ վէ բույեէթ իթմէկէ մէճպուր օլաճադլար տրը. Իսիլաֆը հարէքէթտէ պուլունտուդլարը թադտիրտէ, էվվէլ էմրտէ նասհ ու բէնտ վէ իթապ, վէ իբինճի մէրթէպէտէ, իճապընա կէօրէ ադլ ու թէպսիլ տախի օլունաճադլար տրը։

61. Գալէմ օտալարը, մէճլիսին ադանտէն ադալլ պիր սաաթ էվվէլ աչրընպ, խիթամընտան պիր սաաթ սոնրա, դարանաճադ տրը. զիքր օլունան օտալարընն աչրընպ դարանաճադ վադթ ու սաաթլարը, մահքէմէ ըէյիսի թարաֆընտան պիր դրնա իյանանամէ իլէ թայէնին, վէ քեաթիխլէրէ պէհան օլունտուդտան սոնրա, խալդա տախի մաալիսմ օլմադ իւզրէ, իյանանամէյի մէզքուր, մահքէմէ տիվանխանէսինէ թաալիդ դրընաճադ տրը։

62. Միւտտաի վէ միւտտաի ալէյհ թարաֆլարընտան, գալէմ օտալարընա թէվտի վէ թէսլիմ օլունաճադ պիր

ճիւմէ սէնէտաթ վէ էվրադը սայիրէ, պիր տէֆթէրի մախսուսա դայա օլունուպ, ասհապընա, պաշ քեաթիպ թարաֆընտան պիրէր մադպուզ իլմ ու խապէրի իթա դրլընաճադ տրր։

63, Դալէմ օտալարընա թէսլիմ օլունան սէնէտաթ, վէ էվրադը սայիրէնին, թարաֆլարընա իթասը գրմընտա, ասհապը սէնէտ վէ եա միւթաալլիգլէրի ճանիպլինտէն, թահրիրէն խթիտա վուգու պուլտուգճա, վէ մահքէմէ ըէյիսի թարաֆընտան «վիրիլէ» տէյի պույրուլմատրգճա, պաշ քեաթիպ, օ մագուլէ սէնէտաթը վէ սուրէթլէրինի, հիչ պիր քիմսէեէ վիրմէկէ, վէ եա մաէլլէրինի պիլտիրմէկէ, պիր վէճհլէ մէէղուն օլմաեաճադ տրր։ պունուն խիլաֆը հարէքէթտէ պուլունուր իսէ, պունտան տօլաեր միւթէղարրուր օլան ասհապը սէնէտաթէն, ղարար ու ղիեանլարընը թաղմինտէն մաատա, ագալլ եիւզ ղուրուշտան, նիհայեէթ պէն ղուրուշա դատար, ճէղայինադտի իլէ թէրպիյէ, վէ պու գապահաթըն միւքերրէրի վուգուլինտէ, մէէմուրիյեթինտէն աղլ ու թէպտիլ օլունաճադ տրր։

64. Պաշ քեաթիպ, վիրէճէկի սէնէտաթի վէ էվրադ սուրէթլէրինի, ասըլլարընա մութաալրգ օլտուղունու թաստիգան իմզա վէ թէմհիր իտիպ, ըէսմէն ամէլ վէ իթիպարէ չաեան օլմագ իւզրէ, մահքէմէ միւհրիյլէ տախի թէմհիր գրլընաճադ տրր. իչպու սուրէթլէր ասըլլարընա միւթաալրգ օլմաեարագ, մահէլլէրի թէպտիլ վէ թաղեիր պիրլէ, թանզիմ ու իթա օլունմուշ օլուր իսէ, պունտան տօլաեր, եանի վիրտիկի էվրադ վէ սէնէտաթի սուրէթլէրինին ասլընա, ատէմի միւթալագաթի վէ թէղայեիւր մանէասընտան նաչի, պաշ քեաթիպ մէտուլ թութուլուպ, միւթէղարրուր օլան քիմսէլէրին ղարար ու ղիեանընը թաղմինէ մէճպուր օլաճադ տրր։

65. Պաշ քեաթիպէ, հրֆզ օլունմադ իւզրէ թէսլիմ վէ իթա օլունան սէնէտաթ, վէ էվրադը սայիրէ, ըէյիսի մահքէմէ թարաֆընտան էմր օլունմատրգճա, հիչ պիր քիմսէեէ վիրիլէմէեէճէկինտէն պաչդա, իթասը էմր օլունտուղու հալտէ տախի, վիրիլմէզտէն էվվէլ, պիր վարադաեա, այնկիյէ պիրէր սուրէթլէրի չրգարբլուպ, չրգարմշ օլան քեաթիպ իլէ պաշ քեաթիպ թարաֆլարընտան իմզա վէ թէմհիր օլունաճադ տրր. իչպու այնկիյէ չրգարբլաճադ սուրէթլէր, ասըլլարընա միւթաալրգ օլտուգլարը, մահքէմէ ըէյիսի թարաֆընտան պիթ թաստիգ, ասըլլարընն իատէսինէ դատար, ասըլ հիքմինտէ հրֆզ ու խթիմալ օլունաճադ տրր։

66. Մահքէմէլէրէ թէսլիմ վէ իթա, վէ եախօտ էմանէթէն վազ վէ թէվտի օլունան պիլ ճիւմլէ մէպալիղին մըգտարը, դալէմ օտալարընտա, մախսուսէն թութուլաճադ պիր սանտրգ տէֆթէրինէ, ըագամտան պաչդա եազը իլէ տախի դայա ու իչարէթ օլունուպ, թէսլիմ խէնլէրին եէտլէրինէ իթասը լազըմ կէլէն մադպուզ իլմ ու խապէրլէրի, պաշ քեաթիպ թարաֆընտան իմզա վէ թէմհիր պիրլէ, մաթպու գօչանլը տէֆթէրինտէն քէսիլիպ վիրիլէճէք տիր։

67. Դալէմլէրտէ պուլունաճադ թիճարէթ մալ սանտըգլարը, հաֆթատա պիր քէրրէ, մահքէմէ ըէյիսի թարաֆընտան պագրլըպ թէֆթիշ, վէ տէֆթէրի թաստիգ օլունաճադ տրր. ղիքը օլունան սանտըգլար իբի քիչիլի օլուպ, պիրինին անախթարը ըէյիս, վէ տիկէրինինքի պաշ քեաթիպ նէզտլէրինտէ հրֆզ գրլընաճադ տրր։

68. Մէվատտը սապրգատա ղիքրի սէպգաթ իտէն, վէ սայիր թութուլմասը լազըմ կէլէն պիլ ճիւմլէ տէֆթիր, չիրաղէլի քիթապ չէքլինտէ օլուպ, ըէյիս թարաֆընտան, ռահիֆէ-

լէրի նիւմէրօ վաղ իլէ, իշարէթ, վէ հէր հաֆթա տա պագրլըպ թէֆթիշինէ տիգգաթ օլունաճագ տըր։

69. Գալէմիէրինին ումուրու, եանի մէհաբիմի Թիճարէթ, վէ մաղպաթա, վէ իլամլարընը, վէ սայիր էվրագընը թանղիմ ու թասհիհի վէ գայտը, վէ մահէլլինէ իթասը, վէ տէֆթիրի միւթէնէվվիանընը հիւանի սուրէթլէ թութուլմասը խուսուսլարը, էվվել էմիրտէ ըէյիս թարաֆընտան, քեաթիպլէրէ պաշդա պաշդա թադսիմ վէ թէվզի օլունուպ, պունլարընը հէր պիրի, վաղայիֆի մէէմուրիյէթլէրինի պիլիպ, վաղթինտէ վէ սըրասընտա թէմամլյէ իֆա իթմէկէ սայ վէ ղայրէթ իտէրէք, մահբէմէնին ումուր ու խուսուսու, պէր վէճհի մանթըպ սիւրաթ իլէ կէօրիւլէճէք տիր։

70. Պաշ քեաթիպ իլէ սայիր քեաթիպլէրին հէր պիրի, մէէմուրիյէթինէ այնա օլան հէր տիւրլիւ ումուրուն հիւանի իֆասընա մէճպուր օլուպ, թէբլիֆ օլունուդտա իֆա իթմէսիկի հալտէ, ըէյիս թարաֆընտան թէվզիխ(¹) օլունաճագ, վէ իճապը թադտիրինտէ, եէրինէ ախէրինին թայէնի սուրէթինէ թէշէպպիւս գըլընաճագ տըր։

71. Պէհէր իւչ մահատա պիր տէֆա, քնաֆիէյի Թիճարէթ մահբէմէլէրինին պաշ քեաթիպլէրի, Թիճարէթ մահբէմէսինէ, օլ այլար զարֆընտա վիրուա իտիպ, իլամա բապթ օլունմուշ, վէ եախօտ հէնուզ տէրտէսթի բույիւրէթ պուլունմուշ օլան պիլ ճիւմլէ տատաֆինին միւֆրէտաթ տէֆթէրինի, խիւլասա գուեուտունտան իխրաճ վէ թանղիմ իլէ, Թիճարէթ նէզարէթինէ իթա վէ իրսալ իթմէկէ մէէմուր վէ մէճպուր օլաճագ տըր. վէ սէնէյի քեամիլէ խիթամընտա, ումումի պիր խիւլասա եաբըլըպ, վէ այլընա մութապրդ օլտուղու, ըէյիսի մէճլիս թարաֆընտան թաստիգ օլունուպ, քէղալիք նէզարէթէ իթա գըլընաճագ, վէ իշպու խիւլասայի սէնէվիյէ, նէզարէթ թարաֆընտան տախի, Տէրսաատէթտէ թապ ու նէշը օլունան ղաղէթալարա, էլինէյի միւխթէլիֆէ իւզրէ, տէրճ ու իլան իթտիրիլէճէք տիր։

72. Թիճարէթ մահբէմէլէրի ըէյիսլէրի, հէր տիւրլիւ էվրագընը, վէ միւհր վէ իմզալարընը թաստիգընը, իմզալարը վէ մահբէմէնին միւհրի իլէ իճրա իտէճէքլէր տիր. ֆագաթ, մէմալիքի մահրուսէնին հէր թարաֆընտա միւթէպէր վէ գապուլէ շաեան օլմագ իւզրէ, բուէսսայի միւմայիլէյհիւմիւն իմզալարը, վէ մահբէմէլէրին միւհրլէրի, Տէրսաատէթտէ իսէ Թիճարէթ նազրը թարաֆընտան, վէ թաշրալարտա իսէ մահէլլի հիւբիւմէթի պիւյիւք մէէմուրու ճանիպինտէն, թաստիգ գըլընաճագ տըր։

73. Հէր պիր մահբէմէյի Թիճարէթտէ պուլունաճագ թէրճիւմանլար, մահէլլինճէ լիւզումու մըգտար մաաշ իլէ մուվազզաֆ օլաճագլար տըր. պունլարընը վաղայիֆի մէէմուրիյէթլէրի, Թիւրքճէ լիսանընը պիլմէէն ասհապը մէսալիհին իֆատաթը վագրալարընը լիսանէն վէ սայիր լիսան իւզրէ իրաէ օլունան բաբօրթօ, վէ սէնէտաթ, վէ էվրագը սայիրէեի, թաղեիրի մանէա իթմէքսիզին, թահրիրէն թէրճէմէ վէ պէեան իթմէքտէն իպարէթ օլաճագ տըր։

74, Զիրը օլունան թէրճիւմանլար, թահրիրէն օլան թէրճէմէլէրի իմզա իտէրէք, լիսանէն վէ եա թահրիրէն օլան թէրճէմէլէրի, ասլընա մութապագաթ իթմէզ իսէ, պունտան տօլաեը, ասհապը մէսալիհէ թէրէթթիպ իտէճէք զարար վէ զիեանտէն մէսուլ, վէ թաղմինէ(²) մէճպուր օլաճագլար տըր։

(¹) Թէվզիխ, թաղիր իթմէք։

(²) Թաղմին, զարարը էօտէմէք։

ՊԷՇԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Տէրաատէրն իմինաֆ դէվանընընն ընէշէլէնէ դա-յէր դէր։

75. Բուլեէթի տաավկիլ Թիճարէթէ տայիր շրդալրըլաճադ նիզամնամէտէ, պէր վէճհի Թաֆսիլ պէեան օլունան շէրայիթի իդթիզասընճա մէճազ օլաճադ իսթինաֆ մաատէլէրինին, եանի մէհաքիմի Թիճարէթին պիրինտէ ֆասլ ու հիւքմ օլունմուշ օլան պիր տավանընն իլամը այէյհինտէ վուդու պուլաճադ շիքեայէթին մէրճիի օլմադ, վէ օ մադուլէ իլամաթը պիլ միւթալաա, այէյհէրինտէ իդա օլան շիքեայէթ, շէրայիթի իսթինաֆա մուվաֆըգ իսէ, տավաեր, էղ սէր նէվ բուլեէթի իլլէ-մէք իւղրէ, Տէրաատէթտէ Թիճարէթիսանէտէ, մախսուսէն պիր իսթի-նաֆ տիվանը օլաճադ տըր։

76. Իշալու իսթինաֆը տավա տիվանը, Թիճարէթ նաղբրը պուլունան զա-թրն բիւասէթի թահթընտա օլարադ, իւչ տայիմի, վէ պէշ մուվադդաթ աաղատան միւրէթթէպ օլաճադ տըր։

77. Պալէատէ մէդբիւր 10ունճու, վէ 11ինճի, վէ 12ինճի մաատէլէրտէ միւնտէրիճ օլան ահքեամը, իսթինաֆ տիվանընն աաղայի տայիմէսի հադդ-լարընտա տախի, մէրի իւլ իճրա օլա-ճադ տըր։

78. Իսթինաֆ տիվանընն մուվադ-դաթ աաղասը, Թիճարէթ մահքէմէ-լէրինտէ, մուվադդաթ աաղալրդա պուլունմուշ, վէ մէէմուրլիկէթինի հիւսնի իֆա, վէ վիդայէյի նամուս իւ-լէ թէմէյիւղ վէ թէհայիւղ իլլէ-միշ, վէ պուլունտուղու մահքէմէտէն հիւսնի հալինի հալի շէհատէթնամէ այմշ օլան միւթէպէրանը թիւճճար-տէն օլարադ, Տէրաատէթ թիճարէթ մահքէմէսինին ըէյիս վէ հէյէէթի մէճ-մուասը, վէ Թիճարէթ նէզարէթի մաա-ռիֆէթիլլէ ինթիսապ, վէ պա մադ-պաթա պիլ իսթիղան իրատէյի սէնիյ-էէ թաալիդիլլէ նասպ ու թայէին օլու-նաճադլար տըր։

79. Պալէատէ մուհարբէր 17ինճի, վէ 18ինճի, վէ 19 ունճու, վէ 20ինճի, վէ 21ինճի, վէ 22ինճի մաատէլէր ահ-քեամը, տիվանը իսթինաֆ աաղայի մուվադդաթասը հադդլարընտա տա-խի ճարի օլաճադ տըր։

80. Իշալու իսթինաֆ տիվանընտա, պիր թէրճիման վէ պիր պաշ քեա-թիպ իլլէ, պիր դաշ քեաթիպ, վէ լիւ-զումու մընդաար միւպաշիրլէր պուլու-նաճադ տըր. պունլար, իշալու Թիճա-րէթ դանունանամէսի զէյլինին 24 իւն-ճիւ, վէ 25ինճի մաատէլէրինտէ մէս-թուր օլան ահքեամա թաթպիգան ին-թիխապ վէ թայէին դբլընաճադ տըր։

81. Իսթինաֆ տիվանընն մէէմուր-լարը, հէր քիմիէր օլուր իսէ օլսուն, պալէատէ մուհարբէր 26 ընճը մաա-տէտէ թայէին օլունան ուսուլի թահ-լիֆիյէէ, պունլար հադդլարընտա տա-խի իճրա օլունաճադ տըր։

82. Իսթինաֆ տիվանընն, ըէյիս-տէն մաատա, աաղանընն նըսֆընտան պիր նէֆէր զիւատէ հաղբը օլմատըդ-ճա, հիչ պիր տավատա դարար վիրի-լէմէէճէք տիր։

83. Թիճարէթ մահքէմէլէրինին ու-մուրու տախիլիյէսինէ տայիր, տէօր-տիւնճիւ ֆասլտա մէսթուր օլան մաա-տէլէրին ճիւմլէսի, իսթինաֆ տիվա-նընն ումուրու տախիլիյէսի հադ-դընտա տախի մէրի իւլ իճրա օլաճադ տըր։

ԱԼԹԸՆՃԸ ՖԱՍԼ

Իրօնէօ ...ինէ դայէր դէր։

84. Բօլիչա հադդընտա օլունաճադ բրօթէսթօ, համիլի բօլիչա, վէ եախօտ մէքիլ իսթիտասը յլա իճրա օլունա-ճադ տըր։

85. Թիճարէթ դանուննամէյի հիւ-մայունունուն 130ունճու, վէ 132ինճի մատտէլէրինին ահքեամը, զկյրտէ մուհարրէր 86ընճը, վէ 87ինճի մատտէ-լէրտէ թասրիհ վէ իյղահ օլունմազլէ, իշպու մատտէլէր, օլ վէճհլէ մէրի օ-լաճադ տըր։

86. Պիր բօլիչանըն, ատէմի դապու-լինտէն, վէ եախոտ պէտէլինին ատէ-մի թէէտիյէէսինտէն տօլաեը լաղըմ կէլէն բրօթէսթօ իւղէրինէ, քէչիտէ օ-լունան շախսըն սաքին օլտուղու մա-հէլլտէ պուլունան Թիճարէթի մահքէ-մէսի գալէմ օտասը, վէ Եա Թիճա-րէթի դանչէլէրեասը ճանիպլինտէն իճ-բա օլունաճադ տըր. օլ մահէլլտէ Թի-ճարէթի մահքէմէսի, վէ եախոտ դան-չէլէրեասը օլմատըղը թադտիրտէ, զիքր օլունան բրօթէսթօ, մահէլլի հիւքիւ-մէթի թարաֆընտան, չէրայիթի մու-դարրէրէսինէ թանթզիգան պիլ իճբա, միթէպէր թուլթուլաճադ տըր։

87. Թիճճար վէ էշխասը սայիրէ թարաֆընտան, շէհատէթնամէ դը-լըգը թանզիմ օլունան էվրադ, պա-լէատէ, վէ դանուննամէյի Թիճարէթ-տէ, չէրայիթի մուդարրէր օլան բրօ-թէսթօ էէրինի թուլթամանաճադ տըր. դայ օլան բօլիչա հադդընտա տախի, դանուննամէյի մէդքիւրան 107ինճի մատտէսինտէն, 111 ինճի մատտէսի-նէ տէկին միւնտէրիճ օլան չէրայիթէ ժիւրաճաաթլէ հարէքէթի օլունաճադ տըր։

88. Բրօթէսթօ ուսուլ, բօլիչա քի-մին իւղէրինէ չէքիլմիշ իսկ, անըն, վէ լէտել իդթիդա պէտէլինի թէէտիյնէ իթմէք իւղրէ, բօլիչա տէրունինտէ պէեան դբլընմըշ օլան էշխասըն, վէ պիթ-թէվասսութ բօլիչաեը դապուլ իթմիշ օլան իւչունճիւ պիր դաթրն, մահէլլի իդամէթլէրինտէ պիր նիւսխէ օլմադ իւղրէ եազըլըպ, թարաֆլարը-նա պիրէր մուսատտադ սուրէթի կէօն-տէրիլէրէք, իճբա դբլընաճադ տըր։

89. Բօլիչա քեազըրընտա, իւղէրի-նէ քէչիտէ օլունան շախսըն, մահէլլի իդամէթի տօղրու պէեան օլունմասը-ղը, վէ արանըլըպտա պուլունամասը-ղը հաչտէ, բրօթէսթօ ուսուլինին իճ-բասընտան էվվէլ, հէր նէ դատար թահարրի օլունմուշ իսկ, պուլունա-մամըշ օլտուղունու միւթէզամին, մէէմուրու թարաֆընտան պիր դբթա իլմ ու խապէր թանզիմ ու իթա օլուն-տուղտան սոնրա, բրօթէսթօ ուսուլ տախի պիլ իճբա, մահէլլինտէ Թիճա-րէթի մահքէմէսի, վէ եախոտ դանչէ-լէրեէսի մէվճուտ օլտուղու թադտիր-տէ, դաբուլարընա, վէ օլմատըղը սու-րէթտէ, հիւքիւմէթի դաբուսունա, պիր դբթա սուրէթի թաալիդ դբլը-նաճադ տըր։

90. Պիր բօլիչա պէտէլինին, ատէմի թէէտիյէէսինտէն տօլաեը իճբասը լա-ղըմ կէլէն բրօթէսթօ ուսուլինին մու-դարրէր օլան ահքեամը, պիր տայի-նին էմր ու սիբարրշ իտէճէկի մահէլ-լէ վիրիլմէք իւղրէ եազըլան թահվիլ-լէր հադդընտա տախի, մէրի իւլ իճ-բա օլաճադ տըր. իշպու զիքր օլունան բրօթէսթօ ուսուլ, պիր դօնթրաթ վէ եա պիր թահիւտ մուդավէլէսի ահ-քեամընին ատէմի իճբասընտան, վէ եախոտ իճբասընին թէէխխիւրինտէն թանզիմ օլունաճադ բրօթէսթօլար հադդընտա տախի, իճտալը մասլահա-թա կէօրէ, մէսէլէսի թէպատիլ վէ թաղեիր օլունարադ, իճբա դբլընա-ճադ տըր։

ՆԷՏԻՆՃԻ ԳԼԽԱԼ

Զ-ՐԴԻ ՈՒ ՂԷՆԱ ԲԱՂԴԻՆԻՆ ԴԱՅԷՐ ԴԷՐ։

91. Պիր շէյին վիրիլմէսի, վէ եա-խոտ եաբրըմասը խուսուսունա տայիր օլան պիր դօնթրաթ վէ եա պիր թաա-հիւտ ահքեամընին ատէմի իճբասըն-տան, վէ եախոտ իճբասընին թէէխ-

խիւրինտէն տօլաեը, միւթէահհիտտէն իտտաա օլունան թաղմինաթ խուսուսու, թաահհիտ իյլէտիկի մատտէնին իճրասը իչին, միւթէահհիտ թարաֆընտան, ըէսմէն վէ թահրիրէն իխթար դըլընմատըգճա, լազըմ կէլմէէճէք տիր. ֆագաթ, միւթէահհիտին թաահհիտ իթտիկի չէյ, պիր վատէյի մուդարրէրէ միւրուրինտէն սոնրա իթա վէ եա թանզիմ, վէ թէսվիյեէ օլունուր մէվատտէն օլմատըը, վէ իճրա օլունմագսըզըն, վատէյի մէզքիւրէ միւնգադիյեէ օլտուղու հալտէ, միւթէահհիտին իխթար դըլընմասընա հաճաթ օլմաեարադ, զարար վէ զիեան թաղմինինէ մէճպուրիյեէթի իդթիդա իտէճէք տիր. քէզալիք, թաահհիտ իտուսուսու, պիր չէյին եաբըլմասընա տայիր օլուպտա, միւթէահհիտ պունուն աքսի հարէքէթտէ պուլունուր իսէ, իխթար վէ բրօթէսթօ օլունմագսըզըն զարար վէ զիեան թաղմինինէ մէճպուր օլաճագ տըր։

92. Միւթէահհիտին իխթարը քէյֆիյեէթի, պիր իխթարնամէ, վէ եա բրօթէսթօ, վէ սայիր պու միսիլու վարագայի ըէսմիյեէնին թէպլիղիյլէ իճրա օլունաճագ տըր. վէ պիրտէ ասլ մուդավէլէ սէնէտինտէ, միւթէահհիտ օլան զաթ, վատէսինին ինդըզասընտա, թէահհիտ իյլէտիկի չէյի իդիա իթմէտիկի հալտէ, իխթարէ հաճաթ օլմագսըզըն, վատէյի մուայեէնէնին ինդըզասը, իխթար վէ բրօթէսթօ մագամընտա ատտ օլունաճաղընա տայիր, մէգքիւր մուդավէլէ սէնէտինտէ պիր շարթ մէվճուտ իսէ, իչթէ օ շարթ մուճիպինէ, վատէնին ինդըզասը իխթար, վէ բրօթէսթօ մագամընտա թուբթուլաճագ տըր։

93. Պիր միւթէահհիտ, կէրէք թաահհիտիւնինին ատէմի իճրասընտան, վէ կէրէք թէէխիրինտէն տօլաեը, պիր կիւնա հիյլէսի օլմամըշ օլսա տախի, լազըմ կէլէն զարար ու զիեանը թաղմին իթմէկէ մահքիւմ օլաճագ տըր. թաահհիտինին ատէմի իճրա վէ եա թէէխիրի քէնտիսինէ ազվ օլունամաեան սայիր պիր սէպէպտէն նէշէթ իթմիշ իսէ, օլ վագրթ մահքիւմ օլմաեաճագ տըր։

94. Միւթէահհիտ, պիր գուվվէյի զալիպէ, վէ եա պիր գաղատան տօլաեը, թաահհիտիւնիւ իճրա իտէմէշ օլուր, վէ եա եաբմասընա մէէզուն օլմատըը չէյի եաբմըշ պուլունուր իսէ, հիչ պիր զարար ու զիեան թաղմինինէ մէճպուր օլմաեաճագ տըր։

95. Միւթաահհիտին, իսթիհսանինէ հագգը օլան թաղմինաթ, գախտէյի ումումիյեէ իւղրէ, իթմիշ օլտուղու զարար, վէ մահրում գալտըը քեարըն իֆասընտան իպարէթ օլուպ, անճագ, միսալէնա օլան պաղը թաղմինաթ հագգընտա, մէվատտը ամթիյեէտէ մուհարրէր ահքեամը միսիլիվէ վէճհէյ, հարէքէթ օլունաճագ տըր։

96. Միւթէահհիտ, թաահհիտիւնիւ հիյլէսիզ օլարագ իճրա իտէմէտիկի հալտէ, նէ մէգտար զարար ու զիեան թաղմին իթմէսի լազըմ կէլէճէկի, թարաֆէյն պէյնինտէ գանթրամթօնուն հիյնի թանզիմինտէ թէզէքքիւր վէ թէֆէրրիւս օլունմուշ, վէ եախոտ թէզէքքիւր վէ թէֆէրրիւսիւ գապիզ պուլունմուշ օլ մէգտար զարար ու զիեանէն թաղմինինէ մէճպուր օլաճագ տըր։

97. Մուդավէլէնին ատէմի իճրասը, միւթէահհիտին հիյլէ վէ տէսիսէսինտէն նէշէթ իթմիշ օլսա տախի, միւթէահհիտիւն թաղմինաթը, ատէմի իճրա քէյֆիյեէթինտէն տօլաեը, տօղրուտան տօղրուեա վուգու պուլան զարար, վէ մահրում դըլընտըը քեարընն իֆասընտան իպարէթ օլաճագ տըր։

98. Տէրունի մուդավէլէտէ թարաֆէյնտէն հէր գանղիսի թաահհիտինի իֆա վէ իճրա իտէմէզ իսէ, տի-

կէր թարաֆա թաղմին օլարադ, պիր մուայեէն մրդտար մէպլաղ վիրմէսի պէեան վէ չարթ դրլընմրշ օլտուղու հալտէ, անտէն ղիեատէ վէ նոդանան վիրիլմէսի ճայիզ օլմաեաճադ տրր։

99. Ագճէ թէէտիլեէսինտէն իպարէթ օլան թաահհիւտաթ իճրասընրն թէէխիւրինտէն տօլաեր թաղմինամթը լազրմէսի օլարադ, եալընրզ օլ մէպլաղրն, մահիլեէ եիւղտէ պիրտէն կիւզէշթէսինին իֆրասը հիւքմ օլունաճադ տրր. իշպու ֆայիզ խուսուսու, տային պիր կիւնա ղարարա տիւշար օլտուղունու իսպաթէ մէճպուր օլմադըրզրն, հիւքմ ու թէսվիյեէ դրլընաճադ տրր. վէ պիր տէյն սէնէտինտէ, ֆայիզ մուդավէլէսի օլմատրը հալտէ, օլ ալաճաղրն կիւզէշթէսի, բրօթէսթօ օլունմուշ իսէ, բրօթէսթօ թարիխինտէն, օլունմամրշ իսէ, իսթիտա պույրուլտուլրը թարիխլէրինտէն հիսսալ օլունմասը լազրմ կէլէճէք տիր։

100. Թէրաքիւմ իտէն կիւզէշթէլէր իշին, կիւզէշթէ ալընմասը, անճադ մուհաբէմէ դրմընտա պիր իսթիտաեա, վէ եա պիր մուդավէլէյի մեսուսէեէ միւթէվադրֆ օլուպ, ֆադաթ ադալլ պիր սէնէյի քեամիլէ միւրուր իթմէքսիզին, կիւզէշթէսինին կիւզէշթէսի իսթիհսալ օլունմասը ճայիզ օլմաեաճադ տրր։

101. Վատէլէրի միւրուր իթմիշ օլան իճար պէտէլլէրի իշին կիւզէշթէ իսթիհսալինէ, քէզալիք վադը օլաճադ իսթիտա պույրուլթուլրը թարիխինտէն, վէ եախսոտ թարաֆէյնատէն պունուն իշին թանդիմ օլունմուշ օլան մուդավէլէ սէնէտինտէ պէեան դրլընան կիւնտէն իթիպարէն, հիւքմ ճայիզ օլաճադ տրր։

102. Բրօթէսթօ, վէ իսթիտա, վէ իլամ խարճլարը, վէ սայիր նիզամէն մադդուլ օլան պիր ճիւմլէ տտավի մէսարիֆինի, տավասընտա հադդը թէպէյեիւն իտէն թարաֆրն, հադդսրզ թարաֆտան իսթիհսալ վէ իսթիրտատտա սալահիյեէթի օլաճադ տրր. ֆադաթ, թարաֆէյն տավալարրընրն պաղը խուսուսլարընտա հադդը, վէ պաղըսընտա հադդսրզ չրզարլար իսէ, իքի թարաֆրն խարճ վէ մէսարիֆինին մէճմուինին ճիւմլէսի, վէ եախսոտ պիր մրդտարը միւնասիպլինին, պունլար պէյնինտէ ալէա թարիդ իւլ մուավադա թէսվիյեէսի, վէ քէզալիք թարաֆէյն զէվճ իլէ զէվճէ, վէ սիլսիլէթէն փէտէր վէ եա վալիտէ իլէ էվլատ, վէ պիրատէր իլէ հէմշիրէ, վէ եախսոտ սրհրէն պուտերէճէլէրտէ ադրասատան պուլունտուդլարը թադտիրտէ, մասրաֆլարընրն հիւքմիւ, թիճարէթ մահբէմէ վէ տիվանլարընրն, թահթը ըէյլէրինտէ պուլունաճադ տրր։

1276 սէնէ, ֆիյ չէվվալ 9.

ՍՈՒՐԷԹԻ ԽԱԹԹԸ ՀԻՄԱԵՈՒՆ

ՄՈՒՃԻՊԻՆՃԷ ԱՄԻԼ ՕԼՈՒՆԱ

Գանոնամէյ հիմայունա ըէճրէրի պահրէյեէ։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Կէդ վէ սայէր դրուէլդ պահրէյեէ հէլէբնդրդրր։

Մադդէ 1. Պիր քիմսէ, տէվլէթի Ալիյեէ թէպասասընտան օլմատրգճա, Օսմանլը սանճաղընը համիլ օլան սէֆինէսին, կէրէք մէճմունէ, վէ կէրէք հիսսէսինէ մալիք վէ միւթէսարրրֆ օլմամաղ. ֆադաթ, թէպասայի Օսմանիյեէ թէսարրուֆունտա պուլունան սէֆինէսին մէճմուի, թապիիյեէթի Օսմանիյեէսինի թայեին իտէն պէրաթ վէ էվրադը իսթիրտատ օլունարադ, էճնէպիյեէ ֆիրուխթ օլունապիլիր։

2. Տէվլէթի Ալիյեէ թէպասասընտան օլանլար, սէֆայինի էճնէպիյեէեէ մի-

թէսարրքի օլմադա , վէ օլ սէֆայինի , սէֆայինի Օսմանլիէյէ մախսուս չէ-բայիթէ թաթպիդան , Օսմանլը սանճաղը քէշիսէսլէ , սէյր ու սէֆէր իթմէրմէկէ մէզուն օլուպ , ֆագաթի , պու միսիլլու էճնէպի սէֆինէլէրինին հէյնի իշթիրաբնտա , թարաֆէյնտէն եարբլաճաղ դօնթրաթօ սէնէտինէ , մնատէյի սապրդա հիւքմիւնէ մուդայիր օլարադ , պիր էճնէպինին մէնֆաաթը իշին , պիր կիւնա շարթ վէ մուդավէլէ տերճ վէ իմլա օլունմասաճաղ տրը . օլունուր իսէ , օլ սէֆային , ճանիպի միրիտէն դապթ դելընաճաղ տրը :

3. Պիր սէֆինէնին , կէրէք սէֆէրինատէն էվվէլ , վէ կէրէք էնայի սէֆէրինատէ , քեամիլէն , վէ եա հիսսէթէն , պիլ ըիզա ֆիրուխթի խուսուսու , մէմալիքի տէվլէթի Ալիյէտէ վուգուս պուլուր իսէ , մահէլլի Թիճարէթի մէճլիսինատէ վէ եա դանչէլէրեէսինատէ , վէ մէմալիքի էճնէպիյէտէ վադը օլուր իսէ , տէվլէթի Ալիյէ չէհպէնտէրլէրի , եանի դօնսօլօսարը մուվաճէհէսինատէ , սէնէտի ըէսմի իլէ իճրա օլունաճաղ տրը : Էկէր պու եօլտա օլմադ իսէ , պէյ վէ ֆիրուխթի , քէնէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնատէ թութուլաճաղ տրը : Վէ պու ֆիրուխթ քէյֆիյէթի , մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէտէն , Թիճարէթի պահրիյէ մէճլիսի վէ դանչէլէրեէսինէ իխտիար օլունաճաղ տրը : Վէ մէմալիքի էճնէպիյէտէն , տէվլէթի Ալիյէ դօնսօլօսու պուլունմասան մահէլլատէ վուգու պուլուր իսէ , քէյֆիյէթի պիլտիրմէք իւզրէ , եագընտա պուլունաճաղ տէվլէթի Ալիյէ դօնսօլօսունա խատէր վիրիլմէք շարթը,յլա , օրա հիւքիւմէթինին , մէէմուրու մախսուսու մաարիֆէթիյլէ իճրա դրյրնաճաղ տրը :

4. Հէր նէվվի սէֆինէ , էշէայի մէնդուլէտէն իսէտ , էշէայի զայրի մէնդուլէ միսիլլու , օլ սէֆինէտէն տօլաներ պօրճլու օլան սահիպի թարաֆրնտան , տիկէր պիր իւշինճիւ տատմէ ֆիրուխթ ու նուպ օլունտուպ հալատ , օլ սէֆինէէի սահապը մախլուպ , սախթն ալան իւշինճիւ տատմ եէտինատէն , ալաճաղլարը իշին գապթ ու ֆիրուխթ իթտիրէպիլէճէք տիր . պինապէրին , օ մագուլէ սէֆինէլէր , սահիպլէրինին պօրճլարընա , վէ խուսուսիլլէ , գանունէն իմթիհանը սատ օլունան տէյնէրինէ մախսուս տուր :

5. Աթիսէ պէհան օլունան տիւլեուն , զիյրտէ կէօսթէրիլէն թէրթիպ իւզրէ , պիր պիրինէ միւրաճճահ թութուլարադ , իմթիհանը սատ օլունուր . էվվէլա , սէֆինէնին իճրայի ֆիրուխթիյլէ , էսանը հասրլէսինին թէվպիի իշին օլունան տատմի վէ սայիրէ մէսարիֆի , սանիսա , գրյադուգ իճրէթի վէ թանէլաթա եախսա քիլէ նախպէթի իւզէրինէ ալընան լիման ըէսմի , վէ բաղամաբ , վէ հավուգ խարճ մէ ըէսիմէրի , սալիսա , կէմինին լիմանէ տուխուլինատէն ֆիրուխթինէ գատար էմրի մուհաֆաղասը իշին պէրճի իւճրէթի իլէ մէսարիֆի սայիրէսի , բասիսա , սէֆինէնին թադրմ վէ ալամթրին էմանէթէն վադ օլունտուդլարը մուդա իճարը , խամիսա , սէֆինէնին սէֆէրի ախիրի էճնասընտա , վէ լիմանէ տուխուլիյլէ տուբատուպ միսաէթատ , օլ սէֆինէնին , վէ թադրմ , վէ ալամթը սայիրէսինին մուհաֆաղասը իշին վադը օլան մէսարիֆի , սատիսա , սէֆէրի ախիրատ սիւար օլան գարուտան իլէ թայիֆէլէրին իճրէթի վէ մասաշլարը , սաբիա , կէմինին լագրմէսի իշին , սէֆէրի ախիր էճնասընտա , գարուտանը թարաֆրնտան իմթիգրաղ օլունան ադճէ , վէ եախսա համուլէսինատէն ֆիրուխթ օլունուպ , խթիրատատը լաղրմ կէլէն մալ սէմէնի ,

սամինա , հէնուզ սէֆէր իթմէմիշ օ-
լան սէֆինէնին սաթրն ալընմասընտան
տօլաեը , սէմէնինտէն սաթանա պօրճ
գալան , վէ ինչասը իչին իգրաղ վէ ի-
թա օլունան ադճէ իլէ քէրասթէ , վէ
էշեայի սայիրէ սէմէնի , վէ խթիխս-
տամ գըլընան ամէլէ իւճրէթի , վէ սէ-
ֆէր իթմիշ պուլունան սէֆինէնին տա
խի եօլա չըգմազտան էվվէլ օլան լէ-
վաղիմաթը վէ թամիրաթը , վէ իշճի
իւճրէթի , վէ գալաֆաթը , վէ դու-
մանեասը , վէ տօնանմասը , վէ թայի-
ֆէ գօնուլմասը իչին խարիճէ , էլան
տէյն պուլունան ադճէլէր , թասիա ,
սէֆինէ եօլա չըգմազտան էվվէլ թա-
միր վէ գումանեասը , վէ տօնանմասը ,
վէ սայիր լէվազիմաթընին թէտարիքի
իչին կէմի վէ թագըմարընին իւղերի-
նէ վագը օլան խթիդրաղաթը պահ-
ըլյնէ , աշիրէն , սէֆինէնին սէֆէրի
ախիրի իչին կէմի վէ թագըմը , վէ տօ-
նանմասը իւղերինէ օլունան սիկուրթա
իւճրէթի , հատի աշէր , կէմիյէ թահ-
միլ օլունան մալ վէ էշեանըն , դաբու-
տան վէ եա թայիֆէսինին թագսիրաթ-
լարընա մէպնի ղայ օլուպ , սահիպլինէ
թէսլիմ օլունմատըղը , վէ եախսօտ ա-
վարեա սուրէթիյլէ , եանի խասարա-
թը պահրիյնէ գապիլինտէն օլարագ
պօզուլսուզու իչին , վիրիլմէսի լազըմ
կէլէն զարար ու զիեան թաղմինի խու-
սուսարը , տէյն իչին ֆիրուխթ օլու-
նան սէֆինէնին սէմէնի , պիլ ճիւմլէ
տէյնլէրինին իֆասընա վէֆա իթմէ-
տիկի թագտիրտէ , իշպու մատտէնին
հէր պիր ֆըգրասընտա մէսթուր օլան
ալաճագը պիրլէշէրէք , հէրբէս ալա-
ճաղընա նիսպէթէն , սէմէնի մէզպուր-
տան , զուրամէթէն հիսսէ ալաճագլար
տըր . ֆագաթ , պունուն իճրասընտա ,
ախիտէ պէեան օլունաճագ 162 ինճի
մատտէնին հիւբմիւնէ խալէլ կէթի-
ռիմէեէճէք տիր ։

6. Մատտէյի սապրդատա մուհար-
ռէր պուլունան տիւյեունուն իմթիեա-
զը , զիյրտէ թասրիհ օլունաճագ վէճհ-
լէ , սապիթ օլմատըգճա , գապուլ օ-
լունմասաճագ տըր . էվվէլա , տաավի
մէսարիֆի , սէֆինէնին զապթ ու ֆի-
ռուխթինի հիւքմ իտէն մէճալիսի թի-
ճարէթ թարաֆընտան թասսիդ օ-
լունաճագ միֆրէտաթ բուսուլալա-
ռըյլա միսպէթ պուլունաճագ տըր .
սանիեա , դըլաղուզ իւճրէթի , վէ լի-
ման , վէ բալամար , վէ հավուզ խարճ
վէ բէսիմէրի ավզ իտէնէր թարաֆընտան
, վիրիլճէք իլմ ու խապէրլէր իլէ
իսպաթ օլունաճագ տըր . սալիսա , պէ-
շինճի մատտէնին պիրինճի , վէ իչինճի ,
վէ տէօրտինճի , վէ պէշինճի ֆըգրալա-
ռընտա պէեան օլունան տիւյեունն , մէճ-
լիսի թիճարէթ թարաֆընտան թաս-
սիդ օլունաճագ միֆրէտաթ բուսու-
լալարըյլա թէպէյեիւն իտէճէք տիր .
ռաբիա , թայիֆէլէրին իւճրէթի վէ մա-
աշարը , լիման օտալարընտա , վէ լի-
ման օտալարը պուլունմասան մահէլ-
լէրտէ , թիճարէթ դանչէլէրսէլէրին-
տէ թութուլաճագ թայիֆէ տէֆթէր-
լէրինտէն թահադ դուգ իյլէեէճէք տիր .
խամիսա , սէֆէրի ախիր էնասընտա
սէֆինէնին լէվազիմաթը իչին իսթիդ-
ռաղ օլունան ադճէ իլէ համուլէսին-
տէն սաթըմըշ օլան էմիալ ու էշեա-
նըն սէմէնի , իսթիդրաղընին լիւզումու-
նու մուսատտադ դաբուտան , վէ կէ-
տիբլի թայիֆէսի թարաֆլարընտան
թանզիմ օլունաճագ մաղպաթա իլէ
թէպէյեիւն իտէճէք տիր . սատիսա ,
պիր սէֆինէնին քեամիլէն , վէ եախսօտ
հիսսէթէն ֆիրուխթի քէյֆիյեէթի ,
պաղէատէ մէսթուր իւչինճիւ մատ-
տէնին շէրայիթի իւզրէ թանզիմ օլուն-
մուշ օլան պիր սէնէտի ըէմմի իլէ , վէ
սէֆինէնին ինչասը , վէ տօնանմասը ,
վէ լէվազիմաթը թէճհիզի , վէ դու-
մանեասը իչին վիրիլէն ադճէ , վէ էշ-
եայի սայիրէ տախի , կէմինին սահիպլի
թարաֆընտան , իբի նիւսխէ իւզրէ թան-
զիմ , վէ դաբուտանը թարաֆընտան

թաստիդ օլունուպ , պիր նիւսխէսի կէմինին դրեամ ու հարէքէթինտէն էվվել, վէ նախօտ պունտան նիհայէթ օն կիւն՝ սոնրա , մէճլիսի թիճարէթ դալէմինէ , վէ եա թիճարէթ դանչէ-լերեէսինէ , էմանէթէն վաղ օլունան բուսուլա վէ իլմ ու խապէրլէր իլէ խապաթ օլունաճադ տըր . սապիա , սէ-ֆինէնին թէքնէսի , վէ թադրմ, վէ ալաթը , վէ տօնանմասը , վէ լէվազի-մաթը սայիրէսի իւղերինէ , սէֆինէ-նին հարէքէթինտէն էվվել վուդու պուլան խսթիդրաղաթը պահրիյէնին ադճէլէրի , ըէսմէն , վէ եա եալընրդ թարաֆէյն պէյնինտէ էքի նիւսխէ իւ-ղերինէ թանղիմ, վէ նիւսխէյի սանկի-նէլէրի , մէճլիսի թիճարէթ դալէմի-նէ , վէ եախօտ թիճարէթ դանչէլէր-եէսինէ , թարիխլերինտէն նիհայէթ օն կիւն զարֆընտա , էմանէթէն վաղ օ-լունաճադ դօնթրաթօ իլէ սիւպութ պուլաճադ տըր . սամինա , սիկուրթա խարճ վէ ըէսիմլէրի , սիկուրթա դում-բանեալարը թարաֆընտան վիրիլէճէք իլմ ու խապէրլէր իլէ , վէ եախօտ մունթաղամ տէֆթէրլէրինտէն մախ-ըէճ իճմալ բուսուլալարը,յլա թէպէյ-եիւն իտէճէք տիր . թասիա , սէֆինէ միւսթէճիրլէրինէ վիրիլմէսի լազըմ կէ-լէն զարար ու զիեան թաղմինաթը, թի-ճարէթ մէճլիսինին իլամլարը,յլա , վէ եախօտ թարաֆէյն տավալարընա միւ-մէյեիզ մարիֆէթիյլէ պագըլմասընա բաղի օլմուշլար իսէ , միւմէյեիզլէրին դարարնամէլէրիյլէ թահադդուդ իտէ-ճէք տիր ։

7. Մալիֆ իւզ զիբը ասհապը մաթ-լուպուն իմթիեազլարը ատի թէահհիւ-տաթրն ֆէսխինի մուճիպ օլան էսպա-պը ումումիյեէտէն մաատա , սէֆինէ-նին ֆասլը ալթիտէ պէեան օլունաճադ շէրայիթ իւղրէ , հիւքմէն ֆիրուխ-թու , վէ եախօտ սէֆինէ բիղաէն ֆի-րուխթ օլունուպ , պայինին ալաճադ-լըլարը թարաֆընտան , պիր կիւնա մուխալիֆէթ օլունմաեարադ , ալանընն իսմինէ , վէ քեար ու զարարընա , պահ-ըէ սէֆէր իթմէսի իլէ , միւնֆէսէխ օլուր . անճադ , պէր մինվալը մուհար-ըէր , պու խուսուս իչին , դանունէն մուդարրէր օլան ըիւսում ու դախիլ-եէ թէվֆիգան , պիր ալաճադլը խա-բաֆընտան վուդու պուլաճադ մուխա-լիֆէթտէն , եալընրդ օլ մուխալիֆէ-թի իճրա իտէն քիմէնէ ֆայիտէմէնա օլաճադ տըր ։

8. Պիր սէֆինէ , հարէքէթինտէն օ-թուզ կիւն սոնրա , պաշդա պաշդա իքի լիմանլարտա աղիմէթի իլէ մուվա-սալէթի թաստիդ օլունմուշ, վէ եա տիկէր պիր լիմանէ վասըլ օլմադըգընա, եինէ հարէքէթ իթտիկի լիմանէ ավտ-թինէ տէկին , ալթմըշ կիւնտէն զիեա-տէ միւտտէթ միւրուր իթմիշ , վէ եա-խօտ սէֆէրի պայիտ իչին հարէքէթ իտիպ , պայինին ալաճադլըլարը թա-րաֆընտան , պիր կիւնա միւթալէպէ վէ իտտաա վուդու պուլմաեարադ , ալթմըշ կիւնտէն միւթէճավուզ սէ-ֆէրտէ պուլունմուշ օլտուղու թադ-տիրտէ , օլ սէֆինէ , պահրէ սէֆէր իթ-միշ ատտ օլունաճադ տըր ։

9. Պիր սէֆինէնին էմնայի սէյր ու սէֆէրինտէ , բիղաէն վադը օլան ֆի-րուխթինտէն տօլաեը , պայինին ալա-ճադլըլարընին հադդ ու իմթիեազլա-ըընա խալէլ կէլմէզ . պինապէրին , հէր նէ դատտար սաթըլմըշ իսէտէ , սէֆի-նէ վէ եա սէմէնի , մարիւզ զիբը ալա-ճադլըլարա ըէհն օլմադտան խէլաս օլմաեաճադ տըր . պունտան պաշդա , մարիւզ զիբը ասհապը մաթլուպ , խա-թէտիբլէրի հալտէ , իշպու ֆիրուխթ քէյֆիյէթի , քէնտի հադդ ու իմթի-եազլարընը իպթալ իթմէք իչին եա-բըլմըշ հիյլէ վէ տէսիսէ տիր տէյ-ըէք , պու ֆիրուխթուն ֆէսխ ու իլ-զասընը տավա իտէպիլէճէքլէր տիր ։

ԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

—

Սեֆայենին զապթ ու ֆե-բո-Էբենե պայէ դէր։

10. Հէր տիւրլու սէֆային վէ մէրա-քիպի պահրիյէ, մէհաքիմի թիճարէ-թին հիւքմ ու իլամը իլէ զապթ ու ֆիրուխթ օլունապիլիր. ալաճաղլըլա-ըրն իմթիհազլարը տախի, աթիտե զիքր օլունան ուսուլ վէ գաիտէլէրին իճ-բասը յլա միւլզա օլուր։

11. Պիր սէֆինէնին զապթընը միւ-բատ իտէն ալաճաղլընին իսթիտասը իւզրէ, մահքէմէյի թիճարէթին սալիֆ իւզ զիքր հիւքմ ու իլամինտան սոն-րա, էվվէլ էմիրաէ մէաուունա իֆայի տէյն խուսուսու, ըէամէն էմր ու թէք-լիֆ օլունուպ, արասը էիկիրմի տէօրթ սաաթ կէչմէտիքճէ, օլ սէֆինէնին զապթը խուսուսունա թէչէպպիւս օ-լունամազ։

12. Անիֆ իւզ զիքր էմր ու թէքլիֆ խուսուսու, մահէլլի հիւքիւմէթի մաա-րիֆէթիյլէ պիլ իճրա, իֆասը թալէպ օլունան ագճէ, սէֆինէ իւզէրինէ իմ-թիհազլը տիյէուունտան տէկիլ իսէ, սէֆինէնին սահիպլինէ, վէ եալսօտ ի-դամէթկեահընա թէպլիղ օլունաճաղ տըր. ֆագաթ, պալէատէ մէսթուր պէչինճի մատտէնին հիւքմինճէ, սէ-ֆինէ իւզէրինէ իմթիհազլը տիյէուուն-տան մաատուտ իսէ, էմր ու թէքլիֆ քէյֆիյէթի, իսթէր կէմի սահիպլինէ, իսթէր գաբուտանէ թէպլիղ օլունա-պիլիր։

13. Մարիւլ պէհան էմր ու թէք-լիֆ խուսուսունտան եիկիրմի տէօրթ սաաթ միւրուրինտէ, սահիպ մանթլուպ, պալաճաղընին թահսիլինէ տէսթրէս օ-լամատըզը հալտէ, աթիտե պէհան օ-լունաճաղ ուսուլ ու դաիտէեէ թէվ-ֆիգան, հիւքիւմէթ թարաֆընտան, սէֆինէնին զապթընա թէչէպպիւս օ-լունաճաղ տըր. չէօյլէ քի, պիր նէ-ֆէր միւհէնտիսէ թէրֆիգան, մախ-սուսէն թայէին դրլընաճաղ պիր մէէ-մուր, իբի շահիտ իսթիսհազ իտէրէք, սէֆինէեէ կիտիպ, զապթ խուսուսու-նուն մաղպաթասընը թանզիմ իյլէյէ-ճէք տիր. իշպու մաղպաթատա, զապթ խուսուսունու իսթիտա իտէն սահիպ մանթլուպուն իսմ ու չէօհրէթի, վէ սանաթը, վէ մահէլլի իդամէթի, մուա-մէլէյի ճարիյէնին իճրասընա էսաս օ-լան իլամ, թէէտիյեէսի թալէպ օլու-նան ագճէնին մըդտարը, հուզուրուն-տա սէֆինէնին ֆիրուխթու իտտաա օլունաճաղ թիճարէթ մահքէմէսինին մահէլլի, սէֆինէնին լէնկերէնտաղ օլ-տուղու, վէ եալսօտ բալամարտա պու-լունտուղու մահէլլտէ, տայինի մէր-գումուն ինթիհազ ու թայէին իթմի, օլաճաղը մահէլլի իդամէթի, սէֆինէ-նին սահիպլի իլէ, դաբուտանընընը իսմ ու չէօհրէթլէրի, սէֆինէնին իսմի վէ նէվի, վէ թանէլաթա վէ եա քիլէ ի-թիպարիյլէ, մըդտարը թէհամմիւլի, վէ պունլարտան մաատա ֆիլիգա վէ սանտալ, վէ թադըմ, վէ էտէվաթ, վէ իսլահա, վէ միւհիմմաթ, վէ գու-մանեանընը գայտ ու թասրիհիյլէ, պիր նէֆէր պէքճինին թայէին օլունտու-ղու տախի, զիքր ու պէեան օլունա-ճաղ տըր։

14. Զապթ օլունան սէֆինէնին սա-հիպի, զապթը վուգու պուլան մա-հէլլին, թիճարէթ մահքէմէսինին պու-լունտուղու պէլտէտէ, վէ եա ալթը սաաթ գուրպինտէ մուգրիմ իսէ, զապթ իթտիրէն քիմէսնէ, իւչ կիւն զարֆընտա, մէգքիւբ մաղպաթանընը պիր սու-րէթինի, մէաուունու մէրգումէ թէպ-լիղ իլէ պէրապէր, զապթ օլունան սէֆինէ վէ միւթէֆէրրիաթընընը ֆի-րուխթու թէչէպպիւսաթընա, ուսու-լի մուհաքէմէյի թիճարէթի նիզամինա-մէսինտէ պէհան օլունան մէհլի սաաի զարֆընտա հազը պուլունմասը իչին, մէրգումու, մահքէմէյի մէգքիւբէ հու-զուրունա տավէթ վէ ճէլպ իթտիրէ-

ճէք տիր. վէ էկէր պունտան տահա ուղադ մահէլլտէ իսէ, մաղպաթա սուրէթիյլէ ճէլպ վէ տավէթ թէղքէրէ-լերի, սէֆինէյի մէղքիւրէնին դաբուտանընա, վէ օլ տախի պուլունմատը-ղը հալտէ, սէֆինէ սահիպլինին վէ եախսոտ դաբուտանընընը վէքիլի պուլունան ատէմէ իթա օլունուր. վէ պութագտիրտէ. սէֆինէ սահիպի, մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէնին դրթաաթը պէրրիյէսինտէ սաբին իսէ, ճէլպ վէ տավէթինէ թախսիս օլունան մէհլի ատի լուղէրինէ, մահքէմէնին մահէլլինտէն, մահէլլի իդամէթինէ դատար, պէհէր գօնադ մէսաֆէ իչին, պիրէր կիւն մէհլ տահա ղամմ ու իլավէ օլունուր, վէ մէմալիքի մահրուսէյի շահանէնին դրթաաթը պէրրիյէսինտէն խարիճ պիր մահէլլտէ, վէ եախսոտ տիեարը էճնէպիյէսէտ միւթէմէքքին իսէ, թէպլիղ վէ ճէլպ խուսուսլարը, ուսուլի մուհաքէմէյի թիճարէթ Նիզամնամէսինին 12ինճի մատտէսինտէ պէեան օլունան մէհլ զարֆընտա իճրա օլունաճադ տրը. վէ իճապընա կէօրէ, Նիզամնամէյի մէղքիւրուն 10ունճու մատտէսինէ տախի միւրաճաաթ դրլընաճադ տրը։

15. Մահքէմէյի Թիճարէթին իլամըյլա հիւքմ օլունան պիր սէֆինէնին ֆիրուխթու քէյֆիյէթի, աթիտէ պէեան օլունաճաղը վէճճէլ, թայէին դրլընան մէէմուրուն մաարիֆէթիյլէ, էվվէլ էմիրտէ, միւնատի (1), վէ էվրադը մաթպուա, վէ իլանաթ վասրթասրըյլա, Նէշր ու իլան դրլընարադ, պատէհու ալէնէն պիլ միւղայիտէ իճրա օլունաճադ տրը։

16. Զապթ ու ֆիրուխթ օլունաճադ սէֆինէ, օն թօնէլաթալրդտան, եանի տէօրթ եիւզ քիլէլիքտէն պիւյիւք իսէ, էմրի ֆիրուխթու, միւնատի, վէ ղաղէթալար, վէ իլանաթ վասրթասրըյլա իւչ տէֆա նէշր ու իլան օլունաճադ տրը. իշպու Նիտա վէ նէշր ու իլան խուսուսլարը, պէհէր սէքիզ կիւնտէ պիր քէրրէ միւթէվալիեէն, սէֆինէնին բալամարտա պուլունտուղու մահէլլին էթրաֆընտա, վէ պօրսասընտա, վէ չարչը վէ պազար կիպի մէճմաի նաս(2) օլան մահէլլերինտէ իճրա օլունաճադ տրը. վէ էկէր մահէլլինտէ ղաղէթա եօդ իսէ, օրաեա էն եադրն օլան մահէլլտէ թապ օլունան ղաղէթալարտա տէրճ իլէ իլան օլունաճադ տրը։

17. Նիտա վէ իլան խուսուսլարընտան հէր պիրինին իճրասընտան սօնրա, նիհայէթ իքի կիւն զարֆընտա զապթ օլունան կէմինին օրթա տիրէկինէ, վէ զապթ ու ֆիրուխթու տավա օլունան մահքէմէյի թիճարէթին դաբուսունա, վէ կէմինին բալամարտա օլտուղու մահէլլին մէճմաի նաս օլան մէվգրինէ, վէ լիմանընին քէնարընտա օլան պաչըճա պիր մահէլլինէ, վէ պօրսա վար իսէ դաբուսունա, վէ եօդ իսէ հիքիմէթ գօնաղը դաբուսունա, պիրէր եաֆթա թաալիդ օլունաճադ տրը։

18. Տէլլալ թարաֆընտան Նիտա, վէ ղաղէթա, վէ եաֆթալար մաարիֆէթիյլէ իճրա օլունաճադ իլանլարտա, միւտտաինին իսմ ու չէօհրէթի իլէ, սանաթը, վէ մահէլլի իդամէթի, մէրդումուն զապթ ու ֆիրուխթ իտտաասընա էսաս օլան սէնէտաթըյլա, ալաճաղը օլան մէպլաղընն մըդտարը, մահքէմէյի Թիճարէթին մահէլլէյլէ, սէֆինէնին բալամարտա օլտուղու մահէլլտէ, մէրդումուն ինթիխապ կյլէտիկի իդամէթկեահը, զապթ օլունան սէֆինէ սահիպինին իսմ ու չէօհրէթի վէ մահէլլի իդամէթի, սէֆինէնին իսմի վէ թէճհիզ օլունմուշ, վէ եախսոտ օլունմադտա պուլունմուշ օլտուղու հալտէ, քէզալիք, դաբուտանընն տախի իսմի, թօնէլաթա վէ եա քիլէ իթիպարըյլա, կէմինին մըդտարը թէ-

(1) Մէ-նոդէ, տէլլալ։

(2) Մէճմաէ նաս, էհալի թօբլանան եէր։

համիլլի, սէֆինէնին լէնկէրէնտաղ, վէ եախօտ բալամարատա օլտուղու մահէլլին իսմի, մէէմուրու մախսուս իլէ միւպաշրրին իսմիերի, միւզայիտէ իչին վաղ օլունան բէյ, եանի իլբ վէրիլէն պահա, վէ նիհայէթ միւզայիտէնին իճրա օլունաճաղը կիւնլէր, ղիքր ու թասրիհ օլունաճաղ տըր։

19. Նիտայի էվվէլտէն սոնրա, եաֆթալարտա պէեան օլունան կիւնտէ, միւզայիտէէ թէչէպպիւս, վէ քէզալիք հէր պիր նիտատէն սոնրա, էմրի ֆիրուխթինէ մէէմուր օլան զաթ թարաֆընտան, պէհէր սէքիզ կիւնտէ պիր քէրրէ օլարաղ, թայեին օլունաճաղ կիւնտէ միւզայիտէէ տէվամ իլէ, զամնղէր իճրա օլունաճաղ տըր։

20. Իչիւնճիւ նիտատան սոնրա օլունաճաղ միւզայիտէտէ, էն սոնրա վէ էն զիեատէ զամմ իտէն հէր քիմ իսէ, միւզայիտէնին հիյնի պէտինտէ, սատէթ իւզրէ եագըլաճաղ մումլարը խիթամ վէ ինթիֆասընտա, սէֆինէնին օլ քիմնէ իւզէրինէ թէգարրիւր իթմէսի լազըմ կէլիր · ֆագաթ, քէյֆիյէթէ եինէ օլ կիւն դարար վիրիլմէյիպ տէ, զիեատէ զամմ մէէմուլիյլէ, պիր վէ եա իքի տէֆա սէքիզէր կիւն սոնրաեա թէվգըֆ վէ թէէխիրի, մէէմուրու մախսուսուն եէտի իգթիտարընտա օլուպ, իչպու թէվգըֆ վէ թէէխիր մատտէսի, զաղէթալար վէ եաֆթալար մաարիֆէթիյլէ իլան պիրլէ, պու վէճհլէ թէէխիսիւ իտէն կիւնլէրտէ օլունաճաղ միւզայիտէտէ, պիր կիւնա զամմ ու իլավէ վուգու պուլմաղ իսէ, արթըգ սէֆինէնին, թէվգըֆը մէգբիւրտէն մուգատտէմ իւզէրինէ թէգարրիւր իտէն քիմէնէտէ, գաթիան գալմասը լազըմ կէլիր։

21. Զապթ ու ֆիրուխթ խուսուսու, ան թանէլաթալրդ, եանի տէօրթ եիւզ քիլէլիք սէֆինէ, վէ տահա ուշաղը քիւչիւք օլան գաեբդ վէ մավունա, վէ սայիր լիման թէքնէլէրի հագգընտա իճրա օլունաճաղ օլուր իսէ, պալէատէ պէեան օլունան թէքէլլիֆաթա հաճաթ գալմագսըզըն, եալընըզ իւչ կիւն միւթէվալիեէն, լիման քէնարընտա տէլլալ մաարիֆէթիյլէ նիտա, վէ թէքնէնին սէրէնի վար իսէ, սէրէնէնէ, վէ եոգ իսէ պիր մահէլլի զահիրինէ, վէ մահքէմէյի թիճարէթ գաբուսունա իլանանամէ եարըշտըրըլարաղ, իլանը քէյֆիյէթ օլունտուգտան սոնրա, պիլ միւզայիտէ ֆիրուխթ գըլընաճաղ տըր · ֆագաթ, թէքնէնին զապթը խուսուսունուն թէպլիղինտէն ֆիրուխթինէ տէկին, թամ սէքիզ կիւն միւրուր իթմէք լազըմ տըր։

22. Սէֆինէնին պիլ միւզայիտէ ֆիրուխթի իլէ, դաբուտանընին մէէմուրիյէթի խիթամ պուլուր · ֆագաթ, իճապ իթտիկի թագտիրտէ զարար ու զիեան թազմինաթընին խաթիհսալը իչին, սէֆինէ սահիպի իլէ, քէֆիլլէրինտէն, վէ քէնտիսինէ, թահթ թէահհիւտտէ պուլունանլարտան, գաբուտանը մէրգումուն տավա իթմէկէ սալահիյէթի օլաճաղ տըր։

23. Սէֆինէնին մըգտարը թէհամմիւլի նէ օլուր իսէ օլսուն, պիլ միւզայիտէ, իւզէրինտէ թէգարրուր իտէն քիմէնէլէր, միւզայիտէյի գաթիյէսինտէն իթիպարէն, եիկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա, մահքէմէյի թիճարէթ թարաֆընտան թայեին օլունան մէէմուրու մախսուսէ, սէմէնի մուգարրէրին պիր սիւլիսիւնիւ իֆա վէ թէսլիմ, վէ սիւլիսանը իչին տախի, թէպաայի տէվլէթի Ալիյէէտէն օլարաղ, պիր միւթէզէր քէֆիլ իրաէ իթմէկէ մէճպուր օլաճաղ տըր · քէֆիլի մէրգում սէֆինէնին ֆիրուխթինտէն ան պիր կիւնէ տէկին սիւլիսանը մէգքիւրինին թէմամիյլէ թէսլիմ վէ թէէտիյէսի զրմընտա, միւշթէրի իլէ պիր պիրինէ քէֆիլ ու զամին օլուպ, իֆասընա, հապս իլէ տախի իճապար օլունապիլէճէք տիր։ Պէր վէճհի պա-

լէա եիկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա, սէմէնի մուգարրէրին պիր սիւլիսիւ իֆա, վէ սիւլիսանը իչին քէֆիլ իրաէ օլունմատըգճա, սէֆինէնին միշթէրիյեէ թէսլիմ օլունմաեաճաղը միսիլլու, սիւլիսանը մէզպուրին տախի իթա գըլընմատըգճա, քէնտիսինէ պիլ միզայիտէ ֆիրուխթինի միւպէյեին թանդիմ օլունաճաղ իլմ ու խապէր վիրիլմէեէճէք տիր. սէմէնի մուգարրէրին եիկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա պիր սիւլիսիւ իֆա օլունմատըղը, վէ եախօտ սիւլիսիւ վիրիլիպտէ, տիկէր սիւլիսանը իչին քէֆիլ իրաէ գըլընմատըղը թադտիրտէ, սէֆինէ թէբրարէն միզայիտէեէ դօնուլուպ, նիտա վէ էվրադը մաթպուա, վէ իլանանմէլէր իլէ պիր տէֆա օլարադ նէչր ու իլան օլունտուգտան իւչ կիւն սօնրա, մուգատտէմա իւղէրլէրինէ թէգարրիւր իտէն քիմէնէլէր իլէ քէֆիլլէրինին հիսապընա օլարադ, պիլ միզայիտէ ֆիրուխթ օլունուպ, իչպու տէֆա սէմէնի մուգարրէրի սապրդտան նօգսան պահա իլէ թէգարրիւր իտէր իսէ, իչպու նօգսանընը, վէ պունտան տօլաեը թէրէթիւպ իտէն զարար ու զիեանընը, վէ կիւզէշթէլէր իլէ մէսարիֆաթը վադրանընը թէէտիյեէսինէ, մուգատտէմա պիլ միզայիտէ իւղէրլէրինտէ թէգարրուր իտէն քիմէնէլէր իլէ, քէֆիլլէրի մէճպուր օլաճաղլար տըր. ֆագաթ, մուգատտէմա պիր սիւլիսիւ վիրիլմիչ օլտուղու թադտիրտէ, իչպու մէպլաղ, թաղմինաթը մէզբիւրէեէ մահսուպ իտիլէճէք տիր. կէրէք իչպու սիւլիստէն, վէ կէրէք սէֆինէնին էվվէլքի միզայիտէտէքի դարարընտան զիեատէեէ սաթըլմասընտան ֆագլա ղուհուր իտէր իսէ, իչպու ֆագլանընը տախի, քէնտիլէրինէ վիրիլմէսի լազըմ կէլէճէք տիր։

24. Զապթ օլունան սէֆինէնին պիր հիսսէսիյլէ, էշեատէն պաղըլարընը ֆիրուխթինէ ատէմի բիզա վէ իդհարը միմանաաթ իտտաալարը, միզայիտէնին թէգարրիւրինտէն էվվէլ, մահքէմէյի թիճարէթին գալէմինէ թահրիրէն թադտիմ ու թէֆհիմ օլունաճաղ տըր. ֆագաթ, անիֆ իւզ զիբը իտտաալար, թէգարրիւրի մէզքիւրտէն սօնրա վուգու պուլուր իսէ, արթըգ իճրա օլունան ֆիրուխթ խուսուսունուն իլղասը թէճվիզ օլունմամեըպ, անտէն հասըլ օլաճաղ էսմանը զապթ ու ֆիրուխթ իթտիրէն քիմէնէեէ վիրիլմէմէք իւղրէ, դանունէն միմանաաթ օլունմուշ կիպի ատտ օլունաճաղ տըր։

25. Պու միսիլլու ֆիրուխթա, վէ եախօտ էսմանը հասըլէսինին իմասընա միմանաաթ իտտաասընտա պուլունան քիմէնէեէ, էսպապ ու տէլայիլինի պէեան վէ իթիրազ իթմէք իչին, իւչ կիւն, վէ միտտաի ալէյհէ, եանի զապթ ու ֆիրուխթ իթտիրէն քիմէնէեէ տախի ճէվապ վիրմէք իչին, եինէ իւչ կիւն մէհլ վիրիլիպ, տավայի վադրանընը բույեէթի զըմնընտա օլունաճաղ իսթիտտա իւղէրինէ, թարաֆէյն, մահքէմէյի թիճարէթէ ճէլպ օլունաճաղ տըր։

26. Միզայիտէ պէտէլինին վիրիլմէմէսի զըմնընտա միմանաաթ իտէնլէրին իտտաալարը էմրի թէգարրիւրտէն սօնրա, իւչ կիւնէ գատար վադը օլուր իսէ, գապուլ օլունուպ, անտէն սօնրա վադը օլմուշ իսէ գապուլ օլունմաեաճաղ տըր. ֆագաթ, էմանը հասըլէյի վադրա զապթ ու ֆիրուխթ իթտիրէն քիմէնէեէրին ալաճաղընտան զիեատէ իսէ, պէր մինվալը մուհարրէր, իւչ կիւնտէն սօնրա, վադը օլան միմանաաթ իտտաալարը, եալընըզ զիեատէ վէ ֆագլասը իչին մէրի թութուլաճաղ տըր։

27. Իդհարը միմանաաթ իտէն ատհապը մաթլուպ, զապթ ու ֆիրուխթ իթտիրէն ալաճաղը թարաֆընտան,

վէ Եախսօտ սէֆինէսի զապթ օլունմուշ օլան քիմէնէ, վէ Եա վէքիլ, վէ վա-ըիսլէրի ճանիպինտէն, իսպաթը միւա-տաաեա տավէթ վէ թէքլիֆ օլուն-տուգլարը կիւնտէն իթիպարէն, իւչ կիւն զարֆընտա, Թիճարէթ մէճլիսի դալէմինէ, վէ օլմատըղը հալտէ, էմ-ըի ֆիրուխթինի հիւքմ իթմիշ օլան հիւքիմէթ թարաֆընա, սէնէտլէրի-նի իպրաղ իթմէկէ մէճպուր օլուպ, իթմէտիքլէրի հալտէ, պունլարա հիս-սէ չըգարըլմաեարադ, էսմանը հասը-լէյի վագրա, Եալընըզ պալէատէ մու-հարրէր օլտուղու վէճհէ, լազըմ կէ-լէնլէրէ թէվզի վէ թագսիմ օլունա-ճագ տըր։

28. Ասհապը մաթլուպա, ագճէնին թէվզի վէ թագսիմի խուսուսու իմթի-եազլը օլանլար հագդընտա, պալէա-տէ մուհարրէր ալթընճը մատտէտէ պէեան օլունան թէֆալիւթ վէ թէր-թիպ իւզրէ, վէ սայիր ալաճագլը հագ-դընտա տախի, հէր քէսին ալաճաղը-նա կէօրէ, զուրամաթէն իճրա օլու-նաճագ տըր։ վէ իշղու ալաճագլրյա-ըրն հէր պիրի, մաթլուպունուն հէմ ասըլ մալի, վէ հէմտէ կիւզէշթէ վէ մէսարիֆի իչին, հիսապա տախիլ օլա-ճագ տըր։

29. Սէֆէրէ հաղըր օլան սէֆինէ-նին զապթը ճայիզ օլմաերպ, ֆագաթ, հաղըր օլտուղու սէֆէր իչին վագը օ-լան տիւյեունտան տօլաեը զապթ օ-լունապիլիր իսէ տէ, օլ հալտէ պիլէ, տիւյեունու մէդբիւրէնին էտասընա քէֆիլ վիրիլմիկի թագտիրտէ, զապթ օլունմագտան խէլաս օլուր. սէֆինէ-նին սէֆէրէ հաղըր օլտուղու, Եալը-նըզ սէֆինէնին էվրադը միւրուրիյեէ-սինի, դաբուտանընընն ախզ իթմիշ օլ-մասը,յա թէպէյեուն իտէր (*)։

ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ՖԱՍԼ

Սէֆինէ -հիպէրէ հաֆէնդա տըր։

30. Հէր պիր սէֆինէ սահիպի, գա-բուտանընընն հարաքեաթ վէ մուամէ-լաթընտան, հուգուգճա մէսուլ տուր. Եանի, դաբուտանընընն հարաքեաթ վէ մուամէլաթընտան նէշէթ իտէն զարար ու զիեանլարընն թազմինինէ, վէ սէֆի-նէեէ, վէ սէյր ու սէֆէրէ (¹) տայիր իթտիկի մուգավէլաթ վէ թէահհիւտա-թընն իֆասընա մէճպուր տուր. լաքին, էկէր իշղու թէահհիւտաթ քէնտիսի-նին էմրի մախսուսիյլէ վագը օլմամըշ իսէ, սահիպ սէֆինէ, կէմինին վէ նավ-լունուն թէրքիյլէ, օլ թէահհիւտաթ-տան հէր հալտէ խէլաս օլապիլիր. անճագ, սէֆինէնին դաբուտանը, միւս-թագրիլէն, օլ սէֆինէնին սահիպի օլ-տուղու թագտիրճէ, պէր մինվալը մուհարրէր, կէմի վէ նավլունուն թէր-քիյլէ, ասլա գուրթուլամաեաճաղը կի-պի, հիսսէտարանը սայիրէ իլէ միւշ-թէրիքէն, օլ սէֆինէնին սահիպի օլ-տուղու թագտիրճէ, տախի, սէֆինէ-եէ, վէ սէյր ու սէֆէրէ տայիր ագտ իթտիկի մուգավէլաթ վէ թէահհիւ-տաթընտան տօլաեը, Եալընըզ քէնտի հիսսէսինէ խասպէթ իտէճէք մրգտա-րա գատար, չախսէն մէսուլ օլուր։

31. Ֆէֆալէթ իրաէսի, վէ տէվլէ-թին ըուխսաթը իլէ մուհարէպէ զըմ-նընտա թէճհիզ օլունան սէֆինէլէրին, էնայի սէֆէրլէրինտէ, իւզերլէրինտէ պուլունան ասկէր վէ թայիֆէլէր թա-ըաֆընտան վուգուա կէլէն ճիւնհա վէ ճինայէթ, վէ զասպ ու զարէթտէն տօ-լաեը, օլ սէֆինէլէրին սահիպլէրի քէ-ֆալէթ իթմիշ օլտուգլարը մէպլաղա գատար մէսուլ օլուպ, զիեատէսին-տէն, մարիւզ զիքր ֆէնալըգլարը քէն-տիլէրի պիզզաթ իճրա իթմիշ, վէ Եա

(¹) Սէյր -- սէֆէր, կէմինին կիտիպ կէլմէսի։
(*) Սէֆինէնին էվրադը միւրուրիյեէսի, 41 ինճի մատտէտէ պէեան օլունան էվրադ-տան իպարէթ տիր։

իթտիրմիշ օլմատըգլարը հալտէ , մէ-սուլ օլմաղլար . քէֆալէթի մէղքիւրէ , եիւղ էլլի նէֆէրէ գատար ասկէր վէ թայիֆէլէրի օլան սէֆինէլէր իչին , ի-քի եիւղ պին , վէ զիւատէսի օլանլար իչին տախի , տէօրթ եիւղ պին ղուրուշ-տան իպարէթ օլաճագ տըր ։

32. Սահիպ սէֆինէ , գաբուտանը յ-լա օլան մուգավէլէսինտէ , անըն թէ-պիյտ վէ իխրաճ օլունմամասընա տայիր պիր շարթ միւնտէրիճ օլսա պիլէ , եի-նէ մէրգումէ , հէր հալտէ իշն վիրմէ-կէ սալիհ օլաճագ տըր . պինապէրին , քէնտիսինէ բուխսաթ վիրիլէն գաբու-տանըն , պաշգաճա պիր մուգավէլէյի մուհարրէրէսի օլմատըգճա , բուխսա-թը վիրմիշ օլան սահիպ սէֆինէտէն , թաղմին օլարագ , նէսնէ թալէպինէ տախի հագգը օլմաէրպ , ֆագաթ , գաբուտան , թայեին օլունտուղու մա-հէլլտէն պաշգա պիր մահէլլտէ , քէն-տիսինէ բուխսաթ վիրիլմիշ իսէ , եա-լընըզ օլ մահէլլէ ավտէթի իչին , մէ-սարիֆի լաղրմէնին իսթիհսալինէ , հագգը օլաճագ տըր ։

33. Բուխսաթ վիրիլէն գաբուտա-նըն , կէմիտէ պիր հիսսէսի օլտուղու հալտէ , իչպու հիսսէսինի թէրը վէ իս-թիֆա իտէրէք , պէտէլինին իսթիր-տատ վէ իսթիհսալինէ հագգը օլաճագ տըր . պէտէլի մէղքիւրուն մրգտար վէ քէմիյեէթի , էհլի խըպլրէ մարիֆէ-թիյլէ թագտիր օլունուր . էհլի խըպլրէ տախի , թարաֆէյնին իթթիֆաղը յլա , վէ օլմատըղը հալտէ , մահքէմէյի թիճարէթին ինգիմամը ըէյի իլէ նասպ ու թայեին դըլընը ։

34. Սէֆինէ հիսսէտարլարընըն , մէ-նաֆիի ումումիյեէսի իչին , թէտապի-րի լաղրմէնին իթթիխաղընա տայիր օ-լան միւզաքէրէլէրինտէ , իթթիֆաղ-հասըլ օլմատըղը հալտէ , էքսէրիյ-եէթի աարա իլէ դարար վիրիլէճէք իսէ տէ , իչպու էքսէրիյեէթի աարա քէյֆիյեէթի , ըէյ վիրէն էշխասըն ա-տէտինէ նիսպէթէն օլմաերպ , կէմի-նին դըյմէթինէ կէօրէ , նըսֆընտան պիւատէ հիսսէսի օլանլարը ըէյի իլէ հասըլ օլաճագ տըր ։ Սէֆինէ , միւշթէ-րիքէն չէնտնէֆէր քէսանըն մալի օլուպ տա , պէյնլէրինտէ , վէ եարէսմէն պիլ միւզայիտէ ֆիրուխթ , վէ էսմանը թագ-սիմ օլունմագ միւրատ օլունտուղու հալտէ , պուլունուն իճրասը , ախէր կիւ-նա պիր մուգավէլէյի մուհարրէրէ օլ-մատըգճա , դըյմէթի նըսֆիյեէսի գա-տար հիսսէլէրի օլան հիսսէտարանըն իսթիտալարը իւղրէ , հիւքմ օլունուր ։

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Գաբուտանլար հաֆէզանա դըր ։

35. Պիր սէֆինէ վէ եա սայիր հէր նէվի թէքնէնին սիւարիսի օլուպ , գու-մանտասը իւհտէսինէ հավալէ օլունան հէր պիր գաբուտան վէ եա ըէյիս , էսնայի մէէմուրիյեէթինտէ իյլէտիկի խէթալարը էն խաֆիֆլէրինտէն տո-լաերը տախի մէսուլ , վէ զարար վէ զի-եանը թաղմինինէ մէճպուր օլաճագ տըր ։

36. Գաբուտան , նագլինի տէրիւհ-տէ իյլէտիկի էշեա վէ էմթաանը զայ-ու թէլէֆ , վէ խարապ օլմասընտան տօլաերը մէսուլ , վէ էշեա վէ էմթաա-յի մէղքիւրէնին ախզ ու դապզընը միւ-շիր սէնէտ իթասընա մէճպուր օլուպ , իչպու սէնէտ բօլիչա տիգարիգօ վէ եա գօնէշիմէնթօ , եանի թահմիլիյեէ սէնէտի թէսմիյեէ օլունուր ։

37. Կէմի թայիֆէսինին թէտարիքի վէ սայիր պիլճիւմէ մէլլահանըն ին-թիխապ վէ նասպը յլա մաաշ վէ իւճ-րէթէլէրինին թայեինի խուսուսլարը , գաբուտանըն իգթիզայի մէէմուրիյեէ-թինտէն տիր . ֆագաթ , իչպու խու-սուսլարը , ասհապը սէֆինէնին պու-լունտուղու մահէլլտէ իճրա իտէճէք օլուր իսէ , պունլարընն ինգիմամը ըէյի

իւլէ իճբաեէ մէճպուր օլաճադ տըր։

38. Սէֆինէ դաբուտանը, մահէլլինին Թիճարէթի մահբէմէսի, վէ եա դանչէլերեէսինին, վէ պուլունմատը-ղը հալտէ, մէճլիսի պէլտէնին պիր մէէմուրու թարաֆընտան, նիւմէրօ վաղ ու սահ քէշիտէ օլունմուշ, վէ դէյլի մար իւղ զիբը մահբէմէ, վէ դանչէլերեէ, վէ մէճլիս ըէյիսլերի ճանիպինտէն թաստիգ դելընմիշ «կէմի ժուրնալը» թապիր օլունուր պիր եէվմիյեէ տէֆթերի թութմաղա, մէճպուր օլաճադ տըր. իշպու եէվմիյեէ տէֆթերինէ, էվվէլա հավա վէ բիւղկեարլարը-ընն ահվալը եէվմիյեէսի, սանիեա կէմինին պէհէր կիւն իլերու կիթմէք վէ եա կիճէքմէք իւղրէ վաղը օլան հարէքէթի, սալիսա, կէմինին հէր կիւն պուլունտուղու տերէճէյի թուլ վէ արզը, բաալիա, կէմիյէ վէ համուլէսինէ վուդու պուլան զարար վէ զիեան իլէ, պունլարընն սէպէպլերի, խամիսա, գաղաէն վուդու պուլան թէլֆաթ իլէ գաթ վէ եա թէրբ օլունան չէյլերին, միւմքին մէրթէպէ թաֆսիլի, սատիսա, կէմինին թութտուղու թարիդ իլէ, թավէն(1) վէ եա քէրհէն(2) օլ թարիդտէն չաշմամասընընն սէպէպլերի, սապիա, կէմի թայիֆէսինին զասլիթանը վէ բուէսասը իլէ պէրաբէր, դաբուտան թարաֆընտան մէճլիսեէ եթթիկսաղ օլունան թէտասիր վէ դարարլար, սամինա, կէմի թայիֆէսինին, զապիթան վէ նէֆէրաթընտան հէր դանչիսինէ իղն վիրիլմիշ իսէ, անլէրին խսիմլերի իլէ, իղն վիրիլմէսինին սէպէպլերի, թասիա, կէմինին վէ էմլալը մահմուլէսինին իրատ վէ մասրաֆլարը, վէլ հասըլ կէմիեէ վէ եա համուլէսինէ տայիր օլուպ, պիր մուհասէպէ իրաէսինի, վէ եա պիր կիւնա իտտաա վէ միւնաղաաեը մուճիպ օլաճադ մէվատտ վէ վուդուա-թընն քեաֆֆէսի, զիբը ու պէեան օլունաճադ տըր։

39. Կէմի դաբուտանը, սալիֆ իւղ զիբը եէվմիյեէ տէֆթերինտէն պաշդա, եէնէ մատտէյի անիֆէնին իպթիտասընտա պէեան օլունան ուսուլ վէ դախոտ իւղրէ, լիպէրթօ թապիր օլունուր տիկէր պիր տէֆթերճիք թութմաղա մէճպուր օլուպ, պունա խասսէթէն վաղը օլան խթիդրաղաթը պահրիյեէ սէպէթ ու դայտ օլունաճադ տըր։

40. Սէֆինէնին սէյր ու սէֆէրինէ լազըմ օլան միւհիմմաթընն հաղըր օլուպ օլմատըղը, վէ սէյր ու սէֆէր իտէպիլէճէք հալտէ պուլունուպ պուլունմատըղը պիլինմէք իչին, թահմիլինտէն էվվէլ, դարուտան, Թիճարէթ մահբէմէսի, վէ օլմատըղը եէրլէրտէ, Թիճարէթ դանչէլերեէսի, վէ պու տախի պուլունմատըղը մահէլլէրտէ, մէճլիսի պէլտէ թարաֆընտան, մախսուսէն թայեին օլունաճադ էհլի խըզրէ մասրիֆէթիյլէ, կէմիսինի քէշֆ ու մուայեէնէ եթտիրմէկէ, մէճպուր օլաճադ տըր. իշպու քէշֆին մաղզաթասը, Թիճարէթի մահբէմէսինտէ վէ եա դանչէլերեէսինտէ, վէ եախսատ մէճլիսի պէլտէտէ պիթթէվգըճ, մուսատտադ պիր նիւսխէսի, դաբուտանընն եէտինէ իթա օլունաճադ տըր. մահմիլլէր, սէֆինէնին քէշֆ ու մուայեէնէսինտէն սարֆը նաղար իթսէլէր պիլէ, դաբուտան, մարիւզ զիբը քէշֆ մաղզաթասընը իպրաղ իթմէտիքճէ, միւրուր թէգդէրեսինի խթիհսալ խաէմեեէճէք տիր։

41. Պալէատէ մուհարբեր տէֆաթիր վէ մաղզաթա սուրէթինտէն պաշդա, դաբուտան, տերուռնի սէֆինէտէ, էվվէլա սէֆինէ քիմին մալի օլտուղունու միւշիրը սէնէտի պահրիսինի, վէ եախսատ պիր միւսատտադ սուրէթինի, սանիեա, սանճադ պէրաթընը, եանի,

(1) Թավէն, խթէեէրէք։

(2) Քէրհէն, խթէմէեէրէք։

տէվլէթի Ալիյէ սանճաղը ալթընտա օլտուրունու միւպէյեին պէրաթը, սալիսա, թայիֆէ տէֆթէրլինի, բաշլիա, թահմիլիյէ սէնէտիյէ նավլուն գօնթրաթօսունու, խամիսա, մանիֆէսթօ թասլիը օրունուր համուլէ գայիմէսինի, սատիսա, սէֆինէ համուլէսի իչին վիրիլմէսի լազըմ կէլէն բիւսումաթը ինիա օրունտուգունու, վէ եախսա համուլէսինին կէօթիւրիւլմէսի շարթ օլունան իսկէլէտէն պաշգա պիր իսկէլէեէ նադէ օրունմաեաճաղընա տայիր քէֆալէթ վիրիլտիկինի միւպէյեին կիւմրիւք թէզքէրէսի վէ իլմ ու խապէրինի, սապիա, իչնի սէֆինէ էմրի սալիսինի, սամնա, գարանթինա, եանի սըհհիյեէ թէզքէրէսինի, թասիա, գանուննամէյի թիճարէթի պահրիյեէնին պիր նիւսխէսինի խթիսհապ իթմէկէ մէճբուր օլաճաղ տըր։

42. Դաբուտան, սէֆերէ պաշլատըղը անտէն, սահիպ սէլամէթէ, վէ եա պիր էմին լիմանէ մուվասէլէթ խանճէեէ գատար, սէֆինէ տէրունինտէ պիզզաթ պուլունմաղա մէճբուր տուր. կէրէք քէնարինին վէ կէրէք թայիֆէտէն հիչ պիրինին, մուգատտէմա տուխուլ իթմէտիքլէրի պիր լիմանէ, վէ եա պօղաղ, վէ եախսա նէհրէ կիրիլմէք իճաղ իտիպ տէ, օրատա տուխուլէ վագրվ դրլաղուղլար պուլունտուղու թազտիրտէ, կէմինին հիսապընա օլարաղ, գաբուտան պիր դրլաղուղ իսթիխտամընա, մէճբուր օլաճաղ տըր։

43. Դաբուտան, պալէատէ մուհարբէր պէշ մատտէնին ահքեամընա մուդայիր հարեքէթտէ պուլունտուղու հալտէ, անտէն, կէրէք սէֆինէեէ վէ կէրէք համուլէսինէ վագը օլաճաղ մաղարրաթտան տօրաեը մէսուլ օլաճաղ տըր։

44. Բէղալիք կէմինին կէօկէրթէսի իւղէրինէ, մահմիլին թահրիրէն, բիզասը օրմաեարաղ, գաբուտան թահմիլ իթմիշ պուլունաճաղը էմնալ ու էմթաեաեա խապէթ խանէն հէր նէվի խասարաթտան տօրաեը մէսուլ տուր. ֆագաթ, իչպու մատտէնին հիւքմիւ, սէյրահաթը սահիլիյեէյի գասրէ նամրյա, եադրն մահէլլէրէ գատար ամէտ չիւտ խանէն ուֆագ սէֆինէ վէ գաերգալար հագդընտա ճարի օրմաեաճաղ տըր։

45. Դաբուտան, պիր սէպէպի միճպիրին մանի օրտուղունու խապաթ իթմէտիրճէ, մէսուլյեէթտէն խէլաս օլամաղ։

46. Սէյր ու սէֆեր իթմէք իւզրէ, տերունի սէֆինէտէ օլան, վէ եախսա սէֆինէեէ կիթմէք ղրմընտա ֆիլիգատտա պուլունան դաբուտան վէ թայիֆէ, էտայի տէյն իչին ախղ ու կիրիֆթ օրունամազլար. մէկէր տէյնի մէղրիւր, օլ սէֆեր իչին վագը օրմուշ օլա. վէ պու հալտէ տախի էտասընա քէֆիլ իրտէ իտերլեր խէ, եէնէ ախղ ու կիրիֆթ խուսուսունտան խէլաս օլաճաղլար տրր։

47. Սէֆինէ սահիպլէրինին, վէ եա վէքիլլէրինին պուլունտուգլարը մահէլլտէ, դաբուտան, բիղալարընը խանիհապ իթմէտիքճէ, սէֆինէնին թամիրինէ, վէ եէլբէն, վէ իր, վէ հալաթ, վէ էշեայի լազըմէյի սայիրէնին իշթիրասընա, վէ պունուն իչին կէմի իւզրինէ ադճէ խմիդրաղընա, վէ կէմինին էմրի իճարընա միւպաշէրէթ իտէմէեէճէք տիր։

48. Սահիպլէրինին բիղասըյա, սէֆինէ իճար օրունուգտա, պունդարտան պաղըլարը, սէֆերինէ հաղբրանմասը իչին, միւհիմաճ օրտուղու մէսարիֆտէն, հիսսէլէրինի վիրմէքտէն իմթինա էյլէտիքլէրի հալտէ, դարուտան, իչպու մէսարիֆ հիսսէլէրինի վիրմէլէրի ղրմընտա, քէնտիլերինէ ըէսմէն իխթար վէ թէքրիֆ իթտիրատէն եիկիրմի տէօրթ սաաթ սօնրա, մահքէմէյի թիճարէթին, վէ պուլուն-

մասերը մահելլերտէ , մէճլիսի մէմլէ-
քէթին բուխսաթը իլէ , մերդումլարը
հիսապլանա օլարադ , կէմիտէ օլան հիա-
սէլէրի իւղերինէ պիր խսթիդրաղը պահ-
բի խոէպիլէճէք տիր ։

49. Սէֆինէնին սէյր ու սէֆերի է-
նասընտա , թամիրինէ վէ եալսօտ նէլ-
քէն , վէ իր , վէ հալաթ , վէ թադբիր ,
վէ դումանեա , վէ միւճերրեա էլղեմ
օլան էշեայի սայիրէ իշթիրասընա լիւ-
ղում կէօրիւլիւպտէ , վադթ ու հալէ ,
վէ եա կէմի իլէ համուլէ սահիպլէրին-
նին , մահելլի իգամէթլէրինին ուղադ-
ալաղընա նէզարէն , էմրի բուխսաթլա-
ընը խսթիհսալ խոէմէկէճէք օլտու-
ղու հալտէ , դաբուտան , իշպու շիտ-
տէթի լիւղումու , քէնարխիյլէ միւ-
թէպէրանը թայիֆէ թարաֆընտան
միւմլի վէ եա մէմհուր պիր դրթա
մաղզաթա իլէ , թասարիդ իյլէարքտէն
սոնրա , մէմալիքի մահրուսէտէ խսէ ,
մահբէմէի թիճարէթին , վէ պուլուն-
մասընը մահելլերտէ , մէճլիսի մէմլէ-
քէթին , վէ տիեարը էճենէպիյէտէ ի-
սէ , տէվլէթի Ալիյէնին չէհպէնտերի ,
եանի դօնսօլսու , վէ պուլունմասընը
եէրլերտէ , մահելլինճէ իճապ խոէն
հիւքիւմէթին բուխսաթընա , սէֆինէ
վէ թէֆերրիւաթը , վէ իճապ խթտի-
կի թադարիրտէ , համուլէսի իւղերինէ
պիր խսթիդրաղը պահրի խոէպիլիպ ,
պունուն թէմամը , վէ եա պիր մրդ-
տարը միւմբին օլամասընը հալտէ , սա-
պիթ օլան լիւղումուն մրդտարընա դա-
տար էմվալը մահմուլէսինտէն , բէհնէ
վաղ , վէ եա պիր միւպայիտ , ֆիրուխթ
խթմէկէ մէէղուն օլաճադ տըր · վէ պա-
տէհու , սէֆինէ սահիպլէրի , վէ եա
պունլարընը վէքիլի ատտ օլունան կէ-
մի դաբուտանը , պէր վէճէհի մուհար-
բէր ֆիրուխթ օլունմուշ օլան էմվալ
ու էմթաանընն հիսապընը , կէմինին
մահելլի մադտուտէ վասըլ օլտուղու
վագթտա , օրատա օլ ճինս վէ օլ նէվ-
տէն օլան սայիր էմթաանընն բայեճ ֆի-
եաթը հէր նէ իսէ , օլ ֆիեաթ իւղրէ
վիրմէկէ մէճպուր օլաճադ տըր։ Սէֆի-
նէնին պիր միւսթէճիրի օլտուղու , վէ
եա միւթաատտա մահմիլլէրի օլուպ-
տա , պէյնլէրինտէ քեաֆիֆէսի միւթ-
թէֆիգ պուլունտուղլարը հալտէ , կէ-
մինին դաթ իթմիշ օլտուղու մէսա-
ֆէեէ կէօրէ , իճապ խոէն նավլունու-
թէէտիյէ , վէ էմվալ վէ էմթաալա-
ընը կէմիտէն իսրաճ իյլէեէրէք ֆի-
րուխթ , վէ եա ըէհնէ վաղ օլունմա-
սընա , միւմանաաթ խոէպիլիրլէր · էմ-
մա , մահմիլլէր միւթթէֆիգ օլմատըգ-
լարը թադտիրտէ , էմվալ ու էմթաա-
սընը կէմիտէն չըդարմադ խսթէեէն-
լէր , էմթաալարընա խսապէթ խոէն
նավլունու , սէֆէրի թամ իւղրէ վիր-
մէկէ մէճպուր օլաճադ տըր ։

50. Դաբուտան , տիեարը էճենէպիյ-
եէտէ , վէ եալսօտ մէմալիքի մահրու-
սէտէն Պասրա քէօրֆէզինտէ , վէ եա
Ճէզիրէթ իբ Արապ իլէ , Ամֆրիդանընն
սէվահիլինտէ քեային պիր լիմանտէն ,
սայիր սէվահիլի տէվլէթի Ալիյէեէ
ավտէթ խթմէք իւղրէ , դըեամ ու հա-
ըէքէթ խթմէդտէն էվվէլ , կէմի սա-
հիպլէրինէ , վէ եալսօտ վէքիլլէրինէ ,
համուլէսինին դայիմէսինի , վէ անլէ-
րին հիսապընա օլարադ իշթիրա , վէ
թահմիլ խթմիշ օլտուղու էմվալ ու
էմթաանընն ֆիեաթլարընը , վէ խսթիդ-
րաղ խթմիշ օլտուղու մէպլաղ իլէ իդ-
րաղ խոէնլէրին իսմ ու շէօհրէթ վէ
մահելի իգամէթլէրինի միւպէյնին ,
թարաֆընտան միւմլի պիր դրթա հի-
սապնամէ կէօնտէրմէկէ մէճպուր օլա-
ճադ տըր · ֆադաթ , սալիֆ իւղ զէբբ
լիմանլարտա , համուլէ , կէմի միւսթէ-
ճիրլէրինին հիսապընա օլարադ , դօմի-
սիօնճուլարը ճանիպլինտէն թահմիլ օ-
լունմուշ օլուր իսէ , օլ հալտէ դաբու-
տան , կէմի սահիպլէրինէ , վէ եա վէ-
քիլլէրինէ , եապընը ըմրա խթմիշ օլ-
տուղու սէնէտաթը թահմիլլիյէ մու-
ճիպինճէ համուլէնին դայիմէսինի , վէ

խսթիդրաղ ելթմիշ օլտուղու մէպլաղը մը դտար ու քէմկիսէթի իլէ, իդրաղ ի-տէնլէրին իսմ ու շէօհրէթ վէ մահէլ-լի իդամէթլէրինի իրսալէ մէճալուր օ-լաճադ տը։

51. Գաբուտան, պիրա մուճիպ, սէ-ֆինէ վէ Եախսա մէէքիւլաթը, վէ զա-խիրէ վէ սայիր միւհիմմաթը, վէ Եա թադրմիարը իւղէրինէ ադճէ ալմը, վէ Եախսա էմիալ ու էմթաատան, վէ Եա զախիրէատէն թէրհին վէ Եա ֆի-րուսթ ելթմիշ, վէ Եախսա ասլը օրմա-Եան պաղը ավարեա, վէ մէսարիֆ, հիսապա կէչիրմիշ օլուր իսէ, պուն-տան տօլանը, լազըմ կէլէնլէր թարա-ֆընտան մէսուլ, վէ ալտրդը ադճէ-նին ըէտտ ու իատէսինէ, վէ թէրհին, վէ ֆիրուսթ ելթտիկի էշեանին թադ-մինինէ, պիղդաթ մէճալուր օրուպ, ի-ճապը թադտիրինտէ, ճէղա դանու-նամէսի մուճիպլինճէ տախի մահքիմ օրմադ իւղրէ, ալէյհինէ տավա օրու-նապիլէճէք տիր։

52. Կէմինին, սէֆէրէ, նիզամէն միւս-պէթ օլան ատէմի դապիլիյնէթինտէն մատտա, հիչ պիր հալտէ, դաբուտան, սահիպլէրինտէն բուխսաթը մախսուսէ խսթիհսալ ելթմէտիքճէ, ֆիրուսթու-նու իճրա իտէմէճէճէք տիր. վէ ելթ-տիկի հալտէ, ֆիրուսթու, քէէն լէմ նէքիւն հիւքմիւնտէ թուրթուլաճաղը-տան պաշդա, իճապ իտէն դարար ու դիւանը-ն թադմինինէ տախի, քէնտի-սի պիղդաթ մէճալուր օլաճադ տը։ Կէմինին, սէֆէրէ, ատէմի դապիլիյնէ-թի քէյֆիյէթի, մախսուսէն թայնին վէ թահլիֆ օլունան էհլի իրսալրէ մաա-րիֆէթիյլէ պիլթաատիդ, թարաֆլա-ըընտան թանդիմ վէ իմդա դէլընաճադ պիր դրթա մաղպաթա իլէ իսպաթ օ-լունուր։ Մէրդումիարը թայնինի խու-սուսու, մէմալիքի մահրուսէտէ, մահ-քէմէյի թիճարէթ, վէ օրմատրդը հալ-տէ թիճարէթ դանէլէրէէսի, վէ պու տախի պուլունմատրդը թադտիրտէ, մէճլիսի մէմլէքէթ թարաֆընտան, վէ տիւարը էճնէպիյնէտէ, տէվլէթի Ա-լիյնէնին չէհպէնտէրի, վէ պուլուն-մատրդը սուրէթտէ, իճապ իտէն հիւ-քիւմէթի մահէլիյնէ ճանիպլինտէն իճ-րա օլունաճադ տը։ Կէմինին, սէֆէ-րէ, պէր վէճհի մուհարբէր, իսպաթ օ-լունմուշ օլան ատէմի դապիլիյնէթի ճիհէթիյլէ, ֆիրուսթի իճապ իտիպտէ սահիպլէրինին բուխսաթը վէ թալի-մաթը իսթիհսալ օլունմատրդը հալտէ, սէվդը սուլթանիտէ, պիլ միւզայիտէ իճրա օլունաճադ տը։

53. Պիր սէֆէրի միւթէահհիտ օլան դաբուտան, օլ սէֆէրին իրթմանինա մէճալուր օրուպ, իրթմէտիկի հալտէ, կէրէք կէմի սահիպլէրինին, վէ կէրէք միւսթէճիրլէրիյլէ մէսարիֆի վաղբա-սընին իրթասընա, վէ զարար վէ զի-եանլարընին թադմինինէ, մահքիւմ օ-լաճադ տը։

54. Համուլէտէն հասրլ օլաճադ-քեար օրթանին օրմադ իւղրէ սէֆէր իտէն դալուտան, ախէր կիւնա պիր միւդավէլէյի մախսուսէսի օրմատրդ-ճա, քէնտի հիսապը իչին, հիչ պիր ախզ ու իթա վէ թիճարէթ իտէմէճէ-ճէք տիր։

55. Մատտէյի անիֆէտէ մուհար-րէր օլան ահքամա մուղայիր օլարադ, սէֆինէնէ, դաբուտան թարաֆընտան, քէնտի հիսապը իչին, թահմիլ օրու-նան էմիալ ու էմթաա, մահքէմէյի թիճարէթին հիւքմ ու դարարրդյա, սայիր պիլ ճիւմլէ հիսէտարանին մէն-ֆաաթընա օրմադ իւղրէ, զապթ օրու-նաճադ տը։

56. Էնայի սէյր ու սէֆէրտէ, հէր նէ խաթար օրուր իսէ օրուն, դաբու-տան, թայիֆէնին զապիթան վէ մի-թէպէրանընին ըէյնի իսթիհսալ ելթ-մէտիքճէ, սէֆինէսինի թէրը վէ իս-թիֆա իտէմէդ. վէ օր վէճհէլ մէէղուն օրուղու թադտիրտէ տախի, կէմիի թէրը իտէր իբէն, քէնտիսիյլէ պէրա-

պէր, նավլուն գօնթրաթօսու, վէ թահ-
միլիկէ սէնէտաթը, վէ միւրուր թէզ-
քէրէսի միսիլու սայիր սիլ ճիւմլէ էվ-
լադը միհիմմէթի, վէ նուգուտը մէվ-
ճուտէ իլէ համուլէնին էն գը.յմէթլի
էմիլալ ու էմթաասընտան ալապիլէ-
ճէկի մը.գաարընը գուրթարմադա մէճ-
պուր օլուպ, գուրթարմադը հալ-
տէ, գայ վէ թէլէֆիլէրինտէն, քէնտի-
սի պիդդաթ մէսուլ օլաճադ տը.ր.
ֆադաթ, պէր մինվալը մուհարրէր,
էշէայի մէգքիւրէ, կէմիտէն իսրաճ
օլունուպտա, պիր կիւնա դաղա իլէ
դայ վէ թէլէֆ օլուր խէ, օլ հալտէ,
դաբուտան, մէսուլիկէթինտէն խէլաս
օլաճադ տը.ր.

57. Կէմի, կիտէճէկի լիմանէ վասլ
օլտուղտան երկիրմի տէօրթ ոտաթ
ղարֆընտա, դաբուտան, զիյրատ մու-
հարրէր իլի մատտէտէ կէօսթէրիլէն
մահալլի իճապիյէէ, ժուրնալ տէֆ-
թէրինին եօգլանմասընա, վէ թադ-
ըրինին, եանի բարօրթօսունուն թադ-
տիմինէ մէճպուր օլուպ, թադտիմ էյ-
լէտիկի հալտէ, պիր դըրթա մուսատ-
տադ սուրէթինի խսթիհսալ իտէճէք
տիր. զիքր օլունան թադրիրինտէ,
դաբուտան, եօլա չըդարը մահէլլ ու
կէմանը, վէ թուրթուղու թարիդի,
վէ ուղրատրը դաղա վէ խաթարլարը,
վէ չայէտ կէմիտէ վուդ.ս պուլանա-
սէճա հարաքատի վէ ույղունսուղ-
լուգլարը, վէկհասը, էսնայի սէֆէր-
ատ ճերէեանտ իտէն, վէ չատանը իշա-
րէթ օլան քէ.յֆիյէթլէրի պէեան ի-
տէճէք տիր։

58. Թադրիրի մէգքիւր, մէմալիքի
Մահրուսէտ, մահ.քէմէյի թիճարէ-
թին ըէյիսինէ, վէ մահ.քէմէյի թի-
ճարէթի օլմասան եէրլէրտէ, թիճա-
րէթի դանչէլէրեէսի մէէմուրունա, վէ
պունուն տախի պուլունմատը.ղը մա-
հէլլէրտէ, հիւքիւմէթի մահէլլիեէնին
պաշ մէէմուրունա թադտիմ օլունուպ,
դանչէլարեանը.ն վէ եա հիւքիւմէթի
մահէլլիեէնին մէէմուրլարը.նա վիրիլմիշ
իսէ, թարաֆլարը.նտան տէրադադ,
էն եադը.ն օլան մահ.քէմէյի թիճարէ-
թին ըէյիսինէ պիլ իրսալ, հէր հալ-
տէ, մահ.քէմէյի թիճարէթին դալէմի-
նէ էմանէթէն վադ վէ թէվդը.ֆ օլու-
նաճադ տը.ր.

59. Թադրիրի մէգքիւր, տիեարը
էճնէպիյէտէ, տէվլէթի Ալիյէէնին
չէհպէնտէրինէ, վէ չէհպէնտէր պու-
լունմասան եէրլէրտէ, իճադ իտէն
հիւքիւմէթի մահէլլիյէէսինէ իթա օ-
լունուպ, թարաֆլարը.նտան, դաբու-
տան, օրաեա տղիմէթինին, վէ օրա-
տան տախի դայդմասը.նը.ն թարիխինի,
վէ համուլէսինին հալ վէ ճինսինի մի-
պէյէին պիր դըրթա իլմ ու խաղէր
խթիհսալ իտէճէք տիր։

60. Դաբուտան, էսնայի սէյր ու
սէֆէրինտէ, Օսմանը.ղը վէ եա էճնէպի
լիմանը.նա, թարիգը մախսուսունտան
այրը.ղը.պ, պիդդարուրէ եանաշմասը.ղ իդ-
թիդա իյլէտիկի սուրէթտէ, մահէլլի-
նէ կէօրէ, պալէատէ 58ինճի, վէ 59
ունճու մատտէլէրտէ կէօսթէրիլէն
մէէմուրլարա, եանաշմասը.նը.ն սէֆէր-
լէրինի պէեան իտէճէք տիր։

61. Կէմիսի ղարդ օլուպ, եալը.նը.ղ
քէնտիսի վէ եա թայիֆէտէն պաղը-
լարը.յլա պէրապէր խէլաս օլան դա-
բուտան, տէրադադ, մահէլլինէ կէօ-
րէ, պալէատէ կէօսթէրիլէն մէէմուր-
լարա կիտիպ, թադրիրինի վիրմէկէ,
վէ ղարդատան դուրթուլուպ, քէնտի-
սիյէ պէրապէր օլան թայիֆէնին ի-
ֆատէլէրիյլէ, օլ թադրիրինի թաս-
տիկ էթտիրմէկէ մէճպուր, վէ պիր
դըրթա մուսատտադ սուրէթինի խս-
թիհսալէ հադգը.ղը օլաճադ տը.ր.

62. Թադրիրի մէգքիւրուն թաստի-
գի իչին իրսատ օլունտպիլէճէք սայիր
տէլիլէրէ խալէլ կէթիրիլմէեէրէք,
մարիւզ զիքր մէէմուրլար թարաֆրն-
տան, թայիֆէլէրին, վէ միւմքին օլ-
տուղու սուրէթտէ, եօլճուլարը.ն տա-

խի իսթինթագլաբբյալա լիֆատէլէրի խ-
թիմա վէ զապթ օլունաճադ տբր. թասսիդ օլունմաեան թէգարիր, դա-
բուտանրն մէէսուլիյէթտէն թաղլի-
սի, վէ հիյնի մուհաբէմէտ, քէնտի
իտտաալարընրն իսպաթը զբմնընտա
դապուլէ չաեան օլմնեաճադ տբր.
մէկէր թադրիրինի վիրտիկի եէրտէ,
դաբուտան, եալընբզ օլարադ, զարդ-
տան խէլաս պուլմուշ օլա. հէր հալ-
տէ դաբուտանրն ալէյհինտէ պուլու-
նան միուտտաիլէր, անրն պէեան կյ-
լէտիկի մէվատտրն ագսինի իսպաթէ
սալահիյեէթլէրի վար տբր։

63. Դաբուտան, թադրիրինի վիրմէ-
տիքճէ, կէմիտէն հիչ պիր վադբթ էմ-
վալ ու էմթաա խիրաճ իտէմէզ. վէ
իթտիկի թադտիրտէ, ալէյհինտէ,
ֆէվզ էլ ատէ տավալար օլունաալիր.
մէկէր քի, դուվվէյի դարիպէեէ կէլ-
միշ պիր թէհլիքէտէն տօլաեը էմվալ
ու էմթաա, հէման զայ ու թէլէֆ օլ-
մադ իւզրէ պուլունա։

64. Էոնայի սէյր ու սէֆէրտէ, կէ-
մինին գումանեասը թիւքենիպատ, տէ-
բունինտէ պուլունանլարտան պազբլա-
բընրն այբճա մէէքիւլաթլարը օլտու-
զու թադտիրտէ, դաբուտան, միւթէ-
պէրանը թայիֆէնին ըէյնի իսթիհ-
սալ իտէրէք, դբյմէթլէրինի վիրմէք
չարթբյլա, մէէքիւլաթը մէզբիւրէեի,
օրթաեա գօյտուրթմաեա մէէզուն օ-
լաճադ տբր։

ՊԷՇԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

ԿԷՄԻՆԻՆ ԽԸՊԷՐԻՆԻՆԷ ԷՐԻՆԷՊՈՄ ՕԼՍԱՆ ԲԱՅԷ-
ՖԷՆԻՆ ԲՈՒՐՈՒՄԼԱՐԸՆԱ ՎԷ ԷՆՃԷԲԻԼԷՐԻՆԷ ՊԱ-
ՅԷՐ ՊԷՐ։

65. Դաբուտան վէ զապիթան, վէ
պիլ ճիւմլէ թայիֆէլէրին թուրթուլ-
մալարը շերայիթի, թայիֆէ սէֆթէ-
րի, վէ եա թարաֆէյնին մուդա-
վէլաթը մուհարբէրէսի իլէ թասսիդ
վէ իսպաթ օլունուբ. ֆագաթ, մու-
դավէլաթը մուհարբէրէ օլմասընը, վէ
թայիֆէ սէֆթէրինէ տաթի, պու-
նա տայիր հիչ պիր շէյ զիքր ու պէ-
եան օլունմասընը թադտիրտէ, թայի-
ֆէնին թուրթուլտուգլարը, եանի խբա-
մէթէ ալընաբգլարը եէրտէ ճարի օ-
լան ուսուլ վէ դաիտէյ թէվֆիզ հա-
րէքէթ օլունաճադ տբր. սալիֆ իւզ
զիքր թայիֆէ սէֆթէրի, մեմալիքի
Օսմանիյեէտէ խսկ, լիման մէէմուրու,
վէ օլմասընը եէրտէ, թիճարէթ գան-
չէլարեասը, վէ պու տաթի պուլուն-
մաեան մահէլլտէ, մեմլեքէթ մեճլիսի,
վէ տիեարը էճնէպլիյեէտէ խսկ, տէվ-
լէթի Ալիյեէ շէհզէնտերի, վէ եա շէհ-
զէնտեր վէքիլլերի, վէ օլմաեան մեվ-
զբլարտա, իճապ իտէն հիւբիւմէթի
մահէլլիյեէսի մասրիֆէթիյլէ թանզիմ
օլունաճադ տբր։

66. Դաբուտան, վէ զապիթան, վէ
թայիֆէլէր, սէֆինէ սահիպլերինին,
վէ եախոտ կէմի, իսդարչա իւզերինէ,
եանի թօլուտան իսթիճար օլունմուշ ի-
սէ, միւսթէէճիրլերինին ըիզալարընը
իսթիհսալ իթմէտիքճէ, վէ նավլունու
տաթի վիրմէտիքճէ, քէնտի հիսսալ-
լարը իչին, հիչ պիր էօզր ու պէհանէ
իլէ, սէֆինէեէ, էմվալ ու էմթաա
թահմիլ իտէմէեէճէքլէր տիր. վէ ի-
սէրլէր իսկ, թահմիլ օլունան մալ,
լազբմ կէլէնլերին, եանի սէֆինէ սա-
հիպլերինին, վէ եախոտ միւսթէճիրլէ-
րինին մէնֆաաթընտա օլարադ, զապթ
օլունաալիճէք տիր. մէկէր քի, շբդ-
դը եվվելտէ, սէֆինէ սահիպլերի իլէ,
վէ շբդդը սանիտէ, միւսթէճիրլեր ի-
լէ, աքսինէ պիր մուդավէլէյի մախ-
սուսէ օլա։

67. Սէյր ու սէֆերին իճրասը, կէ-
մինին գբեամ ու հարէքէթինտէն էվ-
վել, սահիպլերինին, վէ դաբուտանը-
նրն, վէ եախոտ միւսթէճիրլերինին
սէպէպլիյեէթինտէն տօլաեը թէրք վէ
թասթիլ օլունմուշ իսկ, պիր սէֆեր

լեմէք լուղրէ, վէ եախօտ մահկիրէ ի-լէ թուքուրմուշ օլան թայիֆէսինին, լուէսսա վէ նէֆէրաթընա, կէմինին ոճնատարմասը իչին իշլէմիշ օլաուդ-լարը էյնամ կիւնտէլիքլէրինին թէ-ակիւէսինտէն պաշդա, թաղմին օլա-րադ, մահկիրէ իլէ թուքուրմուշլար իսէ, պիր այլրդ մաաշլարընը, վէ սէ-ֆէրի թամ իւղրէ թուքուրմուշլար ի-սէ, պունուն իչին մէշրութ օլան ի-ճրէթլէրինին պիր բուպունու ալմադ-լար տըր. ֆագաթ, մաաշ վէ եա ի-ճրէթլէրինէ մահսուսէն բէշինաթ ալ-մըշ օլաուդլարը թադտիրճէ, պունա դանաաթ իթմէք, վէ եախօտ պունուն թէնղիլիյլէ, պէր վէճհի մուհարրէր պիր այլրդ մաաշլարընը, վէ եա ի-ճրէթլէրինին պիր բուպունու ալմադ-շընդլարընտան պիրինին թէրճիհին-տէ, մուխայէէր օլաճադլար տըր։ Մէյր ու սէֆէրին ի՛ճրասը, սէֆինէնին գը-եամ ու հարէքէթինտէն սոնրա մէնն օլունմուշ իսէ, մէրդ ումունուն իսթիխ-տամ օլունտուդլարը վաղթէ իսապէթ իտէն մաաշ վէ ի՛ճրէթլէրի, վէ պունտան պաշդա թաղմին օլարադ, քէն-տիլէրինէ, ֆըդրայի սապրդատա վի-րիլէն մըդտարըն իբի դանթը, վէ կէ-մինին գըեամ վէ հարէքէթ իթտիկի մահէլլէ ավտէթ իթմէլերի իչին, տի-կէր պիր սէֆինէնէ գօնուլմատըդլա-ըը հալտէ, ի՛ճապ իտէն մէսարիֆի նադիլիյէրէրի, թէէտիկնէ վէ ի՛ֆա դը-ըլնաճադ տըր. անճադ, զիրբ օլունան ի՛ճրէթ վէ թաղմինաթըն մըդտարը, խիթամը սէֆէրտէ վիրիլմէսի մէշրութ օլան ադճէտէն, հիչ պիր վագթի դի-եատէ օմանաճադ տըր. կէրիյէ ի-ղամ օլունան թայիֆէնին մէսարիֆի նադիլիյէսի, հէր պիրինին սըֆաթ վէ հայսիյէթինէ կէօրէ թախսիս վէ իթա օլունաճադ տըր։

68. Պիտայէթի սէֆէրտէն էվվէլ, սէֆինէնին կիտէճէկի մահէլլ իլէ, էմ-

(¹) Թուրէլլէ, ուղթմագ։

ըլ թիճարէթէ տայիր, վէ եախօտ կէ-մինին իիճար օլունուպ նադլ իտէճէ-կի էմալ վէ էմթաանրն, մէմլէքէթ-տէն իսրաճընա միւթէտայիր, տէվ-լէթճէ մէճմուիյէթ վուդու պուլուր, վէ եախօտ տէվլէթին էմրիյլէ, կէմի թէվդրի օլունուր իսէ, օ հալէրտէ իշն վէ բուխսաթ վիրիլէն կէմի թայի-ֆէսինին զապիթան վէ նէֆէրաթընա, եալընըզ կէմինին խրտմէթինտէ պու-լունտուդլարը կիւնլէր իչին ի՛ճապ ի-տէն ի՛ճրէթի եէվմիյէէրի վիրիլէ-ճէք տիր։

69. Էմրի թիճարէթին մէննի վէ եա-խօտ կէմինին թէվդրֆը խուսուսլարը, էնայի սէյր ու սէֆէրտէ վուդու պու-լուր իսէ, մէննի վուդուրնտէ, սէֆի-նէ թայիֆէսինին զապիթան վէ նէֆէ-րաթընա, խթիխտամ օլունտուդլարը կիւնլէրին ի՛ճրէթիյլէ, մահէլլէրինէ ավտէթլէրի մէսարիֆի, վէ թէվդրֆը թադտիրինտէ, մահկիրէ իլէ թուքու-մուշ օլանլարա, կէմինին միւտտէթի թէվդրֆը էնասընտա, մահկիրէէրի-նին նըսֆը, վէ սէֆէրի թամ իւղրէ թուքուրմուշ օլանլարա տախի, միւ-տէթի թէվդրֆը իչին պիր շէյ վիրիլ-մէյիպ, եալընըզ սէֆէրի թամ իչին, մէշրութ օլան հադդ վէ ի՛ճրէթլէրի թէէտիյնէ օլունաճադ տըր։

70. Սէֆինէնին սէֆէրի, գաստէն թաթվիլ (¹) վէ թէզեիա օլունտուդու հալտէ, թէզայեի՛տինէ կէօրէ, սէֆէրի թամ իւղրէ խսթիխտամ օլունան թա-վայիֆին ի՛ճրէթլէրի տախի, թէզա-եի՛ա խտէճէք տիր։

71. Սէֆինէ, նավլուն մուդավէլէ-սինտէ պէեան օլունան մահէլլատէն տա-հա եադրն պիր մահէլլատ, գաստէն թախլիյէ (²) օլունուր իսէ, պունուն տօլանը, սէֆէրի թամ իւղրէ խսթիխ-տամ օլունան թայիֆէլէրին, մէշրութ օլան ի՛ճրէթի, թէնէզզիլ իթմէճէ-ճէք տիր։

(²) Թախլիյէ, պօչալթմագ։

72. Կէմինին նավլունունա, վէ եա-խսօտ սէֆէրինանէն հասբլ օլաճադ քեա-բա հիսսէտար օլմադ իւզրէ խմթիխ-տամ օլունան թայիֆէլէրէ, սէֆէրին սէպէպլի միւճալիրինանէն տօլաեը դամթ, վէ ֆէսխ, վէ եա թէէխսիւր, վէ եա-խսօտ թէզաեիւտի իչին, իւճրէթի եէվ-միյեէ, վէ պիր կիւնա թաղմինամթ ի-թասը ճայիզ օլմաեաճադ տը։ սէ-ֆէրին դամթ վէ ֆէսխի, վէ թէէխ-սիւր վէ թէզաեիւտի, կէմինին մահ-միլէրի եիւզիւնանէն վագը օլմուշ օ-լուր իսէ, պունուն իչին, թարաֆլա-ըընան, սէֆինէեէ վիրիլմէսի հիւքմ օլունաճադ զարար վէ զիեան թաղմի-նամթընան, թայիֆէլէր տախի հիս-սէտար օլաճադլար տը։ իչպու թաղ-մինամթ, սէֆինէ սահիպլէրիյլէ, թայի-ֆէնին քեար վէ նավլունան հէր նէ մըգտար հիսսէ ալմալարը մէշրութ օլ-մուշ իսէ, օլ հիսսէեէ դբեասէն, պէ-յիլէրինանէ թէվզի վէ թագսիմ օ-լունաճադ տը։ սէֆէրին դամթ վէ ֆէսխի, վէ եա թէէխսիւր վէ թէզա-եիւտի, կէմինին դարուտանը, վէ եա-խսօտ սահիպլէրի եիւզիւնանէն վուգու պուլուր իսէ, պունլար, թայիֆէտէն հէր պիրինէ, շարթ վէ մուգավէլէլ-բինէ կէօրէ, միւնասիպ իւլ մըգտար զարար վէ զիեան վիրմէկէ մէճպուր օլաճադլար տը։

73. Սէֆինէ, զապթ ու միւսատէ-բէ, վէ եախսօտ տարպ վէ շիբէսթ, վէ եա զարդ օլունուպ, կէրէք կէմի վէ կէրէք համուլէսի, պիթիւն պիթիւն զայ վէ թէլէֆ օլմուշ օլսուդու հալ-տէ։ թայիֆէնին, զապթան վէ նէ-ֆէրաթը, օլ սէֆէրտէն տօլաեը, պիր կիւնա իւճրէթ միթալէպէսինէ սա-լիհ օլմաեաճադլար տը։ անճադ, մուգատտէմա, իւճրէթլէրինէ մահ-սուպէն, քէնարլէրինէ պիր շէյ վիրիլ-միշ իսէ, անըն տախի խատէսինէ մէճ-պուր օլմաեաճադլար տը։

74. Կէմի վէ թէֆէրրիւաթրնան պապը բարէլէրի զարդ վէ թէլէֆանէն թավալիս օլունտուգու հալտէ, մահկի-եէ իլէ, վէ եա սէֆէրի թամ իւզրէ խմթիխտամ օլունան թայիֆէլէր, թավ-լիս իմթալիլէրի դբթա վէ բարչալարին հասբլաթը սաֆիյեէսինանէն իւճրէթ-լէրինի խմթիհսալէ հադդլարը օլաճադ տը։ էկէր հասբլաթը մէզբիւրէ, իւճ-րէթլէրինին իֆասընա քիֆայէթ իմ-մէզ իսէ, վէ եախսօտ էմթաատան պաշգա պիր շէյ դուրթարըմամշ օ-լուր իսէ, օլ հալտէ, թայիֆէլէրին դուսուր դալան իւճրէթլէրինի, իչպու դուրթարըմըշ օլան էմվալ վէ էմթաա նավլունունանան ալմաղա սալահիյեթ-լէրի օլաճադ տը։

75. Նավլունա հիսսէտար օլմադ իւզրէ խմթիխտամ օլունան թայիֆէ-նին զապիթան վէ նէֆէրաթը, մաաշ վէ իւճրէթլէրինի, եալընըզ կէմինին նավլունունանան օլարադ, դարուտա-նընվէ եա միւսթէֆիրին ալաճադլարը հիսսէլէրէ դբեասէն իմթիհսալ իտէ-պիլէճէքլէր տիր։

76. Կէտիբլի վէ տասի թայիֆէլէր, հէր նէ շարթ վէ մուգավէլէ իւզրէ թուրթուրմուշլար իսէ, զարդ օլան սէ-ֆինէնին բարչալարընը, վէ էշեայի սա-յիրէեի գուրթարմաղա սարֆ իյլէ-ալիբլէրի էյլամին իւճրէթլէրինի, պաշ-գաճա ալմաղա սալիհ օլաճադլար տը։

77. Թայիֆէլէրին հէր պիրի, էսնա-յի սէյր ու սէֆէրտէ, խասթէ օլուր, եախսօտ, կէրէք կէմինին խրամէթին-էն, վէ կէրէք տիշմէն վէ գուրսան գավգա վէ մուհարէպէսինանէն տօլա-եը եարէլէնիր, վէ եա սագամթլանը իսէ, իւճրէթլէրինի, քէմաքան ալ-տրգտան պաշգա, խասթէ վէ մէճրուհ օլտուդլարը միւտէթճէ, թապիպ վէ ճէրրահ մէսարիֆինին, վէ սագամթ գալտրդլարը թագտիրտէ, մէսարիֆի մէզկուրէ իլէ պէրապէր, թաղմին նա-մը յա տախի, միւնասիպ պիր մըգտար ագճէնին ախզընա, վէ իչպու թաղմին

խուսուսունտա, թարաֆէյն ուեուշամատրդլարը հալտէ, մէճլիսի թիճարէթի պահրիյեէտէ թայլին օլունաճադ մըդտար մէպլաղըն խթիհսալինէ սալիհ օլաճադ տըր. հէքիմ վէ ճէրրահ մէսարիֆիյլէ, սադաթլըդ թաղմինատը, խասթէլիք, վէ մէճբուհիյեէթ, վէ սադաթլըդ խուսուսլարը, կէմինին խրատէթինտէն նաշի օլմուշ իսէ, կէմի վէ նավլունտան իթա, վէ սէֆինէյին էմրի մուհաֆազասը իչին օլունան դավրա վէ մուհարէպէտէ վուրդու պուրմուշ իսէ, պիւյիւք ամարեա սուրէթիյլէ, եանի, խասարաթը պահրիյեէյի ճէսիմէտէն մատուտա օրմադ իւզրէ, կէմի վէ նավլունտան վէ համուլէսինտէն, դուրամաթէն թէավիյեէ վէ իֆա օլունաճադ տըր:

78. Խասթէ, վէ մէճբուհ, վէ սադաթ օյան մէլլահ, խասթար վէ թէհլիքէտէն իհթիրազէն, սէֆէրէ տէվամ խէմէտիկի հալտէ, դարուտան, եօլա չըվմազան էվվէլ, մէլլահը մերդումուն, սէֆինէտէն, լաեըդըյլա պադըլապիլէճէկի պիր խասթախանէեէ, վէ եա սայիր մահէլլէ չըդարմադա, վէ խասթէլիք վէ նաֆադա մէսարիֆիյլէ, չիֆա պուլուր իսէ, ավտէթի, վէ վէֆաթ իտէր իսէ տէֆնի իչին լաղրմ կէլէն մէսարիֆի, թէտարիք վէ իֆաեէ մէճպուր տուր. պունուն իչին, դարուտան, մէմալիքի Մահրուսէտէ իսէ, թիճարէթի դանչէլերեէսինին միւսիրինե, վէ օրմատըդը նէրտէ, հիւքիւմէթի պէլտէնին պիւյիւք մէէմուրունա, վէ մէմալիքի էճնէպիյեէտէ իսէ, տէվլէթի Ալիյեէ չէհպէնտէրինէ, վէ պուլունմատըդը մահէլլտէ, հիւքիւմէթի մահէլլիյեէնին պաշ մէէմուրունա, քեաֆի իւլ մըդտար ադճէ, էմանէթ սուրէթիյլէ իթա, վէ եախօտ էտասընը միւթեահհիտ պիր քէֆիլ իրաէ իտէճէք տիր. պունունլա պէրապէր, մէլլահը մերդումուն իւճրէթիլէրի, չիֆա պուլտուդու կիւնէ դատար իշլէտիքատէն պաշդա, հէր դանդի լիմանտէն կէմի իլէ սէֆէրէ չըդմըշ իսէ, օլ լիմանէ ավտէթի իթմիշ օլապիլէճէկի կիւնէ տէկին, քէնտիսինէ պիլ հիսապ իթա, վէ մէսարիֆի բահիյեէսի տախի իֆա օլունաճադ տըր:

79. Մէլլահ, սէֆինէ տերուինտէ, վէ եա բուխասթ իլէ տիշարը չըդտըդընտա, դավրա իտէրէք, մէճբուհ, վէ եախօտ նապէճա վէ ույդունտուդ հարէքէթինտէն տօլաեը խասթէ օլմուշ իսէ, եինէ, պէր վէճհի պալէա, կէմինին մէսարիֆիյլէ պադըլըպ, անճադ, իչդու մէսարիֆ քէնտիսինտէն խթիրտատ օլունմադ իւզրէ, տավա օլունապիլէճէք տիր: Մէլլահ, պիրա բուխասթ, կէմիտէն տիշարը չըդըպ, դավրա վէ մուարազասընտան, վէ եախօտ հարաքեաթը նապէճասընտան նաշի մէճբուհ վէ եա սադաթ վէ խասթէ օրմուշ օլտուդու թադտիրտէ, քէզալիք հէքիմ վէ ճէրրահ մէսարիֆի, քէնտի իւզէրինէ դալըը. վէ պէյլի դարուտան թարաֆընտան, թարտ օլունուպ, օլ հալտէ իւճրէթիլէրի տախի, եալընըդ խթիխատամ օլունտուդու կիւնէ դատար հիսապ օլունաբադ, քէնտիսինէ իթա օլունուր:

80. Լինայի սէֆէրտէ վէֆաթ իտէն մէլլահրն իւճրէթի, պէր վէճհի աթի, վարիսլէրինէ թէէտիյեէ օլունուր. չէօյլէրի, մահիյեէ իւզրէ խթիխատամ օլունմուշ իսէ, եէվմի վէֆաթընա դատար, մաաշարը վիրիլիր. վէ սէֆէրի թամ իւզրէ խթիխատամ օլունուպտա, էնայի սէֆէրտէ վէ եա կիտիլէճէք օյան լիմանտէ վէֆաթ իտէր իսէ, իւճրէթինին եալընըդ պիր նըսֆը վիրիլիր. ֆադաթ, վէֆաթը, հէյնի ավտէթտէ վուրդու պուլուր իսէ, իւճրէթի մէշրուիթասը, քեամիլէն իֆա օլունուր: Սէֆէրտէն հասրլ օլաճադ քեարա, վէ նավուլու սէֆինէեէ հիսսէտատար օրմադ իւզրէ խթիճար օլունուպ,

սէֆէրէ պէտ օլունուգտան սօնրա վէֆաթը զուհուր իտէր իսէ, օլ հալ-ատէ, քէզալիք, հիսսէյի մէշրուութէսի, քեամիլէն վիրիլիր. հէր նէ սուրէթլէ միսսթախատէմ օլուր իսէ օլսուն, մէլլահ, սէֆինէնին սէլամէթի ուղրունա, տիւշմէն վէ գուրսանա գարշը մուհարէպէ իտէրէք թէլէֆ օլուր իսէ, կէմինին սէլամէթ կէլ լիմանէ մուվասէլէթ իթտիկի հալատէ, եէնէ, մուվասէլէթի կիւնիւնէ գատար, վէֆաթ իթմէմիշ նազարբայա պաղբարաղ, իւճրէթլէրի քեամիլէն վիրիլիր։

84. Տէրունի սէֆինէտէ իբէն Էսիր թուութուլան մէլլահ, ազատլըգը պէտէլինին թէէտիյնէսի իչին, գարուտանտան, վէ սէֆինէ սահիպլէրինտէն, վէ կէրէք միսսթէճէիրլէրինտէն, նէսնէ թայէպինէ սալհ օլմաճաղ տըր. վէ իւճրէթլէրինի տախի, եալընըզ էսիր թուութուլտուղու կիւնէ գատար իսթիհսալէ հադդը օլաճաղ տըր։

82. Կէմինին պիր խըտմէթի իչին, կէրէք պահրէ, վէ կէրէք գարաէ իրսալ օլունան մէլլահ, էսիր թուութուլտուղու հալատէ, իւճրէթլէրինի քեամիլէն իսթիհսալէ հադդը օլաճաղընտան պաշգա, կէմի, սէլամէթլէ, լիմանէ վասլ օլուր իսէ, ազատլըգ պէտէլի իչին տախի, թազմին իսթէմէկէ սալահիյէթի օլաճաղ տըր։

83. Թազմինի մէգքիւր, մէլլահ, կէմինին, պիր խըտմէթի իչին պահրէ վէ եա գարաէ իրսալ օլունմուշ իսէ, եալընըզ կէմի սահիպլէրի թարաֆընտան իթա, վէ կէմի իլէ համուլէսինին լիւզումու իչին կէմնտէրիմիշ իսէ, հէմ կէմինին, վէ հէմաէ համուլէսինին սահիպլէրի ճանիպինտէն իֆա օլունմաղ լազըմէտէն տիր։

84. Թազմինի մէգքիւրուն պէտէլի, օթուզ մէճիտիյէ եիւզլիք ալթանտանտան իպարէթ օլաճաղ տըր։

85. Թայիֆէլէրին, միւտէթի խաթիխատալարընտա, սէֆինէ ֆիրսխի օլունուր իսէ, ախէր կիւնա պիր մուդավէլէէ բաղի օլմաեան մէլլահ, սէֆինէնին մէսարիֆիյլէ մահէլլինէ կէօթիւրիլմէկէ, վէ իւճրէթլէրինի տախի քեամիլէն ալմաղա, հադդը օլաճաղտըր։

86. Լանայի սէֆէրտէ, գանունէն մադպուլ պիր սէպէպէ մէպնի, խըտմէթտէն թարտ օլունան կէտիքլի վէ տատի թայիֆէլէրէ, գարուտան, եալընըզ թարտ օլունտուղլարը կիւնէ գատար, իւճրէթի մէշրուութէլէրինի, նէ գատար եօլ ալընմիշ իսէ, օնա կէօրէ պիր հիսապ, իթտաէ մէճպուրտուր. սէֆէրին պիտայէթինտէն էվվէլ թարտ օլունան թայիֆէլէրէ, խըտմէթտէ պուլունտուղլարը էյեամ կիւնտէլիքլէրի թէէտիյէ օլունուպ, պունտան զիեատէ պիր շէյ իթտաը լազըմ կէլմէզ։

87. Թայիֆէնին թարտընա, գանունէն մադպուլ ատտ օլունան սէպէպլէր, էվվէլա, խըտմէթէ ատէմի էհլիյէթի, սանիեա, իթտաթսըզլըգ, սալիսա, պէքրիլիք, բաալիա, տէրունի սէֆինէտէ մուամէլէյի ճէպրիյէտէ վէ տարպիյէտէ իլէ, սէֆինէնին ինթիզամընը իկիալէ պայիս օլան սայիր պիլճիւմլէ ախլաղը գաղիհէ, խամիսա, պիլա իզն ու բուխասթ կէմիսի պրբադրպ սաղուշմաղ, սատիսա, էսպապը մուճպիրէ իլէ, վէ եա գանունուն թէճվիզլէ, սէֆէրին դաթ վէ ֆէսխի խուսուսլարը տրր։

88. Թայիֆէ սէֆիէրինէ դայա օլունմուշ օլան մէլլահանընը հէր պիրի, գանունէն մադպուլ օլմաեան պիր սէպէպ իչին, խըտմէթտէն թարտ օլունտուղունու իսպաթ իտէպիլիր իսէ, գարուտանտան, թազմին տատասընա, հադդը օլաճաղ տըր. իչպու թազմին քէյֆիյէթի, մէլլահ, սէֆէրին պէտինտէն էվվէլ թարտ օլունմուշ իսէ, սէֆէրտէն դազանաճաղը մէլհուզ օ-

լան իւճրէթլէրինին սիւլիւսիւնտէն ի՞ պարէթ օլուպ, թարաբ խուտուսու էանայի սէֆէրտէ վադը օրմուշ ի-սէ, թարաբ կիւնիւնտէն, սէֆէրին նիհայէթինէ դատար թարտ օլունմա-մըշ օլտուղու հալտէ, հէր նէ մըդտար իւճրէթ ալաճադ իտի իսէ, օլ մըդ-տար իլէ պէրապէր, ավտէթ մէսարիֆինտէն միւրէքքէպ օլաճադ տըր։ Մտր իւշ զիքը թաղմինաթ իլէ մահ-քիւմ օլան դաբուտան, պէէան օլու-նան չըդդարը հիչ պիրիսինտէ, թաղ-մինաթը մէզքիւրէեի, սէֆինէ սահիպ-լէրինտէն իսթիրատատ, հադդը օրմա-կաճադ տըր. մէկէր թարաբ խուտու-սունա, պունդարը թարաֆընտան մէէ-զուն օրմուշ օլա։

89. Կէտիքլի վէ սատի թայիֆէլէր, թայիֆէ տէֆթէրինէ դայտ օլունտուգ-տան սոնրա, զիյրատ պէէան օլունան պէշ նէվի վուդուսաթտան պաշդա հիչ պիր վէճհլէ, կէմիսի վէ խրամէթինի թէրք վէ խսիֆա իտէմէզլէր. վու-դուսաթը մէդրիսէ, էվվէլա խսիֆիս-տամինա միւթէահհիտ օլտուղարը սէֆէրին պէտինտէն էվվէլ, դաբու-տան, սէֆինէեի, կիմիսի մէշրութ օլան լիմանտէն պաշդա պիր լիմանէ կէօթիւրմէք միւրատ իյլէմէսի, սանի-կա, նինէ սէֆէրին պէտինտէն էվվէլ, տէվվէթի Ալիյէ պահրիյէսի զուհուր իտիպ, վէ եախոտ սէֆինէ պիր լիմանէ եանաշ-մըշ օլտուղու հալտէ, տէվվէթի Ալիյ-էէ իլէ, սէֆինէէնին կիմիսի մէշրութ օլան մահէլլին տէվվէթի պէյնինտէ պիր մուհարէպէ վուղու պուլուպտա, պունտան, սէֆինէէնին պիր թէհլիքէ-յի գարիպէեէ ուղրաեաճաղը իհթի-մալտէն դայրի պայիտ օրմասը, վէ եա-խոտ կիտիրէճէք լիմանին ապլոդա օ-լունմուշ օրմասը, սապիտա, քէզալիք, սէֆէրին պէտինտէն էվվէլ, վէ եախոտ սէֆինէէնին պիր լիմանէ եանաշմըշ օլ-տուղունտա, տարլ կիտէճէկի մահէլ-տէ, թատուն, վէ եա տարը հիւմմա, վէ եա տայիր պու միսիլլու էմրաղը տարիյէ օլտուղունա տայիր պիր խա-պէրի տահիհ ալընմասը, բաալիա, սէ-ֆէրին պէտինտէն էվվէլ, սէֆինէէնին ռնամիլէն, ախէր տահիպլէրէ կէչմէ-սի, խամիտա, նինէ սէֆէրին պէտին-տէն էվվէլ, դաբուտանին վէֆաթ իթ-մէսի, վէ եախոտ կէմի տահիպլէրի թարաֆընտան, քէնտիսինէ բուխտաթ վիրիլմէսի խուտուպարը տըր։

90. Սէֆինէ վէ նավլունու, թայի-ֆէլէրին, իւճրէթ վէ թաղմինաթը ի-լէ, ավտէթ մէսարիֆլէրինին թէէտիյ-էէսինէ, ըէհնի մախսուս մադամինտա թուրթուլուր։

91. Սէֆինէ վէ նավլունու, կէտիք-լի վէ սատի թայիֆէէնին ատէմի սա-տադաթընտան, վէ եա խէթալարընտան նաշի, համուլէ տահիպլէրինէ թէ-րէթթիւպ իտէն զարար վէ զիեանընին թաղմինինէ, քէզալիք, ըէհնի մադա-մինտա թուրթուլուպ, ֆադաթ, իշպու թաղմինաթընին իսթիրատատ զրմինը-տա, սէֆինէ տահիպլէրինին, դաբու-տանտէն, վէ պունուն տախի թայի-ֆէլէրտէն տավահա սալահիյէթլէրի օլաճադ տըր։

ԱԼԹԸՆՃԸ ՖԱՍԼ.

Նավլուն ֆօնդրուլուրը, եանի սէֆինէնին ի՞նար վէ ի՞նիճարը խուտուալարը պայէր դէր։

92. Պիր սէֆինէէնին իճար վէ իսթի-ճարընա տայիր օլուպ, նավլուն ֆօնթ-բարթօտա թաղիր օլունան հէր մուգա-վէլէ, թահրիրէն օրմաղ, վէ տէրու-նինտէ, էվվէլա սէֆինէէնին իսմիյլէ, թօնէլաթա, վէ քիլէ իթթիպարը յլա. մըդտարը թէհամմիլ, վէ դանպ տէվվէթի սանճաղը թահրիրտա պու-լունտուղու, սանիկա, պիտ օրան դաբուտանին իսմ ու շէօհրէթի, սա-լիտա, մուճիր վէ միւսթէճիրին, քէզալիք իսմ ու շէօհրէթլէրի, ըա-

պիա, թահմիլ վէ թախլիլեէի իչին մէշրութ օլան մահէլլ վէ միւտտէթի, խամիսա, իճարէ, եանի նավլուն պէ-տէլինին մրգտար վէ քէմիլեէթի, սա-տիսա, մուգավէլէ, կէմինին մէճմուի վէ եա նէ մրգտար եէրի իւղէրինէ, վէ եախօտ նէ գատար համուլէ թահ-միլ իթմէք իւղրէ ադա օլունտուղու, սապիա, համուլէնին թահմիլ վէ թախ-լիլեէսինտէ վուգու պուլաճաղ թէէխ-խիւրատէն տօլաէր վիրիլմէսի մէշրութ օլան թաղմինաթ խուսուսլարը, ղիբր ու պէեան օլունմադ յաղրմէտէն տիր։

93. Իսթարեա կիւնէրի, եանի սէ-ֆինէնին թահմիլ վէ թախլիլեէսինին միւտտէթի, թարաֆէյնին մուգավէ-լէնամէսինտէ թայեին վէ թախսիս օ-լունմատըղը հալտէ, մահէլլինտէ, պու-նուն իչին, ատէթի ճարիլեէ վար իսէ, օլ ատէթէ միւրաճաաթ օլունուր. վէ եօղ իսէ, դարուտանըն թահմիլ վէ եա թախլիլեէսէ հաղըր օլտուղունու պէեան իթմիկի կիւնատէն իթիպարէն, թաաթիլ կիւնէրինատէն մատատա, ա-լէթ թիւալի, օն պէշ կիւն միւտտէթ օլաճադ տրր։

94. Համուլէնին պիր մրգտարը պիր եէրտէ, վէ դուսուրու տիկէր մահէլլ-տէ թահմիլ վէ եա թախլիլեէ օլուն-մասը, մուգավէլէ օլունտուղու հալ-տէ, սէֆինէ, պիրիսինտէն տիկերինէ կիտինճէ յէտէր միւրուր իսէն դէման թահմիլ վէ եա թախլիլեէի իչին մէշ-րութ օլան միւտտէթէ մահտուպ օ-լունմակ։

95. Սէֆինէ, մահիյէ իւղէրինէ ի-ճար օլունուպտա, պէտէլի իճարէ հաղդընտա ախէր կիւնա պիր մուգա-վէլէ օլմատըղը թադտիրտէ, մահիյ-էէսի, սէֆինէնին դրեամ վէ հարէ-քէթի կիւնիւնատէն իթիպարէն իչէնէ-ճէք տիր։

96. Կէմինին դրեամ վէ հարէքէ-թինատէն էվվել, կիտէճէկի մէշրութ օլան մահէլլ իլէ, էմրի թիճարէթէ տայիր մէճմուիյէթի ղուհուր իսէր իսէ, նավլուն մուգավէլէլերի միւֆէ-սէլա օլուպ, թարաֆէյնին պիր պիրինա-տէն թաղմինի ղարար իտտատասընա հադդը օլմատաճադ տրր. վէ մահմիլ օլան քիմէնին էմիալ ու էմթաասընին թահմիլ ու թախլիլեէի իչին վադը օ-լան մէսարիֆին թէէսիյեէսինէ մէճ-պուր օլաճադ տրր։

97. Իսնայի բահատ, կէմինին կիտէ-ճէկի լիմանէ տուխուլի, վէ եախօտ համուլէսինին իմրաճը հադդընտա պիր մանի ղուհուրինտէ, դաբուտան, ա-խէր կիւնա էմր ու թայիմաթը եօղ ի-սէ, եանաշմասը մէճմու օլմատան տի-կէր լիմանը դարիպէ կիտիպ, քէյֆիյ-էէթի, իճապլընա կէօրէ մահմիլ եա-խօտ միւթէսէլլիմ իլէ պիլ մուխա-պէրէ, ճէվապէ միւնթաղրը օլաճադ տրր։

98. Տէֆի էլատէն կէրմէեէն պիր սէ-պէպի միւճալիր, կէմինին լիմանատէն չրգմասընա, մուվաղդաթէն մանի օ-լուր իսէ, իճար մուգավէլէլերի պա-դը օլուպ, ֆադաթ, սէֆէրին, իչպու-թէէխիւրինատէն տօլաէր դարար ու դի-եան թալէպինէ, քիմէնէնին հադդը օմատաճադ տրր. քէղալիք էօյէ պիր սէպէպի միւճալիր, էանայի սէֆէրատէ ղուհուր իսէր իսէ, իճար մուգավէ-լէլերինին ֆէսխինի, վէ պէտէլի իճա-րընն տախի ղանի օլունմասընը մուճիպ օմատաճադ տրր։

99. Կէմինին, պէր վէճհի պալէա, էսպապը միւճալիրէատէն նաչի թէվդը-ֆը միւտտէթինատէ, մահմիլ, էմիալ ու էմթաասընը, քէնտի մէսարիֆիյլէ կէմիտէն չրգարմաղա մէէղուն վէ մուխ-թար օլուպ, ֆադաթ, կէմի, իչպու-թէվդրֆատան խէլաս ծլատուդատան սոն-րա, թէքրար թահմիլինէ վէ եախօտ լաղրմ կէլէն իճարէնին իթասընա մէճ-պուր օլաճադ տրր։

100. Սէֆինէ, վէ թադրմ, վէ ա-լամիլարը.ղա նավլուն պէտէլի, պիր

թարաֆտան, վէ էմթայի մահմուլէ ալիկէր թարաֆտան, թարաֆէ,ինին իճ-բայի մուգավէլէլէրի էչին, ալիրալիրլէ-ռինէ ըէհն մագամինտա տուր։

ԵԷՏԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

ՍԷՆԷԳԱԼԸ ԲԱՀՄԻԼԻՆԷ ՀԱՅԷԷՆԴԱ ՊԸՐ։

101. Թահմիլիյնէ սէնէտի, ալիր չախ-սր մախսուսուն իսմինէ, վէ եա անրն էմիլինէ, վէ եախսա համիլինէ օլարագ-պէնի թանգիմ, տէրուինինտէ թահմիլ օլունան էմթաա վէ էշեանրն ճինս վէ մրդտարը, վէ նէվ վէ չէշիտլէրինին պէեանը իլէ պէրաբէր, էվվէլա մահ-միլին իսմ ու շէօհրէթի, սանիեա հա-մուլէնին իրսալ օլունաճաղը ատէմին իսմ ու շէօհրէթիլէ մահէլլի իդամէ-թի, սալիսա, դաբուտանրն քէղալիք իսմ ու շէօհրէթի վէ մահէլլի իդա-մէթի, բրապիա, սէֆիլինէնին իսմի, վէ թանէլաթա վէ եա քիչէ իթիպարիյլէ մրդտարը թէհամմիլի, վէ դանգի տէվլէթ սանճաղը թահթընտա օլտու-ղու, խամիսա, դրեամ վէ հարէքէթ իտէճէկի մահէլլ իլէ վասըլ օլաճաղը մահէլլին պէեանը, սատիսա, պէտէլի նավլունուն մրդտարը տէրճ վէ թահ-ըիր, վէ քէնարընտա տախի նադլ օ-լունաճաղ էմթաա վէ էշեանրն մար-դա վէ նիւմէրօլարը, սէպթ վէ թէս-թիր օլունաճաղ տրը։

102. Հէր պիր թահմիլիյնէ սէնէտի, բաղալլ տէօրթ նիւսխէ օլարագ թանգիմ օլունուպ, պիրի մահմիլէ, պիրի համուլէնին իրսալ օլունտուղու ատէմէ, վէ պիրի դաբուտանէ, վէ տիկէրի տախի կէմինին սահիպլինէ, վէ եախսա մութլագա թէճճիզ իտէ-նէ վիրիլիր։ սէնէտի մէդթիւրուն իչ-պու տէօրթ նիւսխէսի, համուլէնին թահմիլինտէն, նիհայէթի եիկիրմի տէօրթ սատիա գատար, մահմիլ իլէ դաբուտան թարաֆլարընտան իմզա օ-լունմադ լազըմ տրը։ քէղալիք, միտ-տէթի մէդթիւրէ զարֆընտա, մահմիլ, թահմիլ օլունան էմթաա վէ էշեանրն, կիւմրիւք ճանիպլինտէն վիրիլէն էտա թէղբէրլէրինի, դաբուտանէ թէս-լիմ վէ եթանէ մէճպուր տուր։

103. Պէր վէճհի մուհարրէր թան-զիմ օլունան թահմիլիյնէ սէնէտի, համուլէտէ հիսսէ վէ ալադալարը օ-լան պիլճիմիզ էշխաս պէ յինտէ օլ-տուղու միսիլլու, պունլար իլէ սի-կուրթաճրլար միեանընտա տախի ի-թիճաճէ (1) սայիհ օլաճաղ տրը։ ֆա-գաթ, սիկուրթաճրլար, պունուն ֆէ-սատ իւզրէ օլտուղունու իտտատա ի-տէրլէր իսէ, պու տավալարը մէսմու տուր։

104. Պիր համուլէնին թահմիլիյնէ սէնէտլէրինին նիւսխէլէրի պէ յինտէ միւպահէնէթ (2) օլտուղու հալտէ, դա-բուտանրն եէտինտէ օլան նիւսխէնին պէեաղ եէրլէրի, մահմիլին վէ եա գո-միսիօնճուտանրն խաթթը եէտիյլէ տօլ-տուրուլմուշ իսէ, օնա, մահմիլ վէ եա միթէսէլլիմ թարաֆընտան խպրաղ օ-լունան նիւսխէնին պէեաղ մահէլլէրի, դաբուտանրն խաթթը եէտիյլէ եա-զըլմըշ իսէ, պունա, իթիսպար օլու-նուր։

105. Թահմիլիյնէ սէնէտլէրինտէ, վէ եա նավլուն դօնթրաթօլարընտա միւնտէրիճ էմվալ վէ էմթաաեը ա-լան գոմիսիօնճու վէ եա միւթէսէլ-լիմ, ախպէնը միւշիր, դաբուտանէ, թալէպի իւզրէ, պիր դըթա իլմ ու խապէր վիրմէկէ, վէ վիրմէտիկի տու-րէթտէ, քէնտիսինէ, պունան, վէ կէրէք թէէխիրինտէն տօլաեը թէրէթ-թիւպ իտէճէք զարար վէ պիեանրն թաղմինիյլէ, մէսարիֆի վադրասընրն իթտասընա մէճպուր օլաճաղ տրը։ քէ-ղալիք դաբուտան, թէսլիմ իյլէտիկի էմթաանրն մագպուզ իլմ ու խապէ-

(1) Ինդիկաճ, նիշան իթմէք։

(2) Միսոպեենէր, գըտալըգ։

ընի, միւթէսէլլիմուէն խսթէմէկէ, վէ անտէն ալամատրդը հալտէ, էմմաանդն թահմիլլեէ սէնէթի մուճիպլինճէ, կէմիտէն իսրաճ օլունտուղունու միւպէյնին կիւմրիւքտէն պիր դրթա շէհատէթնամէ իսթիհսալինէ մէճպուր օլուպ, իսթիհսալ իթմէտիկի թադտիրտէ, պունտան տօլայը վադը օլապիլէճէք զարար վէ դիեանդն թաղմինինէ մէճպուր օլաճադ տրը։

ՍԷՔԻԶԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Նավլան հաքքընդա դրը։

106. Կէմիլէրին վէ սայիր մէրաքիպի պահրիյէէնին իճարէսինէ «Նավլուն» տէնիպ, թարաֆէյնին մուգավէլէլերի իլէ թադտիր, վէ նավլուն դօնթրանթօսու, վէ եա թահմիլլեէ սէնէթի իլէ իսպաթ օլունուր. նավլուն, կէմինին մէճմուի, վէ եա պիր մըդտար եէրի իւզերինէ, վէ սէֆէրի թամ, վէ եախսօտ պիր մուայնէն միւտտէթ իչին, վէ թօնէլանթա, վէ քիլէ, վէ եախսօտ դանթար հիսապլիլէ, վէ կէօթիւրիւ բաղար, վէ գըրդ անպար օլարադ թայնին օլունապիլիր. վէ հէր հալտէ նավլուն դօնթրանթօսունտա, կէմինին թօնէլանթա եա քիլէ իթիպաըը, մըդտարը թէհամմիւլի պէեան օլունմադ լազըմ տրը։

107. Նավլուն, սէֆինէնին մէճմուի իչին օլուպտա, միւսթէէճիր, թէքմիլ համուլէսինի վիրմէտիկի հալտէ, դաբուտան, բուխսանթընը թահսիլ իթմէտիքճէ, կէմիտէ սայիր էմթաա թահմիլ իտէմէզ. միւսթէէճիրին մէճմուէն իսթիճար իթտիկի սէֆինէնին իբմալը համուլէսի ղրմնրնտա թահմիլ օլունան սայիր էմթաանդն իճարէսի, քէնարինէ այիտ օլուր։

108. Միւսթէէճիր, նավլուն դօնթրանթօսունտա, վէ եա իչպու դանունունամէտ թայնին օլունան միւտտէթ զարֆընտա պիր շէյ թահմիլ իթմէմիշ օլտուղու հալտէ, մուճիր իբի շըդդին պիրինի իսթիեարա, եանի, եա թէէխիւրի իչին նավլուն դօնթրանթօսունտա մէշրութ օլան, վէ օլմատըը սուրէթտէ, էհլի իսպրէ մաարիֆէթիյլէ թախսիս օլունան թաղմինաթը, վէ եախսօտ նավլուն դօնթրանթօսունու ֆէսխ իլէ, միւսթէէճիրտէն նավլունուն, վէ սայիր մէնաֆիի մէշրութաընդն նըսֆընը թայէպ իթմէկէ հադդը օլաճադ. վէ քէզալիք, միւսթէէճիր, միւտտէթի մէդքիւրէտէ պիր շէյ թահմիլ իթմէտիկի թադտիրտէ, նավլունուն, վէ մէդքիւր դօնթրանթօսունտա մէշրութ օլան մէնաֆիի սայիրէսինին նըսֆընը, սէֆինէնին մուճիրինէ վէ եախսօտ դաբուտանընա իթա իթմէք շարթը, «դօնթրա խսթարեա» (*) կիւնէրինին պէտինտէն էվվէլ օլարադ, դօնթրանթօեու ֆէսխ խտէպիլէճէք տրը։

109. Միւսթէէճիր, թայնին օլունան միւտտէթ զարֆընտա, նավլուն դօնթրանթօսունտա մուգավէլէ օլունան էմթաանդն, եալընըզ պիր մըդտարընը թահմիլ խսիպ, դուսուրունու իթմէտիկի հալտէ, մուճիրին, քէզալիք իբի շըդդտան պիրինի իսթիեարէ հադդը օլուպ, շէյլէ քի, եա մատտէյի անիֆէնին պիրինճի ֆըդրասընտա մէսմուր թաղմինաթը իսթէմէկէ, վէ եախսօտ թահմիլ օլունմուշ օլան մըդտար էմթաա իլէ դիրեամ վէ հարէքէթ իտէրէք, սէֆէրինի պիլ իճրա, թէքմիլ նավլունու ամադա սապահիյէսինի օլաճադ տրը։

110. Միւսթէէճիր, մուգավէլէ ո-

(*) «Խսթարեա» էյնամը թէվադդուֆ տիմէք օլուպ, համուլէնին թահմիլ վէ թախմինէսի իչին, պիրա իւճրէթ մուայնէն օլան կիւնէրտէն իպարէթ տիր. «դօնթրա խսթարեա» դամիմէյի էյնամը թէվադդուֆ տիմէք օլուպ, խսթարեա կիւնէրինին միւբուրինտէն սոնրա, իւճրէթլի օլարադ թայնին օլունան կիւնէր տիր։

լունան մրգտարտան զիւատէ էմթաա թահմիլ իթտիկի հալտէ, նավլուն գանթրաթսունտա մուգարրեր օլան իճարէեէ գրեասէն, զիւատէսինէնինավլունունու տախի վիրմէկէ մէճպուր տուր։

111. Սէֆինէնին մուճիրի (¹) վէ եա գարուտանը, սէֆինէնին ասրլ մրգտարը թէհամմիւլինտէն զիւատէ պիւյիւք օլտուղունու պէեան իթտիկի տուրէթտէ, կէօրիւնէն ֆարդ վէ թէֆավիւթէ (²) կէօրէ, նավլունուն թէնզիլլիյլէ պէրաալէր, միւսթէէճիրէ զարար վէ զիւան իթասընա տախի մէճպուր օլաճադ տրր. անճադ, պէեան իթտիկի մրգտար իլէ, սէֆինէնին ասրլ մրգտարը թէհամմիւլի պէյնինէքի ֆարդ վէ թէֆավիւթ, եիւզտէ իւչտէն զիւատէ օլմատրը, վէ եախոտ անճադ պէրաթրնտա մէսթուր մրգտարա մուվաֆֆրդ օլտուղու թադտիրտէ, կէօրիւնէն ֆարդտան տարֆը նազար օլունտաճադ տրր։

112. Պիր սէֆինէ, զրրդ անպար օլարադ իճար օլունուպտա, մուճիր վէ եա գարուտան, կէմինին թահմիլ օլունմասը իչին տուրմասընա պիր միւատէթ թայէին իթմիշ օլտուղու հալտէ, մահմիլլէր իլէ տիկէր պիր միւատէթ պէքլէմէկէ մուգտավէլէ իթմէմիշ իսէ, մարիւզ զիւր միւատէթին ինգրզասընտան սոնրա, իլր միւսախտ հավա իլէ գրեամ վէ հարէքէթէ մէճպուր տուր։

113. Գրրդանպար օլարադ իճար օլունուպտա, թահմիլի իչին պիր միւատէթի մուայեէնէ թայէին օլունմասուղը հալտէ, մահմիլլէրին հեր պիրի, գարուտան թարաֆրնտան իսկա օլունմուշ օլան թահմիլլյեէ սէնէտլէրինի իատէ, վէ պունլարտան պաղրլարը մահէլլինէ իրսալ օլունմուշ իսէ, անլեր իչին տախի պիր քէֆիլ իրսէ իլէ, էմվալ ու էմթաալարրընը թահմիլ ու թախլիյեէսի, վէ պու սէպէպլէ անպարտան կէօվէրթէեէ, վէ պէլքի կէմիտէն թաշրաեա չրգարրմասը լազրմ կէլէն սայիր էմթաանը, թէքրար եէրլէրինէ վադ օլունմալարը իչին վադը օլան մէսարիֆտէն մայատա մէշրութ օլան նավլունուն նրսֆրընը թէէտիյեէ վէ իֆա իտէրէք, էմթաասընը կէրիեէ ալմաեա մէէզուն օլաճադ տրր. ֆագաթ, սէֆինէնին ալաճաղը համուլէտէն իւչ բուպու գատար թահմիլ օլունտուղու սուրէթտէ, գարուտան, մահմիլլէրին էքսէրիսի, գալգմասընը թալէպ իտէրլէր իսէ, պունուն իչին վադը օլաճադ թէքլիֆլէրինին, քէնտիսինէ ըէսմէն թէպլիղ օլունտուղունտան սէքիղ կիւն սոնրա, միւսախտ հավա իլէ գրեամ ու հարէքէթէ մէճպուր օլուպ, մահմիլլէրին հիչ պիրիսի էմթաասընը կէրիեէ ալմաեա միւգթէտիր օլմաեաճադ տրր։

114. Մուճիրին վէ եա գարուտանէն խապերի օլմագսըզը, կէմիեէ էմթաա թահմիլ օլունտուղու հալտէ, գարուտան, հալէա թահմիլ մահէլլինտէ իքէն, մահմիլլէրէ, օլ էմթաաէը կէրի ալմալարը զրմիրնտա իճրա իյլէտիկի թէքլրֆինի ըէսմէն թէպլիղ իթտիրտիքտէն սոնրա, մահէլլի մէզպուրտէ գարաեա չրգարմաեա, վէ եախոտ օլ մահէլլտէ օլ ճինոտէն օլան սայիր էմթաանը էն եիւքսէք ֆիյեաթը իւզրէ նավլունունու ալմաեա գատրը օլաճադ տրր. անճադ, էմթաայի մէզպուրէնին, կէմիտէ օլտուղունու, եալրնրզ սէֆինէնին գրեամ ու հարէքէթինտէն սոնրա տույմուշ օլուր իսէ, գարուտան, օլ մալլերի, արթրգ իրսալ օլունտուգլարը մահէլլտէն պաշգա պիր մահէլլէ չրգարմաղա մէէզուն օլմաերպ, ֆագաթ, մարիւզ զիւրը ֆիյեաթի իւզրէ նավլունու իսթիհսալէ հագգը օլաճադ տրր։

115. Էմնայի սէֆերտէ, էմվալրնը կէրիեէ ալան մահմիլ, օլ էմվալրն նավ-

(¹) Մ-ճէր, քիրաեա վիրիր։

(²) Թէֆ-վիթ, ֆարդ։

լունունու թէմամէն իթա , վէ թախ-
լիյեէսինտէն տօլաէը վադը օլան պիլ
ճիւմիէ մէսարիֆի իֆա իմմէկէ մէճ-
պուր օլուպ , անճադ , էմվալ ու էմ
թաանէն պու վէճհլէ կէրի ալընմասը ,
դաբուտանէն սէպէպիյէթ վէ խէթա-
սընտան իճապ իմմիշ իսէ , մէրդու-
մուն նավլուն խթիհսալինէ , հիչ պիր
կիւնա հադդը օլմաեաճաղընտան պաշ-
դա , պիլ ճիւմիէ մէսարիֆի վադբա
իլէ պէրապէր , իճապ իտէր իսէ , նավ-
լուն դենթրաթէօսունունն ատէմի իճրա-
սընտան տօլաէը թէրէթթիւպ իտէ-
ճէք զարար ու զիւանա տախի զամին
օյաճադ տըր :

116. Ոէֆինէ , հիյնի զբեամընտա ,
վէ եա էնայի սէֆէրտէ , վէ եախսօ
թախլիյեէ օլունաճաղը մահէլլատ ,
միւսթէէճիրին , վէ եա մահմիլլէրտէն
պիրինին խէթա եախսօ թէքեասիւ-
լինտէն տօլաէը թէվզրֆ օլունուր ի-
սէ , սէպէպ օյան միւսթէէճիր վէ եա
մահմիլ , թէէխխիւրտէն նէշէթ իսէն
մէսարիֆ իլէ զարար վէ զիւանընն ,
մուճիր , սէֆինէեէ վէ եա դաբուտա-
նէ , վէ եա սայիր մահմիլլէրէ իֆասը-
նա մէճպուր տուր . սէֆինէ , կիտիպ
կէլմէկէ իճապ օլունուպտա , պիրա հա-
մուլէ վէ եախսօ նօդասան պիր համու-
լէ իլէ ավտէթ իտէր իսէ , դաբուտան ,
թէմամէն նավլունունու , վէ կէմի թէ-
էխխիր օլունմուշ իսէ , թէէխխիրին-
տէն նէշէթ իտէն զարար վէ զիւանը ,
իսթիհսալէ հադդը տըր :

117. Քէզալիք , սէֆինէ , հիյնի զբ-
եամընտա , վէ եա էնայի սէֆէրտէ ,
վէ եախսօ թախլիյեէ օլունաճաղը մա-
հէլլատ , մուճիրին վէ եա դաբուտա-
նընն խէթա եախսօ թէքեասիւլին-
տէն տօլաէը թէվզրֆ վէ թէէխխիր օ-
լունմուշ իսէ , պունտան թէրէթթիւպ
իտէն զարար վէ զիւանընն , միւսթէէ-
ճիրէ թաղմինինէ , մուճիր վէ եա դա-
բուտան մէճպուր տուր . կէրէք պու
մատտէտէ , վէ կէրէք մատտէյի անի-
ֆէտէ մէգբիւր օյան թաղմին քէյֆիյ-
եէթի , էհլի խրպրէ մատրիֆէթիյլէ
թաղտիր վէ թախսիս օլունուր :

118. Էնայի սէֆէրտէ , սէֆինէնին
թամիրինէ էշէտտի յուզում կէօրինն-
տիւկիւ հալտէ , միւսթէէճիր վէ եա
մահմիլ , թամիրինի պէրլէմէկէ , վէ
եախսօ թամ նավլունու , վէ խասա-
րաթը ճէսիմ վար իսէ անը տախի
թէէալիյեէ իտէրէք , էմվալ ու էմթաա-
սընը կէրի ալմաղա մէճպուր տուր .
ֆադամ , սէֆինէնին միւտտէթի թա-
միրիյեէսի իչին , մահիյեէ իլէ իճապ
օլունմուշ իսէ , նավլուն վիրմէկէ , վէ
սէֆերի թամ իւզրէ մուդավէլէ օլուն-
մուշ իսէ , զիւանէ նավլուն թէէալի-
եէսինէ մէճպուրիյեէթի եօզ տուր .
սէֆինէնին թամիրի միւմքին օլմասը-
դը հալտէ , համիլ օլտուզու էմթաա-
նընն կիթմէսի մէշրութ օյան մահէլլէ
նադի իչին , դաբուտան , մէսարիֆի
վադբասընը վիրմէք , վէ զիւանէ նավ-
լուն խթէմէմէք շարթը յա , պիր վէ
եա միւթէատտիտ սէֆինէ իճապ իթ-
մէկէ մէճպուր օլուպ , իտէմէտիկի
սուրէթտէ , մուդարրէր օյան նավլուն-
տան , եալընըզ դամ օլունան մէսա-
ֆէնին հիսսէսինէ խատալէթ իտէն մըդ-
տարը , քէնտիսինէ վիրիլիր . սէֆայի-
նի սայիրէնին խթիճարիյլէ էմթաայի
մահմուլէ նադ օլունամատըդը թաղ-
տիրտէ , նադի խուտուտ արթըդ
մահմիլլէրին հէր պիրինէ պըրադըլըպ ,
ֆադամ քէնտիլէրինէ վուգուտ հալին
պէեանիյլէ , օ էմտատ համուլէնին
վիդայէսի զրմընտա թէտտալիրի լա-
զըմէնին եիթթիխաղը , դաբուտանընն
վաճիպէյի զիմմէթի տիր . անճադ ,
իչպու պէեան օլունան ահլեամին ճիւմ
լէսի , թարաֆէյնին , ախէր կիւնա
մուդավէլէլերի օլմասըդը հալտէ , մէ-
րի լու իճրա օլուպ , օլտուզու թաղ-
տիրտէ , մուդավէլտիթը վադբաեա միւ-
բրաճատի օլունուր (*) :

(*) Ասել նավլունտան դամ օլունմուշ օյան

119. Միւսթէէճիր , սէֆինէնին հիյնի դրեամընտա , սէֆերէ դապկիյ-
էէթի օլմատըլընը խսպաթ իտէպկի-
տիկի հալտէ , դաբուտան նավլուն-
տան մահրում դալաճաղընտան պաշ-
դա , միւսթէէճիրէ , ղարար վէ ղիւեան
իթասընա տախի , մէճպուր օլաճադ
տըր . իշպու խսպաթ .քէյֆիյէթի ,
սէֆինէնին հիյնի դրեամընտա .քէշֆ
վէ մուայնէնէ իլէ սէֆերէ դապկի օլ-
տուղունու միպէյնին շէհատէթնամէ
պլընմըշ օլսա տախի , իսթիմա վէ դա-
պուլ օլունաճագ տըր :

120. Սէֆինէնին դումանեասը , վէ
թամիրի , վէ սայիր էշէտի լիւղումու
օլան էշեանընն թէտարիւրի իչին , դա-
բուտանընն ֆիրուխթ իթմէկէ մէճպուր
օլտուղու էմթաանընն նավլունու իֆա
օլունմագ լազըմէտէն տիր . ֆադաթ ,
իշպու ֆիրուխթ օլունան էմթաանընն
հիսապընը , սէֆինէ սէլամէթ իլէ լի-
մանէ վասլ օլտուղու հալտէ , դու-
սուր դալան էմթաանընն , վէ եա սայիր
օլ ճինս վէ նէվտէն օլան էմվալընն սա-
թըլտըղը ֆիյեաթ իւղրէ վիրմէք , դա-
բուտանընն պօրճու տուր . պիլաքս ,
սէֆինէ ղարդ վէ թէլէֆ օլտուղու
սուրէթտէ , դաբուտան , մարիւզ ղիբը
էմթաանընն հիսապընը , սաթմըշ օլ-
տուղու ֆիյեաթը իւղրէ վիրիպ , կէ-
մինին վարապկիտիկի եէրէ դատար ի-
սապէթ իտէն նավլունու ալը գոյմա-
ղա սաղիհ օլտճագ տըր . պունունլա
պէրապէր , մարիւզ ղիբը իբի սուրէթ-
տէ , իշպու գանունամէնին 30 ուն-
ճու մատտէսինին իբինճի ֆրդրասը
մուճիպինճէ , սէֆինէ սահիպլէրինէ
վիրիլէն հադդ վէ սալահիյէթէ խա-
լել կէթիրիլմէյիպ , անճագ պունլա-
րընն իսթիտալարը.յլա , սալահիյէթի
մէզպուրէնէ նայիլ օլմալարընտան ,
էմթաալարը ֆիրուխթ վէ եա թէրհին
օլունմուշ օլան .քիմէնէլէր իչին , պիր
ղարար նէշէթ իտէր իսէ , ղարարը մէզ-
պուր , իշպու էմթաանընն , վէ սէլա-
մէթլէ մահէլլէրինէ վասլ օլան էմ-
վալընն , վէ եախսոտ ֆիրուխթ վէ եա
թէրհին .քէյֆիյէթլէրինէ սէպէպ վի-
րէն դաղայի պահրիտէն սոնրա վու-
դու պուլան ղարդ խուսուսունտան
դուրթարըլմըշ պիլ ճիւմլէ էմթաա-
նընն պահալարը իւղրէ , ղուրամէթէն
թէվղի վէ թադսիմ օլունմագ լազը-
մէյի հալտէն տիր :

121. Կէմինին կիթմէսի մէշրութ օ-
լան մահէլ իլէ , էմրի թիճարէթէ տա-
յիր մէմնուիյէթի վադը օլուպտա ,
համուլէսիյլէ պէրապէր կէրիյէ ավ-
տէթ իյլէմէսի լազըմ կէլտիկի հալ-
տէ , կիտիպ կէլմէկէ իսթիճար օլուն-
մուշ օլսա տախի , դաբուտանընն , եա-
լընըզ կիթմէսի իչին լազըմ կէլէն նավ-
լունու իսթիհսալէ , հադդը օլաճագ
տըր :

122. Էնայի սէֆէրտէ , սէֆինէ պիր
տէվլէթին էմրիյլէ , եալընըզ պիր
միւտտէթ թէվգբֆ օլունտուղու հալ-
տէ , միւտտէթի թէվգբֆը իչին , մա-
հիյնէ իլէ իսթիճար օլունմուշ իսէ ,
ասլա նավլուն վիրիլմէսի , վէ սէֆերի
թամ իւղրէ իսթիճար օլունմուշ իսէ ,
զիեատէ նավլուն իթասը լազըմ կէլ-
մէզ . թայիֆէնին միւտտէթի թէվ-
գբֆտա օլան թէայեիւշ իւճբէթլէրի ,
խասարաթը պահրիյնէտէն ատտ օլու-
նուր . միւտտէթի մէզբիւրէ ղարֆըն-
տա , մուհմիլ , էմթաասընընն , .քէնտի
մէսարիֆիյլէ կէմիտէն իխրաճընա մէէ-
զուն օլուպ , ֆադաթ իխրաճ իթտիկի
սուրէթտէ , եինէ մէսարիֆիյլէ , թէք-
բարէն թահմիլինէ , վէ եախսոտ իճապ
իտէն թաղմինաթը , սէֆինէնին մու-
սաֆէնին հիսէսինի թայեինտէ , եալընըզ
պուտը մէսաֆէ նիսպէթի քեաֆի օլամա-
եըպ , դաթ օլունան մէսաֆէ իլէ պագը մէ-
սաֆէնին եէքտիկէրէ նիսպէթինտէ մըգտա-
ը մէսարիֆ , վէ զէման , վէ թէհլիքէ , վէ
պահմէթի ատիյեէլէր տախի , պիլ միւվազէնէ
հիսապա իտխալ օլունմագ լազըմ տըր :

ճերինէ վէ եա գաբուտանընա վիրմէ-կէ մէճպուր տուր։

123. Ամմէնին սէլամէթի իչին պահ-ըէ աթըլմըշ օլան էմթաանընն նավլու-նու, գաբուտանէ վիրիլիպ, ամմէնին իւղերինէ ղուրամէթէն թէվզի իլէ թէս-վիյէ օլունուր։

124. Ղարդ վէ շիբէսթ օլմադան տօլաեը ղայ վէ թէլէֆ, վէ գուրսան վէ տիշմէն թարաֆընան ղասպ վէ ղապթ օլունան էմթաա իչին, հիչ պիր նավլուն վիրիլմէսի լազըմ կէլմէզ. վէ օլ էմթաանընն նավլունու իչին, պէր վէճճի բէչին ալմըշ օլտուղու ադճէսի, գաբուտան աքսի պիր մուդավէլէ օլ-մատըղը հալտէ, իատէսէ մէճպուր տուր։

125. Գաբուտանընն իդտամ, վէ ղայ-ըէթ, վէ մուավէնէթիյլէ ադճէ իթա, վէ եախօտ թէահհիւտ օլունարադ, սէֆինէ վէ էմթաա տիշմէն էլինտէն թախլիս օլունուպ, վէ եախօտ էմթաա ղարդ վէ թէլէֆտէն գուրթարըլըպտա կէօթիւրիւլմէսի մէշրութ օլան մահէլ-լէ նագլ օլունմազ իսէ, գաբուտան, ղասպ ու ղապթ վէ եա ղարդ օլուն-տուգլարը մահէլլէ գատար նավլուն-տարընընն իսթիհսալինէ, հադգըլ տըր. նագաթ, էմթաանընն թախլիսինէ մուա-էնէթ իթմէսիյլէ պէրապէր, կէօթիւր-էկէ միւթահհիտ օլտուղու մահէլ-լէ տախի նագլինի իճրա իտէր իսէ, ալ հալտէ, գաբուտան, մէսարիֆի թախլիսիյէնէն իթասընա հիսսէտար օլմադ իւղրէ, նավլունու թէմամէն իս-թիհսալ իտէպիլիր. գալտը քի, էմ-թաանընն ղարդ վէ թէլէֆտէն գուր-թարըլմասընտա, գաբուտանընն սայ վէ ղայրէթի միւնզամմ օլմատըղը սու-րէթտէ, տէնիզ իւղերինտէ, վէ եա էլէպի տերեատէ գուրթարըլըպտա, մուախէրէն սահիպլերինէ ըէտտ ու թէսլիմ օլան էմթաատան տօլաեը, գաբուտանա, ասլա նավլուն վիրիլմէ-սի լազըմ կէլմէզ։

126. Էմթաանընն գուրսան վէ տիշ-մէն էլինտէն թախլիսինէ սարֆ օլու-նան ադճէտէն, կէրէք էմթաա վէ կէ-րէք սէֆինէ վէ նավլուն հիսսէտար օ-լուպ, ֆագաթ, իչպու մէսարիֆտէն, թայիֆէնին մաաշ վէ իճրէթլէրի, հիսսէտար օլմաեաճադ տըր. մարիւղ ղիբը ադճէ, էմթաանընն թախլիյէ օլունաճաղը մահէլլտէ ճարի օլան ֆիյ-եաթը իւղրէ, պէտէլի հէր նէ իսէ, անտէն, մէսարիֆի վադբասը պատէթ թէնզիլ, պագբսընընն, վէ պիրտէ սէ-ֆինէնին, էինէ օլ մահէլլտէ տէկէրի իւղրէ նըսֆ պէտէլիյլէ նըսֆ նավլու-նուն իւղերլերինէ, ղուրամաթէն թէվ-զի վէ թադսիմ օլունուր։

127. Միւթէսէլլիմ, էմթաաեը ալ-մադան իսթինբեաֆ իյլէտիկի հալ-տէ, գաբուտան ալմասընը ըէսմէն տախի պատէթ թէբլիֆ, պիլ իսթի-տա, մահբէմէյի թիճարէթին հիւքմիւ իւղրէ, էմթասայի մեզբիւրեէտէն նավ-լունուն, վէ խասարաթը պահրիյէ-նին, վէ մէսարիֆի վադբայի սայրէ-նին իսթիֆասընա գատար, պիր մըդ-տարընը վէ եա ճիւմլէսինի սաթտըրըպ, գալըր իսէ, պագբսընը պիր էմին մա-հէլլէ էմանէթէն վաղ իթտիրմէկէ գա-տըր օլաճադ տըր. էմթաանընն ճիւմ-լէսի օլ վէճճլէ սաթտըրըլըպ, թէմա-մէն նավլուն վէ սայրէնին իսթիֆա-սընա վէֆա իթմէտիկի թադտիրտէ, գաբուտան, գուսուր մանթլուպունուն իսթիհսալը ղընընտա մուհմիլլերէ միւ-ըաճաաթ սալահիյէթինտէն մահրում գալմաեաճադ տըր։

128. Գաբուտան, նավլունուն, վէ խասարաթը պահրիյէյի ճէսիմէ իլէ մէսարիֆի սայրէնին ատէմի թէէտիյ-էէսինտէն տօլաեը, էմթաաեը, սէֆի-նէսինտէ թէվզրֆ իթմէկէ գատըր օ-լամաեըպ, ֆագաթ, թէէտիյէէսի իչին, միւթէսէլլիմ թարաֆընան պիր քէ-ֆիլ իլաէ օլունմատըգճա, թէէտիյէէ օլունունճաեա տէկին, էմթաանընն հիյ-

նի թախլիյեէսինտէ, ախէր պիր քիմէանէնին եէտինէ, էմանէթէն վաղ վէ թէսլիմինի, վէ եախօտ վագրթ միւրուրիյլէ ֆէնարէղիր վէ թէլէֆ օլուր նէվինտէն օլտուղու հալտէ, ֆիրուխթինի իտտաաեա հադդլը տրը։ Խասարաթը պահրիյեէյի ճէսիմէտէն օլուպտա, քէմիյեէթ ու քէյֆիյեէթի տէր ագապ թադտիր վէ թէսվիյեէ օլունտուղու թադտիրտէ, դաբուտան, պունուն իչին, մահքէմէյի թիճարէթ մաարիֆէթիյլէ թախսիս օլունաճագ պիր մրդտար մէպլաղրն, մահքէմէ սանտրղրնա էմանէթէն վաղ, վէ եա պիր միւթէպէր քէֆիլ իրաէ օլունմասրնը իտտաա իտէպիլիր։

129. Մատտէյի անիֆէտէ պէեան օլունտուղու իւզրէ, էմթաա կէմիտէն իկրաճ իլէ, էմանէթէն վաղ օլունմաեարագ, սահիպինէ թէսլիմ օլունտուգտան սօնրա, տիսէր պիր քիմէսնէնին եէտինէ կէչմէտիկի հալտէ, օն պէշ կիւն միւրուրինէ գաատար, գաբուտանրն նավլուն, վէ խաասարաթը պահրիյեէ, վէ մէսարիֆի սայիրէտէն տօլաեը օլան ալաճաղը իչին, սայիր պիլճիւմիէ ասհապը մաթլուպուն ալաճաղրնա թէրճիհէն, ըէհն մագամրնտա օլաճագ տրը։

130. Պէր մինվալը սապրդ, օն պէշ կիւն միւրուր իթմէղտէն էվվէլ, էմթաանրն մուհմիլ վէ եա միւթէսէլլիմլէրինին իֆլասը վուգուինտէ, դաբուտան, նավլուն վէ ավարեա, վէ մէսարիֆի սայիրէտէն տօլաեը օլան ալաճաղրնրն իսթիհսալի իչին, պիլ ճիւմլէ ասհապը մաթլուպուն ալաճաղրնա թէրճիհէն, էմթաայի մէգքիւրէ իւզէրինէ օլան իմթիեազ հադդրնտան մահրում գալմաղ։

131. Նավլուն, էմթաանրն ատէտի, վէ եա էօլչիւսիւ, վէ եա վէզնի իւզէրինէ մէշրուրթ օլտուղու հալտէ, հէյնի թախլիյեէսինտէ, դաբուտան թաատատ (1) վէ թէքբիլ (2), վէ եախօտ վէզն (3) օլունմասրնը իտտաա իթմէկի հադդլը օլուպ, իթմէտիկի թադտիրտէ, միւթէսէլլիմ, էմթաանրն. օլ էմթաա օլտուղունու, վէ ատէտինի, վ եա էօլչիւսիւնիւ, վէ եախօտ վէզնին իսպաթ իթմէկէ սալհ օլաճադ տրը. իշպու իսպաթ խուսուսու, համուլէ նին թախլիյեէսինտէ իսթիխստամ օլունմուշ օլան քիմէանէլէրին, եէմին թահթընտա օլարագ շէհատէթլէրիյլէ տախի օլապիլիր։

132. Էմթաանրն պօղուլտուղունա, վէ եա սիրդաթ, վէ եախօտ թադլիլ (4) օլունտուղունա տայիր պիր զաննը գավի վագը օլտուղու հալտէ, դաբուտան վէ միւթէսէլլիմ, վէ եախօտ պունտա ալագասը օլանլարրն հէր պիրիսի, օլ էմթաանրն թախլիյեէ օլունմասրնտան էվվէլ, տէլուունի սէֆինէտէ օլարագ, մահքէմէյի թիճարէթ մաարիֆէթիյլէ, քէշֆ վէ մուայէնէ պիրլէ, վագը օլան զարար վէ զիեանրն թադտիր օլունմասրնը թալէպ իտէպիլիր. էմթաաեա ուղրատրլան զիեան, վէ քէսր, վէ նօգսան խուսուսլարը, սուրէթի զահիրէտէ կէօրիւնէմէզ իսէ, քէշֆ ու մուայէնէլէրի միւթէսէլլիմլէրէ թէսլիմ օլունտուգտան սօնրա տախի իճրա օլունապիլիպ, անճագ, թէսլիմլէրի թարիխինտէն գըրդ սէքիզ սաաթտան զիեատէ վագրթ կէչմէմէք, վէ էմթաանրն տախի, օլ էմթաա օլտուղունու, մատտէյի անիֆէտէ պէեան օլունտուղու վէճհլէ, վէ եա գանունէն, սայիր մագպուլ պիր սուրէթ իլէ իսպաթ իթմէք լազրմէտէն տիր. միւթէսէլլիմ պուլունանլար, էմթաանրն ախզրյա, թահմիլիյեէ սէնէտինի իպրա վէ իատէ, վէ եախօտ այրը պիր մագպուլ իլմ ու խապէրի իթա իթմիշ օլսալար տախի, էկէր իպրատէ

(1) Թաատատ, սայմագ։
(2) Թէքբիլ, էօլչմէք։
(3) Վէզն էրնէ, թարթմագ։
(4) Թաքլիլ օլունմագ, ազալմագ։

եախօտ մագպուղ իւմ ու խապէրին-տէ, էմթաանընն պօղուլմուշ վէ եա պիր-դաթ, վէ եախօտ թագլիլ օլունմուշ օլտուղունա տայիր ղանընը դաւի օլ-տուղունու տէրճ իթմիշլէր իսէ, օլ էմթաաեը, քէնտիլէրինէ թէսլիմ օ-լունտուգտան դբրդ սէքիզ սաաթ միւրուրինէ դատար, քէշֆ վէ մուայ-եէնէ իթտիրմէկէ, տէրքեար օլան հադդլարընը, զայ իթմէզլէր։

133. Սէֆինէ, մուճիրի վէ դաբու-տանը թարաֆլարընտան, նավլուն դօնթրաթօսունուն քէնտիլէրինէ այիտ օլան ահբեամը, թէմամիյլէ իճրա օ-լունտուգտա, միւսթէէճիր վէ եա մուհմիլ, մէշրութ օլան նավլունտան, նէսնէ թէնզիլ օլունմասընը թալէպ վէ տավա իտէմէզ։

134. Թապիաթիյլէ, վէ եա պիր դա-զատան տօլաեը պօղուլմուշ, վէ եա տէկէրի թէնէզզիւլ պուլմուշ օլան էմ-թաաեը, մուհմիլ, նավլունա պէտէլ օլմադ իւղրէ թէրք իտէմէզ. անճադ, խամր (1) վէ բուղանը զէյթ, վէ ա-սէլ (2), վէ սայիր պու միսիլլու մայ-աթտան (3) օլան էշեաեը հավի ֆբշբ-լար պօշ դալմբշ, վէ եա հէման պօշ դալմա տէրէճէսինէ դատար ադմբշ օլուր իսէ, օլ ֆբշբլար, նավլունա պէ-տէլ թէրք օլունապիլիր։

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՖԱՍԼ

Եօլճուլար հաֆէքնոս դբր։

135. Բօսթա վաքօրու կիպի եօլճու թաշրմաղա մախսուս օլմաեան սէֆինէ, համուլէտէ հիչ պիր ալադասը օլմա-եան եօլճուլարընն դապուլինէ, դաբու-տան իճպար օլունամաղ։

136. Տէրունի սէֆինէնէ դապուլ օլունմուշ օլան եօլճու, սէֆինէնէնին ու-մուրը ղապրթասընա տայիր, դաբու-տանը ճանիպինտէն վադը օլան էմր ու թէնպիհլէրէ թապի օլմադ լազրմէտէն տիր։

137. Նավլունուն մընդտարը, եօլ-ճունուն քէնտի նամընա, վէ եա աչբդ-օլարադ համիլինէ վիրիլմէք իւղրէ թան-ղիմ օլունմուշ օլան պիր դօնթրաթօ, վէ եա պիլէթ իլէ թէայիւն իտէր. էկէր եօլճու, պէտէլի նավլունու մու-դավէլէեէ բապթ օլունմադսընընն, սէ-ֆինէեէ պինիպ կիթմիշ իսէ, նավլուն միսլի իթասը լազրմ կէլիպ, պու տա-խի, թարաֆէյն ուեուշամասընընը հալտէ, մահբէմէ թարաֆընտան, էհ-լի խըպրէ մաարիֆէթիյլէ թայեին դբ-լընը։

138. Դօնթրաթօ վէ եա պիլէթ, եօլճունուն նամընա թանղիմ վէ իթա օլունտուղու հալտէ, դաբուտանընն ըի-դա վէ մուվաֆադաթը օլմատբդճա, եօլճու հադդընը, չախսը տիկէրէ տէվր իտէմէզ։

139. Սէֆինէնէնին դբեամ վէ հարէ-քէթի իչին թայեին օլունան վադթ վէ սաաթտա, եօլճու, սէֆիրին պէտին-տէն էվվէլ, սէֆինէեէ կէլմէզ, վէ էանայի բահտէ տախի թաշրաեա չը-դբպ ավտէթ իթմէզ իսէ, դաբուտան, պէքլէմէկէ մէճպուր օլմաեարադ հա-ռէքէթ իտէպիրիր. վէ եօլճու տախի, նավլուն պէտէլինի թէմամիյլէ թէէ-տիյեէեէ մէճպուր տուր։

140. Եօլճու, սէֆիրին պէտինտէն էվվէլ, դօնթրաթօսունուն ֆէսխի մու-բատընտա պուլունատուղունու պէեան իթտիկի, եախօտ պունու պէեան իթ-մէեիպ տէ, վէֆաթը վէ եա խասթէ-լիկի ճիհէթլէ, եախօտ չախսընա այիտ տիկէր պիր էօղրի մէշրու (4)ղուհուրիյլէ, սէֆինէեէ կէլէմէտիկի թէպէեիւն իյ-լէտիկի հալտէ, պէտէլի նավլունուն, եայրընը նրսֆինը թէէտիյեէեէ մէճ-պուր օլուր. վէ էկէր պու խուսուս-

(1) Խոմբ, շարապ։
(2) Ասէլ, պալ։
(3) Մայաթ, սուլու չէյ։
(4) Էօղրէ մէշրու, հադդլը սէպէպ։

լար, էնայի բահտէ վագը օլուր իսէ, նավլուն պէտէլինի, թէմամիլլէ իֆաեէ պօրճլու տուր։

141. Սէֆինէ, պիր դաղայի պահրիտէն տօլաեը ղայ վէ թէլէֆ օլտուղու հալտէ, եօլճու գօնթրաթօսու, թէմամիլլէ ֆէսխ օլունուր։

142. Պիր մուհարէպէ վուգուլլէ, սէֆինէ ղապթ օլունմադ թէհլիքէսինէ տիւչար օլարադ, սէրպէսթ նաղարըՀլա պագըլամաղ օլտուղու, վէ եախօտ դաբուտանընն, եա թապի օլտուղու դումբանեանընն իւհտէյի իդթիտարընտան խարիճ օլան էսպապը միճսիրէնտէն նաչի, սէֆէրին պէտինտէն էվվէլ, վէ եա սոնրա, սէյր ու հարէքէթի պիւթիւն պիւթիւն մուաթթալ դալմըշ, վէ եա թէէխիր օլունմուշ օլտուղու հալտէ, եօլճու, գօնթրաթօսունու ֆէսխ իթմէկէ մէէղուն տուր. քէղալիք գաբուտան, եա թապի օլտուղու դումբանեա, ղիբր օլունան հալլէրին պիրի վուգուլինտէ, սէֆէրի թէրք իյլէմէկէ մէճպուր օլտուղու, վէ եախօտ սէֆինէ խասսէթէն էմթաա նաղլինէ միւնհասըր օլուպտա, քէնտիսինին խէթա վէ թէքեասիլի օլմադըղըն, էմթաանընն նաղլի միւմքին օլամատրղընտան տօլաեը, սէֆէրին թէրքինէ լիւզում կէօրիւնտիկիւ հալտէ, օլ տախի, գօնթրաթօսունուն ֆէսխինէ մէէղուն օլուր։

143. Անիֆ իւղ ղիբր իբի մատտէտէ պէեան օլունան հալլէրտէն պիրի վուգուլլէ, գօնթրաթօ ֆէսխ օլունմուշ օլտուղու հալտէ, թարաֆէյնտէն հիչ պիրի տիկէրինէ ղարար վէ ղիեան իթասընա մէճպուր տէկիլ տիր. մա մաֆիհ, գօնթրաթօնուն ֆէսխի, սէֆէրին պէտինտէն սոնրա վագը օլուր իսէ, եօլճու, նավլունու, գաթ իթտիկի մէսաֆէեէ կէօրէ վիրմէկէ մէճպուր օլուպ, պունուն մըդտարը տախի, 118 ինճի մատտէնին, ղիյրինտէ կէօսթէրիլտիկի վէճՀլէ, հիսապ վէ թայեին օլունուր։

144. Էնայի սէֆէրտէ, սէֆինէ թամիրէ միւհթաճ օլտուղու հալտէ, եօլճու, թամիրին խիթամընա գատար պէքլէմէք խսթէմէսէ պիլէ, նավլունուն թէմամէն իֆասընա մէճպուր տուր. ֆագաթ, թամիրին խիթամընը պէքլէմէկէ ըաղի օլուր իսէ, գաբուտան թէքբար սէֆէրէ գրեամ իտինճէեէ գատար, քէնտիսինէ մէճճանէն պիր մահէլլի իդամէթ իթասընա, վէ գօնթրաթօտա, եախօտ պիլէթտէ. եէյիպ իչմէք թէահհիւտ օլունմուշ իսէ, ճիւմլէթէն իֆասընա մէճպուր տուր. մա մաֆիհ, դաբուտան, եօլճուեու, օ միսիլլու տիկէր պիր սէֆինէ իլէ, մէշրութ օլան մահէլլէ նագլ իթտիրմէկի, վէ սայիր մուգավէլաթ վէ թէահհիւտաթընը իճրա իյլէմէկի թէքլիֆ իտիպտէ, պունու եօլճու գապուլ իթմէտիկի սուրէթտէ, թէքբարէն սէֆէրէ գրեամ օլունունճաեա տէկին, եօլճունուն, մահէլլի իդամէթ վէ մէէքիլաթ թայէպինէ հագգը գալմադ։

145. Մէէքիլաթ հագգընտա պիր կիւնա մուգավէլէ վէ թէահհիւտ օլմատըղը թադտիրճէ, եօլճու, քէնտի թէայեիւշիւ իչին միւհթաճ օլտուղու շէյլէրին թէտարիքինէ մէճպուր տուր, ֆագաթ, էվվէլճէ հիսս օլունամամըշ պիր դազատան, վէ եախօտ սէֆէրին ուզատըլմասընտան տօլաեը, եօլճունուն նաֆագասը գալմատըղը հալտէ, 64 իւնճիւ մատտէ մուճիպինճէ, քէնտի նաֆագասընը ֆազլասընը, սէֆինէեէ թէրք իթմէկէ, եօլճու մէճպուր օլտուղու կիպի, դաբուտան տախի, պիր պէտէլի միւնասիպ իլէ, լիւղումու մըդտարը օնա նաֆագա վիրմէկէ մէճպուր տուր։

146. Եօլճունուն գօնթրաթօսու մուճիպինճէ, պէրապէրճէ, սէֆինէտէ կէօթիւրմէկէ մէէղուն օլտուղու էշեա իչին, նավլուն վիրմէկէ մէճպուր տէկիլ տիր, մէկէրքի, պունուն իչին, նավլուն իթասը հագգընտա, պաշգաճա պիր մուգավէլէ օլա։

147. Եօլճու, սէֆինէտէ պէրապէր կէօթիւրտիւկիւ էշեա հադդընտա, մուհմիլ նազարըյլա պադըլըր. պինապէրին, օլ էշեաեր գաբուտանա թէսլիմ իթտիկինտէ, գաբուտան, ախզընը միշիր, օնա պիր մագպուզ սէնտի իթասընա մէճպուր, վէ իշպու գանուննամէտէ, մուհմիլլեր հադդընտա պէեան օլունան մէվատտրն հալի օլտուղու հուդուդ վէ մէճպուրիյէթ, օլ եօլճու վէ էշեա հադդընտա տասխի ճարի օլուր. ֆագաթ, էշեայի մէզքիւրէեի գաբուտանէ, վէ եա քէնտիսի իչին թէսէլլիմէ մէէմուր օլան տիկէր քիմէնէեէ թէսլիմ իթմէեիպ տէ, քէնտի նէզտինտէ ալը գօյտուղու թագտիրտէ, զայ վէ թէլէֆինտէն, վէ եա խասարտիտէ օլմասընտան տօլաեը, գաբուտանտէն հիչ պիր զարար վէ զիեան թազմինի իտտասընա հադդը օլմազ. մէկէր, իշպու թէլէֆ վէ խասար գաբուտանընն, վէ եա թայիֆէսինին սէպէպիյէթ վէ խէթալարընտան նաչի վադը օլմուշ օլա։

148. Եօլճունուն, էսնայի սէֆէրտէ վէֆաթը վուգուրինտէ, տէրունի սէֆինէտէ պուլունան էշեասընն մուհաֆազասըյլա, վէրէսէսինէ իթասը իչին, գաբուտան, վադթ ու հալէ կէօրէ, թէտապիրի լազըմէնին իթթիխաղընա մէճպուր տուր։

149. Հէնուզ թէէտիյէ օլունմամըշ օլան նավլուն վէ նաֆագա պէտէլինին իսթիհսալի իչին, եօլճունուն, սէֆինէ տէրունինտէ օլան էշեասը իւզէրինտէ, գաբուտանընն հադդը թէվդըֆ վէ իմթիեազը օլուպ, ֆագաթ, պու հադդ վէ իմթիեազ, եալընըզ էշեայի մէզքիւրէ, սէֆինէտէ թէվդըֆ, վէ եա գաբուտան թարաֆընտան, պիր մահէլլէ էմանէթէն վաղ իլէ, հըֆզ օլունտուղու միւտտէթէ պադը օլուպ, պիր թագրիպ իլէ սահիպի թարաֆընտան ախզ ու իսրաֆ օլունտուղու կիպի, պու հադդ ու իմթիեազ սագըթ օլուր։

150. Եօլճունուն թալէպինէ, եախսօտ մէնաֆիի զաթիյէէսինէ մէպնի, գաբուտանընն, էսնայի սէֆէրտէ մէշրութ օլմաեան պիր լիմանէ կիրմէկէ, վէ եա ղիեատէ միւտտէթ պէքլէմէկէ մէճպուրիյէթի եօղտուր. ֆագաթ, իլլէթի սարիյէէեէ տիչար օլմուշ օլան եօլճուեու, էն էվվէլ եանաչմասը միմքին վէ մէսքիւն[1] օլան լիմանէ տուխուլ իլէ, թաչրաեա իխրաճէ մէէզուն վէ միւգթէտիր տիր։

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ԳԱՍԼ

Իսթիդրազը պահրի[2] գօնթրաթօսու

151. Իսթիդրազը պահրի[2] գօնթրաթօսու, սէֆինէ վէ եա համուլէսի, վէ եախսօտ պունլարընը իքիսի իւզէրինէ եարըլան իսթիդրազ մուդավէլէսի օլուպ, պու վէճճիլէ թէրհին օլունան սէֆինէ եա համուլէ, պիր գազայի պահրիտէն տօլաեը զայ վէ թէլէֆ օլուր իսէ, իսթիդրազ օլունմուշ օլան ագճէ, էտա օլունմազ. վէ սէլամէթլէ վարը իսէ, թէմէթթիւի պահրիսիյլէ, եանի մուդավէլէ օլունմուշ օլան կիւղէշթէսիյլէ պէրապէր թէէտիյէ օլունմազ լազըմ կէլիր. վէ պու կիւղէշթէ, գանունէն մուդարրեր մրդտարտէն ղիեատ իսէ պիլէ, ելինէ թէմամիյլէ վիրիլիր։

152. Իսթիդրազը պահրի գօնթրաթօսու, սուրէթի ըէսմիյէտէ, վէ եախսօտ եալընըզճա, թարաֆէյն պէյնինտէ թանզիմ օլունուպ, տէրունինտէ, էվվէլա իսթիդրազ օլունան ագճէ իլէ, մէշրութ օլան կիւղէշթէնին մրդտարլարը, սանիեա, մէպալիղի միսթէգրազաեա մուդապիլ ըէհն իտիլէն շէյլերին նէտէն իպարէթ օլտուղու, սալիսա, սէֆինէնին իսմիյլէ, սահիպինին

(1) Մէսքէն, սէքէնէ։

(2) Պահրէ, տէնիզճէ։

վէ դաբուտանընընն, վէ իգրաղ վէ իսթիգրաղ իտէնլէրին իսմ ու չէօհրէթլէրի, բաալիա, պիր սէֆէր վէ եա պիր վագթը մուայեէն իչին վագը օլան իգրաղ վէ իսթիգրաղընն, գանղի սէֆէր վէ եա նէ միւտտէթ իչին օլտուղու, խամիսա, իսթիգրաղ օլունան մէպլաղ վէ կիւղէչթէսինին, նէ վագրթ թէէտիյեէ օլունաճաղը, սատիսա, իսթիգրաղ խուսուսու, նէ թարիխտէ վէ նէ մահէլլտէ վագը օլտուղու, զիքր ու պէեան օլունուր։

153. Իսթիգրաղը պահրի գօնթրաթօսունուն, սուրէթի ըէսմիյեէտէ թանզիմի միւբաա օլունտուգտա, մէմալիքի Օսմանիյեէտէ իսէ, մահէլլինին թիճարէթ մահքէմէսի վէ եա գանչէլերեէսի, վէ օլմատըղը հալտէ, մէմլէքէթ մէճլիսի հուզուրունտա, վէ մէմալիքի էճնէպիյեէտէ իսէ, տէվլէթի Ալիյեէ չէհպէնտերի, վէ պուլունմատըղը թագտիրտէ, հիւքիւմէթի մահէլլիյեէյի իճապիյեէ հուզուրլարընտա, ուսուլի վէճհլէ ագտ ու թանզիմ օլունաճագ տըր։

154. Իսթիգրաղը պահրի գօնթրաթօսու, եալընըզճա, թարաֆէյն պէյնինտէ թանզիմ օլունմուշ իսէ, իգրաղ իտէն քիմէնէ, թարիխի գօնթրաթօտան, նիհայէթ օն կիւն զարֆընտա, մահէլլինէ վէ իճապընա կէօրէ, անիֆիւզ զիքր մահէլլէրին պիրիսինտէ թաստիգ վէ գայտ իթտիրմէկէ մէճպուր տուր։

155. Իչպու անիֆիւզ զիքր իքի մատտէնին ահքեամը իճրա օլունմատըղը թագտիրտէ, օլունան գօնթրաթօ, իսթիգրաղը պահրի հայսիյեէթինտէն տիւշիւպ, իսթիգրաղը սատի գապլիլինտէն ատտ օլունուր. պինապէրին, իգրաղ իտէն քիմէնէ, թէրհին օլունմուշ օլան չէյլէր հագդընտա մթիեաղընը գայ իտէճէկկի կիպի, իսթիգրաղ իտէն տախի ագճէնի վէ ֆաիթզի գանունիսինի, քէնտիսինէ, չախսէն վէ մալէն թէէտիյեէ իթմէկէ մէճպուր օլաճագ տըր։

156. Իսթիգրաղը պահրի սէնէտի, իգրաղ իտէն զաթրն էմրինէ էտտա օլունմագ իւզրէ թանզիմ օլունապիլիպ, օլ հալտէ, բօլիչա ուսուլինճէ, «ճիրօ» թարիգիյլէ տէվրի ճայիզ օլուր. վէ ճիրօ օլունտուգտա, իւզէրինէ տէվր օլունան քիմէսնէ, քեար ու զարար խուսուսունտա, տէվր իտէն քիմէսնէնին եէրինէ կէչիպ, ֆագաթ, սէլամէթլէ վարըլըր իսէ, տէվր իտէն զաթրն բօլիչա ճիրօսու ուսուլինճէ օլան քէֆալէթի, թէմէթթիւի պահրինին եանի կիւղէչթէյի մէչրութուն իֆասը իչին օլմաեբպ, եալընըզ, ասրլ մալին էտասընա այիտ օլաճագ տըր. մէկէր աքսի պիր մուգալէլէ ագտ օլունմուշ օլա։

157. Իսթիգրաղաթը պահրիյեէ, կէմինին թէքնէսի, վէ եա ալաթ վէ թագրմարը, վէ եա տօնանմասը, վէ գումանեասը համուլէսի, վէ եա պունլարրն մէճմուի, եախօտ հէր պիրինին թախսիս օլունան պիր բարչա վէ հիսսէսի իւզէրլէրինէ, եանի պունլարրն թէրհինիյլէ օլապիլիր։

158. Ըէհն իտիլէն չէյլէրին գըյմէթինտէն զիեասէ մրգտար ագճէ իչին, իսթիգրաղը պահրի իտիլմէսի մէճնու օլուպ, իտիլտիկի սուրէթտէ, իգրաղ իտէն չախսըն իսթիտասը իւզէրինէ, իսթիգրաղ իտէն թարաֆտան, հիյլէ վէ տէսիսէ վագը օլտուղու իսպաթ օլունուր իսէ, գօնթրաթօնուն ֆէսխինէ, վէ ագճէնին ֆայիզի գանունիսիյլէ թէէտիյեէսինէ հիւքմ օլունապիլիր։

159. Իսթիգրաղ իտէնին հիյլէ վէ տէսիսէսի օլմաեարագ, պէր վէճճի մուհարրէր իսթիգրաղը պահրի վագը օլմուշ իսէ, ըէհն իտիլէն չէյլէրին, թարաֆէյն պէյնինտէ մուսատտագ օլան, եախօտ էհլի խըպրէ մաարիֆէթիյլէ թագտիր գըլընան գըյմէթինէ գատտար, գօնթրաթօ, մէրի վէ միւ-

Թէպէր օլուպ, ագճէնին ֆաղլասը, դանունէն լաղըմ կէլէն կիւզէշթէսկիյլէ պէրապէր իսթիրտատ վէ իսթիհսալ օլունուր։

160. Սէֆինէնին, հէնուզ դաղանըլմամըշ օլան նավլունու, վէ համուլէսինտէն մէլհուզ պուլունան թէմէթթիւի իւզէրինէ իսթիդրազը պահրի օլունմագ մէմնու տուր. օլունտուղու հալտէ, իդրազ իտէնին վիրտիկի ագճէսինի, պիլա կիւզէշթէ ալմագտան պաշդա պիր հագդը օլմաեաճագ տըր։

161. Քէզալիք, թայիֆէ թարաֆընտան մաաշ վէ իւճրէթլէրի իւզէրինէ իսթիդրազը պահրի օլունմագ մէմնու օլուպ, օլունտուղու թագտիրտէ, ագճէնին, պիլա ֆայիզ իսթիրտատընտան զիեատէ նէմնէ թալէպ օլունամագ։

162. Սէֆինէ իւզէրինէ, դարզը պահրի ճիհէթիյլէ վիրիլէն ագճէեէ վէ կիւզէշթէսինէ, կէմի, վէ թագըմ, վէ ալաթ, վէ տանանմա, վէ դումանեասը, վէ դաղանըլմըշ օլան նավլունտախի, իմթիեազ վէճհլէ մէրհուն տուր. քէզալիք, համուլէ իւզէրինէ դարզը պահրի օլմագ իւզրէ վիրիլէն ագճէեէ վէ կիւզէշթէսինէ, համուլէ ըէհն ատտ օլունուր. էկէր իսթիդրազը պահրի, կէմինին վէ եա համուլէսինին այրը պիր բարչասը իւզէրինէ վագը օլմուշ իսէ, զիբր օլունան իմթիեազը, եալընըզ օլ բարչա իւզէրինէ, վէ իսթիդրազ մըդտարընա դատար հիքմիւ օլաճագ տըր։

163. Գաբուտան թարաֆընտան օլունան իսթիդրազը պահրի, սէֆինէ սահիպլէրինին վէ եա վէքիլլէրինին, մահէլլի իդամէթլէրինտէ վագը օլուպտա, պունլարըն բուխսաթլարը սուրէթի բէսմիյեէտէ իսթիհսալ օլունմատըզը, վէ եախսոտ ագտը մուդավէլէեէ թէվասսութ։ իթմէտիքլէրի հալտէ, վէ մահէլլի իդամէթլէրինին խարիճինտէ իճրա օլունուպտա, պալէատէ 49 ունճու մատտէտէ պէեան օլունան չէրայիթին իֆա դըլընմատըզը թագտիրտէ, իդրազ իտէն քիմէսնէ, դաբուտանընը, սէֆինէտէ վէ նավլունտա պուլունան հիսսէսի իւզէրինէ, տավաեէ վէ իմթիեազա հագդը օլուպ, պունտան զիեատէ նէմնէ թալէպլինէ սալահիյեէթի օլմագ։

164. Պալէատէ մուհարրէր 48 ինճի մատտէ իդթիղասընճա, կէմինին դըեամ վէ հարէքէթինէ թէհէիւի (1) իչին, հիսսէյի մուսիպլէրինի (2) վիրմէլէրի, սահիպլէրինէ, ըէսմէն թէքլիֆ օլունտուղտան, եիկիրմի տէօրթ սաաթա գատար վիրմէտիքլէրի հալտէ, մահէլլի իդամէթլէրինտէ տախի, կէմինին թամիրի վէ գումանեասը իչին իսթիդրազ օլունան ագճէեէ, մէրգումլարը, կէմիտէ օլան հիսսէլէրի, ըէհն օլաճագ տըր։

165. Կէմինին պիր սէֆէրի սապըդը իչին վագը օլան իսթիդրազ ագճէլէրի, պիր սէֆէրի տիկէրտէ տախի իսթիմալ օլունաճաղը մուդավէլէ օլունմուշ օլսա պիլէ, եինէ օլ ագճէլէրտէն, օլ կէմինին սէֆէրի ախիրի իչին իսթիդրազ օլունան մէպլաղ, միւրաճճահէն (3) թէէտիյեէ օլունուր. էնայի սէֆէրտէ (4) վագը օլան իսթիդրազաթ, կէմինին հարէքէթինտէն էվվէլ օլունան իսթիդրազաթա միւրաճճահ թուրուլուր. վէ էկէր, պիր սէֆէրին էսնասընտա, պիր գաչ իսթիդրազ վագը օլմուշ իսէ, իսթիդրազը ախիր, անտէն էվվէլ վագը օլանլարէ միւրաճճահ տըր։ Կէմինին պիր սէֆէրինտէ օլարագ, պիր լիմանէ, զարուրի եանաշըզ, օրատէ տուրտուղու միւտտէթտէ իսթիդրազ օլունան ագճէլէր, տէրէճէյի միւթէսավիյեէտէ թէէտիյեէ օլունուր։

166. Տէրունի գանթրաթօտա մէզ-

(1) Թէհէիւ, հաղըրլանմագ։
(2) Մուսիպլէր, իսապլէթ իտէն։
(3) Մէ-ռաճճահէն, իւսթիւն սաերլարագ։
(4) Էնայի սէֆէր, եոլտա իքէն։

.ՐԻԼ սէֆինէտէրի համուլէ իւղէրինէ խմթիդրաղը պահրի վադը օլուպտա, մուախնէրէն օլ համուլէ, տիկէր պիր սէֆինէնէ նադլ ու թահմիլ օլունարադ, դաղայի պահրիտէն, վէ եա ճիհէթի սայիրէտէն ղայ ու թէլէֆ օլսա, եկէր նադլ ու թահմիլ քէյֆիյէթի, պիր սէպէպի միճալիրտէն նէշէթ լյլէտիկի, դանունէն խսպաթ օլունմաղ իսէ, մարիւղ զիքր համուլէնին ղայ վէ թէլէֆ օլմասընտան, իդրաղ իտէն քիմէնէնէ զարար կէլմէղ։

167. Իւղէրինէ խմթիդրաղը պահրի օլունան չէյլէր քիւլլիյէն ղայ վէ թէլէֆ օլուպ, վէ եախսա դուրսան վէ եա տիշմէն թարաֆընտան դասպ ու դապթ օլունուպտա, ղայ վէ թէլէֆ օլմուշ, վէ դասպ վէ դապթ օլունմադ խուսուսարը, պիր դաղատան վէ եա էսպապը միճալիրէտէն նէշէթ իթմիշ, վէ խմթիդրաղը պահրի սէնէտինտէ միւնտէրիճ օլան վադթ ու մահէլլատ վուդու պուլմուշ իսէ, իդրաղ օլունան ադճէնին խմթիրտատը ճայիզ տէկիլ տիր. ֆադաթ, մէզքիւր չէյլէրտէն պիր մրդտարը դուրթարըլմըշ իսէ, իդրաղ իտէն քիմէնէ, իշպու դուրթարըլմըշ օլան էշեա իւղէրինէ հուդուդունու ղայ իթմէղ։

168. Էշեայի մէրհունէյի մէզքիւրէնին ճինսէն ֆինա վէ չիւրիւք օլտուղունտան տօլաեը վադը օլան թէնէզղիւլի ֆիեաթ վէ թէնագուսը մրդտար վէ թէլէֆաթ իլէ, խմթիդրաղ իտէնին սէպէպլիյէթինտէն, վէ եախսա դարուտան վէ եա թայիֆէնին խէթասընտաննէշէթ իտէն խասարաթ, միւդրիդէ թահմիլ օլունմաղ։

169. Ղարդ վէ չիքէթ վուդունտէ, էշեայի մէրհունէյի միւսթախլէսէնին մէսարիֆի թախլիյէսի պատէթ թէնզիլ, դրյմէթի պագրյեսիյլէ տիյեունու պահրիյեէ դաբատրը։

170. Թէհլիքէյի պահրիյեէ զէմանը, խմթիդրաղը պահրի դօնթրաթօսունտա թայէին օլունմատը հալտէ, սէֆինէ վէ թադրմ, վէ ալաթ, վէ տօնանմա, վէ դումանեասը իչին, սէֆինէնէին դրեամ ու հարէքէթինտէն իթիպարէն, կիթմէսի մէշրուբ օլան լիման վէ եա պիր մահէլլատ լէնկերէն տախթ իտինճէ, վէ եա բալամար պաղլանընճաեա դատար տրը. վէ էմթաա իչին տախի, էմթաանէն սէֆինէնէ թահմիլ, վէ եա սէֆինէնէ կէօթիւրիւմէք իւզրէ մավունալարա վաղ օլունտուղունտան, վէ պիրտէ խմթիդրաղը պահրի թահմիլ օլունմուշ էմթաա իւղէրինէ, էանայի սէֆիէրտէ վադը օլմուշ իսէ, դօնթրաթօսու թարիխինտէն պէտ իլէ, կէօթիւրիւմէսի մէշրուբ օլան մահէլլատ, դարաեա թախլիյէ օլունունճաեա դատար իթիպար օլունուր։

171. Խմթիդրաղը պահրի դօնթրաթօսու, պիր սէֆիէրի մուայէէն իչին օլուպտա, օլ սէֆիէրէ կիտիլմէտիկի հալտէ, իդրաղ իտէն քիմէնէ, թէմէթթիւի մէշրուբինի ալամաեը, եալընը վիրտիկի ադճէ իլէ ֆայիզի դանունիսինի իմթիեազ վէճճլէ խմթիրտատ իտէպիլիր. ֆադաթ, թէհլիքէյի պահրիյեէ զէմանը, քէնտի հիսսալը իչին, մատտէյի անիֆէտէ պէեան օլունտուղու իւզրէ պաչլամըշ իսէ, օլ հալտէ մուդավէլէ օլունմուշ օլան թէմէթթիւի պահրինին, խմթիհսալինէ հադգլը օլուր։

172. Էմթաա իւղէրինէ խմթիդրաղը պահրի իտէն քիմէնէ, կէմինին համուլէսի միեանընտա, խմթիդրաղ իթտիկի մէպալիդէ դատար, քէնտի մալի օլտուղունու խսպաթ իթմէտիքճէ կէմի վէ համուլէսինին ղայ օլմասը յլա, պօրճունտան խէլաս օլմաղ։

173. Իդրաղը պահրի իտէն քիմէսնէլէր, աքսի պիր մուդավէլէ օլունմուշ օլսա տախի, վադը օլան խասարաթը պահրիյեէյի ճէսիմէտէն հիսսէտար օլուպ, անլէրին հիսսէյի մու-

սիպէլէրի մրգատարը, միւսթէդրըզլար տախի պօրճլարընտան խէլաս օլուր. միւդրիզինի մէրդումին, աքսի պիր մուդավէլէ օլմատըգը հալտէ, սատի խասարաթը պահրկյէէտէն տախի հիսէտար օլուրլար. մարիւզ զիբր հիսէտարլրդ, իդրաղ օլունան ըէս էլ մալ իլէ մէշրութ օլան թէմէթթիւի պահրինին մէճմուի իւզէրինէ հիսապ օլունաճադ տըր։

174. Պիր սէֆինէ վէ եա պիր համուլէ իւզէրինէ, հէմ իսթիդրաղը պահրի վէ հէմտէ սիկուրթա վադը օլտուղու հալտէ, մուախսէրէն սէֆինէ զարդ վէ շիքէսթ օլուպտա, պունտան պաղը շէյլէր դուրթուլապիլիր իսէ, դուրթարըլմըշ օլան շէյլէրին սէմէնի, պալէատէ պէշինճի մատտէտէ զիբր ու պէհան օլունան իմթիհազլարա խալէլ կէլմէմէք շարթըյլա, միւդրիզին, եալընըզ ըէսի մալի իլէ, սիկուրթաճընին սիկուրթա իմթիհի մրգատար մէսլաղա կէօրէ, պէյնլէրինտէ զուրամէթէն թադսիմ օլունուր։

ՕՆ ՊԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Սիկուրթա, եանի ընէրդն էյֆէյնէրնի հագգընդա պըր։

ԳԸՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

Սիկուրթա գօնիրթիօսունուն սուրէնի ընանէդնէ վէ ռեդնէ ալէյհինէ դայիր դիր։

175. Սիկուրթա գօնթրաթօսու, սէֆիէրի պահրի թէհլիքէսինէ ուղրամալարընտան իհթիրաղ օլունան շէյլէրէ, դաղայի պահրիտէն տօլաեը վուդուա կէլէպիլէճէք զայիաթ վէ մաղարրաթըն, պիր մրգատարը մուայէնէ դատար, սիկուրթա իտէն թարաֆընտան ալընան պէտէլ, սիկուրթաեա մուդապիլ, սիկուրթա իմթիրէն թարաֆա, թէմամէն թէէտիյէ թաղմինինին թէահհիւտինի միւթէդամմին պիր մուդավէլէյի պահրիյէէտէն իսպարէթ տիր։

176. Սիկուրթա գօնթրաթօսու, եանի մուդավէլէ սէնէտի, սուրէթի ըէսմիյէէտ, վէ եախսա եալընըզճա, թարաֆէյն պէյնինտէ աշըդ մահէլլ պըրադըմահաարադ թանզիմ օլունուպ, տէրունինտէ էվվէլա խանա վէ թէմմիր օլունտուղունուն սէնէ, վէ այ, վէ կիւն, վէ սաաթը, սանիեա, սիկուրթա իթտիրէն քիմէնէնին սահիպ մալ վէ եա դօմիսիօնճու օլտուղունուն պէհանիյլէ պէրատէր, խամ ու շէօհրէթ վէ մահէլլի իդամէթի, սալիսա, սիկուրթա օլունան էմվալ ու էշեանըն ճինս վէ պահասը, վէ եա թադտիր օլունմուշ օլան դըյմէթի իլէ, նէ մրգատար ադճէ իչին սիկուրթա օլունտուղու, բասլիա, սիկուրթաճընըն տէրիհատ իմթիհի թէհլիքէլէր, խամիսա, իշպու թէհլիքէլէրին սիկուրթաճը իչին պէտ վէ ինթիհասը վագթ վէ թարիխլէրի, սատիսա, սիկուրթա պէտէլի, սապիա, դաբուտանընն իսմիյլէ կէմինին նամ ու նէվի, սամինա, էմթանընն թահմիլ օլունտուղու վէ եա օլունաճաղը մահէլլ. թասիա, սէֆինէնին հարէքէթ իմթիհի վէ եա իտէճէկի լիման, աշիրա, կէմինին մալ ալըպ չըգարաճաղը վէ եա կիրիպ վէ եանաշաճաղը լիման վէ խակէլէլէր, ահատի աշէր, նիզա վուդուինտէ, իշպու նիզաընն միւմէյիիլլէր մաարիֆէթիյլէ հիքմ ու թէավիյէէտի, թարաֆէյն պէյնինտէ մուդավէլէ օլունմուշ խէ, իշպու մուդավէլէ, սանիի աշէր, ալէլ ումում թարաֆէյնին մուդավէլէեէ բասլի իթտիքլէրի պիր ճիւմլէ շէրայիթի զիբր ու պէհան օլունուր։

177. Պիր սիկուրթա սէնէտի, էմթանընն թէնէվվիւինէ (¹), վէ սիկուրթա պէտէլինին թէֆաիլիթի (²) մրգատրինէ, վէ սիկուրթաճըլարըն թէատիւտինէ կէօրէ պիր դաչ սիկուրթաեը հավի օլապիլիր։

(¹) Թէնէվվիւ, տիւրլիւ պէ տիւրլիւ։

(²) Թէֆաիլ, իսմիւն օրմադ։

178. Սիկուրթանը մէկնիկ ալէյ-հի, եանի դապիլի սիկուրթա օլան չէյ-լէր, էվվէլա եիւրլիւ եա եիւրսիւզ, ոճանարլրշ վէ եա ոճանարլմամշ, վէ սէֆէրէ սայիր սէֆինէլէր իլէ պէ-րապէր վէ եախոտ եալընդզ կիտէճէք օլան սէֆինէլէրտէն, սանիեա, սէֆի-նէնին թադրմ վէ ալաթը, սալիսա, սէֆինէնին ոճանամաը, ռապիա, դու-մանեասը, խամիսա, ուսուլի պահրիյ-եէ իւղրէ իսթիդրաղ օլունան ադճէ-լէրտէն, սատիսա, համուլէնին ճինս վէ նէվինտէն, սապիա, թէհլիքէյի պահրիյեէեէ ուղրաեապիլէն սայիր պիլ ճիւմլէ ադճէ իտեր չէյլէրտէն իսպա-րէթի տիր։

179. Սիկուրթա քէյֆիյեէթի, անիֆ-իւզ զիքր չէյլերին թէմամը վէ եա պիր մրդասրը, վէ մէճմուի, վէ եա-խոտ այրը այրը հէր պիրի իւղերինէ օ-լուր. վէ պիրտէ, միսալէմէ վէ եա մուհարէպէ ղէմանընտա, վէ սէֆինէ-նին պէտի սէֆէրինտէն էվվէլ, վէ եա էնայի սէֆէրինտէ օրապիլիպ, պու տա-խի կէմինին կիտիպ կէլմէսի, վէ եա-խոտ էալընդզ կիթմէսի վէ եա կէլ-մէսի, վէ սէֆէրի թամ, վէ եա պիր վադթի մուայեէն իչին պահրէն, վէ նէհրէն, վէ ճէտվէլէն (¹) վադը օլան հէր տիւրլիւ սէյր ու սէֆէր, վէ էշ-եա նադրի խուսուսլարը, վէրհասրլ սէնիպտէ, վէ նէհր, վէ կէօլ, վէ դա-նալարտա(²) վուգուա կէլէն պիլ ճիւմ լէ թէհլիքեաթը սէֆէրիյեէ իւղերինէ օլուր։

180. Սիկուրթա օլունան էմվալ վէ էշեանընը թադտիրի դըյմէթինտէ, հիյ-լէ օլտուղու, վէ եա մրդասր վէ քէ-միյեէթինտէ, իֆատաթը քեաղիպէ ի-տիլտիկի, վէ եախոտ թահմիլիյեէ սէ-նէտինտէ սախթէքեարլրդ զուհուր իթ-տիկի հալտէ, սիկուրթաճընընը օլ էմ-վալ վէ էշեանը քէշֆ ու մուայեէնէ, վէ թադտիրի դըյմէթ իթտիրմէկէ հադդը օլտուղունտան պաշգա, սի կուրթա իթտիրէն քիմսէնին ալէյհինէ լազրմ կէլէն կէրէք թաղմինի զարար, վէ կէրէք ճիւնհա վէ ճինայէթտէն տօլաեը թէէտիպ վէ ճէղա տավասընը իթմէկէ, սալահիյեէթի վար տրը։

181. Սիկուրթա իթտիրէն քիմսէնին, մէմալիքի էճնէպիյեէտէն պէքլէտիկի էմվալ վէ էշեասընը, դանդի սէֆի-նէեէ թահմիլ օլտուղունու պիրմէտի-կի հալտէ, սէֆինէնին վէ դաբուտանը-նրն նամ վէ իսմլէրինի պէեանտէն մու-աֆ օլուպ, ֆադաթ, տէրունի սէնէտ-տէ պունլարը պիրմէտիկինի, վէ կէլէ-ճէկինտէն խապերի վէ եա էմրի օլ-տուղունա տայիր սօն մէքթուպունուն թարիխ վէ խիդասընը, զիքր ու պէեան իթտիրմէկէ մէճպուր ատուր. օլ հալ-տէ, սիկուրթանը պիր վադթը մու-այեէն իչին օրմասը լազրմ տրը։

182. Սիկուրթա իթտիրէն քիմսէնէ, քէնտիսինէ իրսալ վէ եա թէսլիմ օ-լունաճաղ էմվալ ու էշեանընը ճինս վէ դըյմէթինի պիրմէտիկի թադտիրտէ, օլ էմվալ ու էշեանը, սէնէտտէ, տի-կէր սուրէթլէ զիքր ու պէեան իթտիր-մէեէրէք, եալընդզ «էմթաա» նամը ու-մումիսիյլէ, սիկուրթա իթտիրմէկէ մուդթէտիր տիր. ֆադաթ, օլ հալ-տէ, սիկուրթա սէնէտինտէ, էմվալ ու էշեանընը, քիմէ իրսալ օլունտուղու, վէ եա թէսլիմ օլունաճաղը, զիքր ու պէեան օլունմադ լազրմ կէլիր. մէ-կէր, տէրունի սէնէտտէ, աքսի պիր մուդավէլէ տէրճ օլունմուշ օրա. պէօյ-լէ նամը ումումի իլէ օլան սիկուրթա-նընն, ալթուն վէ կիւմիւշ սիքկէ վէ քիւլչէսինէ, վէ էլմաս, վէ ինճու, վէ միճէվհերէ, վէ միհիմմաթը հար-պիյեէեէ չիմուլի օլամադ։

183. Սիկուրթա գոնթրաթօսունտա, էճնէպի սիքկէսիյլէ թադտիրի պահա օլունան էմվալ ու էշեանընը, տէվլէթի Ալիյեէ սիքկէսինճէ տէկէրի, գոնթ-

(¹) Ճէտվէլ, կնկի իչէեէն սու։

(²) Գանալ, ճէտվէլ կնպի տիր։

բաթօնուն իմգա օլունտուղու թարիխ վէ մահէլլին բայիճ ֆիյէաթը իւղրէ հիսապ վէ թայէին օլունուր։

184. Էմվալ ու էշէանլրն դըյմէթի, սիկուրթա գօնթրաթօսունտա թայէին օլունմատըղը հալտէ, էմթաա գայիմէսի վէ տէֆաթիր իլէ խսպաթ օլունուր. գայիմէ վէ տէֆաթիր տախի պուլունմատըղը թադտիրտէ, վիրիլէն ըգամի կիւմրիւք, վէ կէմիկէ նադլ օլունունճաեա գատար վադը օլան մէսարիֆի սայիրէ իլէ պէրապէր, թահմիլ օլունտուղու վադթ ու մահէլլատէ, վէ էշէայի մէգբիւրէնին բայիճ ֆիյէաթը իւղրէ, թադտիր վէ թադվիմ օլունուր։

185. Սէֆինէ եալընըզ թրամբա իլէ լճբայի թիճարէթ օլունան պիր մէմլէքէթտէն ավտէթ իտեր իբէն սիկուրթա վադը օլուպտա, թահմիլ օլունտուղու էմվալ ու էշէանլրն դըյմէթի, տերունի սէնէտտէ պէեան օլունմամըշ իսէ, մէպատէլէեէ վիրիլէն էմվալ ու էշէանլրն դըյմէթինէ, մէսարիֆի նադլիյէէսի տախի զամմ իլէ, հէր նէ մըգտարա պալիկ օլուր իսէ, օլ մըգտար պահասընա նիսպէթէ, սալիֆ իւղ զիքր էմվալ ու էմթաանլրն դըյմէթի տախի, թադտիր ու թէավիյէ օլունուր։

186. Սիկուրթա գօնթրաթօսունտա, թէհլիքէյի պահրիյէէնին վադթ ու զէմանը թայէին վէ պէեան օլունմամըշ իսէ, պալէատէ 170 ինճի մատատէ խսթիդրաղը պահրի գօնթրաթօլարը իչին թայէին վէ թախսիս օլունան վադթ ու զէմանտէ, թէհլիքէյի պահրիյէէ տախի պաշլատերպ թէմամ օլաճաղտըր։

187. Թէքմիլ դըյմէթի սիկուրթա օլունմուշ օլան էմվալ ու էշէանլրն, պիր քէրրէ սիկուրթասընը իթտիրմիշ օլան քիմէնէ, թէքրար օլ էշէա իւղրէնէ, երինէ օլ զէմանլէրտէ վէ թէհլիքէլէր իչին սիկուրթա իթտիրէմէզ. վէ իթտիրիր իսէ, իթտիրմէմիշ կիպի սաեր-

լըր. ֆագաթ, սիկուրթաճը օլան քիմէնէ, սիկուրթա իթմիշ օլտուղու էշէաեը, տիկէր պիր սիկուրթաճըեա, հէր հալտէ սիկուրթա իթտիրէպիլիր։ Սիկուրթա իթտիրէն ատէմ, սիկուրթա պէտէլինի, սիկուրթա իթտիրէպիլիր. սիկուրթայի սանինին պէտէլի, սիկուրթայի էվվէլին պէտէլինտէն տուն վէ եա գիեատէ տախի օլապիլիր։

188. Հէնիկամը միւսալէմէտէ մուդավէլէ օլունմուշ օլան սիկուրթա պէտէլինէ, մուհարէպէ զուհուր իթտէ տախի, նէմանէ զամմ օլունմասը ճայիզ տէկիլ տիր։ Քէզալիք, հիյնի մուհարէպէտէ մուդավէլէ օլունան սիկուրթա պէտէլի, մուախխէրէն միւսալահա վուդուիյլէ, թադիլ օլունմաղ. մէկէր, թարաֆէյնին, պու խուսուսլարա տայիր, ադսի պիր մուդավէլէլերի օլա. էկէր, սիկուրթա գօնթրաթօսունտա, սիկուրթա պէտէլինին, զամմ վէ եա թադիլ օլունապիլէճէկի մուդավէլէ օլունուպտա, մրգտարը զամմ վէ թադիլի թասրիհ վէ թախսիս դըլընմամըշ իսէ, թէհլիքէյի վադբա իլէ, վադթ ու հալէ, վէ գօնթրաթօնուն շերայիթինէ նազարէն, մահքէմէյի թիճարէթ վէ եա միւմէյիլիլէր մասարիֆէթիյլէ թայէին օլունուր։

189. Դարուտան, սիւար օլտուղու սէֆինէ իւղերինէ, քէնտիսի իչին, վէ եա կէմինին հիսապընա օլարադ, թահմիլ իտիպ, սիկուրթա իթտիրմիշ օլտուղու էմթաա գայ վէ թէլէֆ օլտուղունտա, էմթաայի մէգբիւրէնի սաթուն ալաբղընը, սիկուրթաճրեա խսպաթ, վէ թայիֆէնին պաշլըճալարընտան իբի նէֆէրին իմգասը, թահմիլիյէ սէնէտինի իպրաղ իթմէկէ մէճալուր տուր։

190. Թայիֆէտէն վէ եօլճուլարտան հէր պիրի, մէմալիքի Օսմանիյէտէ սիկուրթասընը իթտիրիպ, մէմալիքի էճնէպիյէտէն կէթիրտիրլերի էմթաանրն, պիր թահմիլիյէ սէնէտինի, թահ-

միլ օրունտուղու մահէլլտե, տէվլէթի Ալլյեսե չէհպէնտէրինե, վէ օրմատը ղը հալտե, տէվլէթի Ալլյեսե միւթէպէրան թիւճճարընտան պիրինե, վէ եա հիւբիւմէթի մահէլլյեսեսե թէրը ու ինթահե մէճալուր տուր։

191. Սիկուրթաճը, թէհլիքէյի պահրիյեսէյի մէշրութէնին խիթամընտան էվվէլ, իզհարը իֆլաս իտէր իսէ, վաճիպէյի զիմմէթլէրինին իֆասընա, պիր քէֆիլ իրաե իյլէմէսինի, վէ եա դօնթրաթօ ահքեամընը ֆէսսինի թալէպե, սիկուրթա ինթիրէն քիմէնէնին հադդը վար տըր. քեղալիք, սիկուրթա ինթիրէնին, սիկուրթա պէտէլինի հէնուզ թէէտիյեսե ինթիմէտիկի հալտե, ինֆլասը վուգու�՝ սիկուրթաճընին, պէր վէճհի մուհարրէր քէֆիլ արամաղա, վէ եա դօնթրաթօ ահքեամընընն ֆէսսինի թալէպ ինթիմէկե սալահիյեսէթի վար տըր։

192 Տէրունի սէֆինէտե պուլունան էմթաանընն նամլունու, վէ էմթաատան մէշհուզ օլան թիճարէթ, վէ մէշլահանընն իւճրէթ վէ մաաշլարը, վէ խաթիգրաղաթը պահրիյեսե ադճէլէրի, վէ պու ադճէլէրտէն հասըլ օլան թէմէթթիւի պահրի իւզէրլէրինե, սիկուրթա օրմաղ. վէ օլուր իսէ, օրմանը կիպի ատտ օրունուր։

193. Սիկուրթա դօնթրաթօսունտա, սիկուրթա ինթիրէն չախս թարաֆընտան պէեան օրունմասը լազըմ կելէն չէյլեր, մէսաբիւթիւն անհ դալմըշ, եախսա խիլաֆ, վէ եա թահմիլիյեսե սէնէտինտե կէօսթէրիլտիկինտէն ֆարդը օլարադ իֆատե դըլընմըշ օլուպտա, իշպու սիւքիւթ եա իֆատէտէն, վուդուլ մաղնուն օլան տէրէճէյեսե դատար թէհլիքէ օրմամադ, վէ եախսա օլ թէհլիքէյի մաղնունէտէն պաշդա, պիր թէհլիքէ օրմադ լազըմ կելէրէր, վուգուլ հալի սահիհի, սիկուրթաճը թարաֆընտան պիլինմիշ օլա, օրունան դօնթրաթօնուն, հիչ օրունմամասը, վէ եախսա, շերայիթի ախէրի իլէ ադատ օրունմասը մէլհուզ պուլունտուղու թադտիրտէ, օրունան դօնթրաթօ, սիկուրթաճը հադդընտա, քէնէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ թուրթուլուր. վադը օլան իշպու սիւքիւթ, եախսա խիլաֆ, եա ֆարդլը իֆատե, սիկուրթա օրունան շէյլին խէսարընա, վէ դայ վէ թէլէֆ օրմասընա սէպէպ օրմամըշ օլսա տախի, ենինէ սիկուրթանընն հիւքմիւ սագըթ օլուր։

ԳԸՍՄԸ ՍԱՆԻ

Սէկոնրը՝ էրեն վէ էնդէրէն ինդանէլէրէն վանէրեյէ գէմրիլէրէ դեհոնընդա դը։

194. Պալէատե մուհարրէր 170ինճի մատտե մուճիպլինճէ, թէհլիքէյի պահրիյեէնին ճէրէեանե պէտինտէն էվվէլ, սիկուրթա ինթիրէն քիմէնէնին սէպէպլյեսեթիյլե օլսա պիլե, սէֆէրտէն ֆէրաղաթ օրունտուղու հալտե, սիկուրթա դօնթրաթօսու ֆէսսի, վէ պէտէլի սիկուրթա թէէտիյեսե օրունմուշ իսէ, խաթիրատտ օրունուր. չու գատար քի, սիկուրթաճընը, թազմինի զարար մադամընտա սիկուրթա օրունան էշեանընն դը յմէթինտէն, եիւզտե եարըմ ալմաեա, վէ էկէր եիւզտե պիրտէն աշաղը սիկուրթա օրունմուշ իսէ, սիկուրթա պէտէլինին նըսֆընը խաթիհսալե հադդը վար տըր։

195. Ֆուրթունա, վէ զարդ, վէ չիքէսթ մատտէլէրինտէն, վէ դաղաէն դարաեա ուղրամադ վէ չաթմադ, վէ պիզզարուլե թարիդ, վէ եա սէֆէր, վէ եա կէմի թէպլիկ վէ թահվիլ իտիրմէր, վէ տէնիզէ էշեա աթըլմադ, վէ եանդրն օրմադ, վէ զապթ վէ զասպ օրունմադ, վէ տէվլէթի էմրիյլե թէվդրֆ, վէ իլանը հարպ, վէ խասմին ինթիկի խուսումէթէ մուդապէլէ խիլմէք խուսուսլարընտան, վէ սայիր մէհալիք վէ մուխաթարաթը պահրիյեէ-

տէն տօլաեը, սիկուրթա օլունան չէյ-
լերէ վադը օլան քեաֆֆէյի զայիաթ
վէ խասարաթ, սիկուրթա իտէնլերէ
այիտ վէ բաճի օլուր։

196. Պիլա զարուրէթ, թարիդ վէ
եա սէֆէրին, վէ եա կէմինին տէկիշտի-
բիմէսինտէն, վէ սիկուրթա իթթիրէն
քիմէսնէնին սէպէպլյէթինտէն տօլա-
եը վուգու պուլան զայիաթ վէ խասա-
բաթ, սիկուրթա իտէն քիմէսնէնէ մու-
ճիպլի զարար օլմազ, վէ թէհլիքէյի
պահրլյէ, քէնտիսի իչին ճէրէեանէ
պաշլամիշ իսէ, պէտէլի սիկուրթաեը
տախի դազանմիշ օլուր։

197. Սիկուրթա օլունան էշեա, ճին-
սէն ֆէնա վէ չիրիւբ օյտուղունան
նաչի վուգու պուլան թէնէզզիւլի ֆի-
եաթ վէ թէնագուսու մրգտար վէ
զայիաթ իլէ, սահիպլի էշեա վէ միւս-
թէէճիրի սէֆինէ, վէ եա մուհմիլ օ-
լան քիմէսնէլէրին սէպէպլյէրէթ վէ
խէթասընտան նէշէթ իտէն խասարաթ,
սիկուրթաճրլարա զարար վէ զիեանը
մուճիպ օլմազ։

198. Կէմի դաբուտանընին վէ թա-
յիֆէսինին պարաթարեասընտան, եա-
նի կէմիեի վէ եա էմթաեը, «դազա-
եա ուզրատը» տէյլիպտէ, սաթմազ վէ
աշրմազ կիպլի հիյլէ վէ ֆէսատընտան,
վէ սայիր թէօհմէթինտէն տօլաեը, սի-
կուրթաճը մէսուլ օլմազ. մէկէրբի,
պունուն աքսինէ օլարազ, մուգավէ-
լէ օլունմուշ օլա. պունունլա պէրա-
պէր, սիկուրթա օլունան չէյ կէմի օ-
լուպտա, դաբուտան, օլ կէմինին,
քեամիլէն սահիպլի վէ եա հիսսէտարը
օյտուղու հալտէ, կէմիտէ օլան հիս-
սէսի մրգտարընճա, մարիւզ զիքր մու-
գավէլէնին հիւքմիւ սազդի օլուր։

199. Գրլազուզ վէ նէտէբճիլէրին,
վէ լիման, վէ նէհրլէրատ իսթիխտամ
օլունան ըէհպէրլէրին իւճրէթլէրի ի-
լէ, կէմի վէ համուլէսինտէն թահսիլ
օլունմազտա օլան սայիր պիլ ճիւմլէ
բիւսումանթին, սիկուրթաճը թարա-
ֆընտան իֆասը լազըմ կէլմէզ. մէկէր,
էսպապը միճպիրէտէն նաչի վազը օլ-
մուշ օլա։

200. Հընթա, վէ թուզ միսիլլու,
քէնտի թասլիանթիյլէ պօզուլուր, վէ
եա ազալը, վէ եախոտ խամի վէ ասէլ
կիպլի ազար շէյլէր, թահմիլլիյէ սե-
նէտինտէ, օլ ճինստէն օլտուղու թաս-
ըիհ վէ պէեան օլունմազ լազըմ օլուպ,
օյունմատրը թազտիրտէ, պու շէյ-
լերէ արըզ օլան խասարաթ վէ զայի-
աթտան, սիկուրթաճը մէսուլ օլմազ,
մէկէր, սէնէտի մէզբիւրուն հիյնի
թանզիմինտէ, համուլէնին նէ ճինս
մալտէն իսպարէթ օյտուղունու, սի-
կուրթա իթթիրէն շախս պիլմէմիշ օլա։

201. Սիկուրթա մատտէսի, կէմի-
նին կիտիպ կէլմէսինտէ, թահմիլ օյու-
նաճաղը էմիալ իւզերինէ վազը օյուպ-
տա, կիմմէսի մէշրութ օլան մահէլ-
լէ վարըզտան սոնրա, ատտէթի իչին
մալ թահմիլ օյունմամրշ, վէ եախոտ
օյունմուշ իսէտ, համուլէսի թամ օլ-
մամրշ օյտուղու հալտէ, սիկուրթաճը,
մուգավէլէ օլունան խարճընին ֆազատ
սիւլիւսանընը ալմանա հազդը օլուր.
մէկէր աքսինէ պիր մուգավէլէ օլուն-
մուշ օլա։

202. Կէմիյէ թահմիլ օլունան էշ-
եանընն գըյմէթինտէն զիեատէ մէպ-
լաղ իւզերինէ սիկուրթա գօնթրաթօ-
սու վազը օյուպտա, պու խուսուստա
սիկուրթա իթթիրէն շախս թարաֆընտան
պիր կիմնա հիյլէ վէ տէսիսէ օյ-
տուղու թահազդուզ իթթիկի հալտէ,
օլունան գօնթրաթօ, քէնտիսի հազ-
դընտա, քէնն լէմ Լէբիւն հիւքմիւն-
տէ օյուր։

203. Անիֆ իւզ զիքր սիկուրթա
մատտէսինտէ, սիկուրթա իթթիրէ-
նին հիյլէ վէ տէսիսէսի օյմատրը
թազտիրտէ, օլունան գօնթրաթօ,
թահմիլ օլունմուշ օլան էշեանընն, բիւ-
զայի թարաֆէյն իլէ զարար վիրիլէն,
վէ եախոտ էհլի իրզարէ մատրիֆէթիյ-

լէ թագտիր օլունան գըյմէթինէ գատար, մէրի վէ միւթէպէր օլուպ, վէ ֆաղլասը իչին ֆէսխ օլունուր, վէ էշեայի մէղբիւրէնին զայ վէ թէլէֆ օլմասընտա, օլ էշեաեը սիկուրթա իթմիշ օլան քիմէնէլէրին հէր պիրի, սիկուրթա իթմիշ օլտուղու մէպլաղը մըգտարընա նիսպէթլէ վագը օլան զայիաթընին զարարընա, հիսսէտար օլաճադ տըր. պունունլա պէրապէր, էշեանըն գըյմէթինտէն ղիեատէ օլան մէպլաղ իչին, սիկուրթա պէտէլինի նսթիհսալ իտէմէեիպ, ֆագաթ, պաէատէ 194 իւնճիւ մատտէտէ թասրիհ վէ պէեան օլունան թաղմինի ալմաեա, հագդլարը օլաճադ տըր։

204. Պիր համուլէ իւղէրինէ հիյլէ լէ տէսխէ վագը օլմաեարագ, միւթէատտիտ սիկուրթա գօնթրաթօսու օլուպտա, էշեայի մահմուլէնին պիւթիւն գըյմէթի, պիրինճի գօնթրաթօ իլէ սիկուրթա օլունմուշ օլտուղու հալտէ, եալընըզ իչպու գօնթրաթօ մէրի վէ միւթէպէր օլարագ, տիկէրլէրինի իմդա իտէն սիկուրթաճըլար, թէպլիյեէյի զիմմէթի իտիպ, անճագ, մարիւզ զիբր 194 իւնճիւ մատտէ մուճիպլինճէ պիր թաղմին ալմաեա հագդլը օլաճագլար տըր. վէ էկէր պիրինճի գօնթրաթօ իլէ, էշեայի մահմուլէնին պիւթիւն գըյմէթի սիկուրթա օլունմամըշ իսէ, օլ հալտէ, տիկէր գօնթրաթօլարը իմդա իտէն սիկուրթաճըլար, գօնթրաթօլարընին թարիխլէրի թէրթիպլինճէ, գըյմէթի էշեանըն ֆաղլասը իչին, սըրասը.յա մէսուլ օլաճագլար տըր.

205. Սիկուրթա օլունտուղու դատար էշեա թահմիլ օլունմուշ օլուպտա, օլ էշեատէն պիր աղը զայ օլուպ, դուսուրու դալմըշ իսէ, վագը օլան զայիաթին թաղմինի, պիլ ճիւմլէ սիկուրթաճրյար թարաֆլարընտան, հէր պիրէրլէրինին հիսսէլէրինէ իսապէթ իտէն մըգտար իւղրէ թէէտիյնէ վէ իֆա օլունաճագ տըր։

206. Սիկուրթա ատէտ վէ էսամիսի, թասրիհ վէ թայէին օլունան սէֆինէլէրէ թահմիլ օլունաճագ էմվալ իչին օլուպ, վէ պունլարըն հէր պիրինէ նէ մըգտար իչին սիկուրթա օլունտուղու տախի պէեան դըլընըպտա, պիւթիւն համուլէ պունլարտան, եալընըզ պիրիսինէ, վէ եախոտ անճագ պիր գաչընա վաղ օլունտուղու սուրէթտէ, մէշրութ օլան պիլ ճիւմլէ սէֆինէլէր զայ օլսա պիլէ, սիկուրթաճը եալընըզ էշեանըն վաղ վէ թահմիլ օլունտուղու սէֆինէլէրին հէր պիրիսի իչին, նէ մըգտար իւղէրինէ սիկուրթա իթմիշ իսէ, օլ մըգտարատագ մէսուլ օլուպ, ֆաղլասը իչին, սիկուրթա գօնթրաթօսու ֆէսխ օլունարագ, պալէատէ մէղբիւր 194 իւնճիւ մատտէտէ մէսթուր օլան թաղմինին իսթիհսալինէ, հագդը օլաճագ տըր։

207. Դարուտան, համուլէսինի իքմալ վէ եա թէպտիլ իթմէք զըմնընտա, միւթէատտիտ լիմանլարա կիրմէկէ մէէզուն օլտուղու հալտէ, սիկուրթա օլունմուշ օլան էշեա, տէրունի սէֆինէտէ օլմատըգճա, վէ եախոտ սէֆինէեէ կէօթիւրմէք, վէ եա պիր սէֆինէտէն դարաեա չըդարմագ իւզրէ, մավունալարա վաղ օլունմատըգճա, վագը օլան զայիաթ վէ թէլէֆաթտէն տօլաեը, սիկուրթաճը մէսուլ օլմազ, մէկէր պունուն աքսինէ մուգավէլէ օլա։

208. Սիկուրթա, պիր վագթը մուայեէն իչին օլտուղու սուրէթտէ, իչպու վագթը մուայեէնին խիթամընտա, սիկուրթաճը խէչաս օլուպ, սիկուրթաեը իթտիրէն քիմէնէ էշեասընը իլէրուտէ վագը օլաալիլէճէք թէհլիքէլէր իչին, միւճէտտէտէն սիկուրթա իթտիրէպիլէճէք տիր։

209. Սիկուրթա իթտիրէն չախտ, տէրունի գօնթրաթօտա թայէին վէ թախսիս օլունան մահէլլտէն տահա պայիտ պիր մահէլլէ սէֆինէեի իրսալ իթտի-

[204]

Ա[illegible]
1253

կի սուրբեթտէ, թայեին օրունմուշ օլան մահեալ, իշպու մահեալի պայիտին եօ-լու իւղերինտէ օլսա պիւէ, սիկուրթաճը մէսուլյեբեթտէն խէլաս օլուր, վէ պէտէլի սիկուրթաեր տախի դա-ղանը. էկէր սէյր ու սէֆէր, մու-դաւէլէ օլունան մահեալտէն տահա եա-դըն պիր մահեալէ վադը օլուր իսէ, սի-կուրթա չէրայեթի թէմամէն իճրա օ-լունուր։

210. Էշեայի մահմուլէ, դայ վէ թէ-լէֆ, վէ եա մահեալի մէշրուբեթ վասըլ օլտուգտան սոնրա, իւղերլէրինէ սի-կուրթա վադը օլուպտա, դայ վէ թէ-լէֆ օրմուշ խուսկինի, սիկուրթա խթ-տիրէն շախսըն պիլտիկի, վէ եախսա մահեալինէ վիսուլինտէն, սիկուրթա-ճընըն խապէրի օրմատրը հալտէ, վէ եա օլունան գոնթրաթօեա վադը իմզա իթմէզտէն էվվել դայ վէ թէ-լէֆ օլտուղունտան, սիկուրթա խթ-տիրէնին, վէ մահեալինէ վիսուլինտէն, սիկուրթաճընըն մալիմաթը օլապիլէ-ճէք խուսկինէ տայիր պիր ղանը դա-լիպ պուլունտուղու թադտիրտէ վա-դը օլան մարիւղ ղիքը սիկուրթա, քէ-էն լեմ եէքիւն հիւքմունտէ օլուր։

211. Պուտի մէսաֆէեէ, վէ ղէհապ(1) վէ էյեսապէն (2) սիւհուլեթ (3) վէ սու-ուպէթինէ (4) կէօրէ, կէմինին դայ վէ թէլէֆ օլտուղու, վէ եա վիսուլ պուլ-տուղու մահեալտէն, վէ եախսա թէ-լէֆ օլտուղունուն, վէ եա մահեալինէ վիսուլինին էն էվվել խապէրի վասըլ օլան եէրտէն, սիկուրթա գոնթրաթօ-սու, իմզա օլունմաղտան մուգատտէմ թանզիմ օլունտուղու մահեալէ, պէ-հէմէհալ խապէր կէլմէսի, միմքին ի-տուկի թահադդուդ էյլէտիկի սու-բեթտէ, մատտէյի անիֆէտէ ղիքը օ-լունան ղանը ղալիպ հասըլ օլուր։

212. Սիկուրթա, իյի վէ եա ֆէնա պիր խապէր իւղերինէ վադը օրմուշ ի-սէ, մէվատտը սապըդատա մէսթուր օլան ղանը ղալիպ միւթէպէր օրմա-եըպ, գոնթրաթօ իմզա օլունմաղտան էվվել, սիկուրթա օլունան չէյին դայ օլտուղունու, սիկուրթա խթտիրէն քի-մէնէ պիլմիշ, վէ եախսա կէմի մա-հեալինէ վարտըղընտան, սիկուրթաճը-նըն խապէրի օրմուշ օլտուղու խապաթ օլունմատըգտա, մէղքիւր գոնթրաթօ ֆէսխ օլունամաղ։

213. Պալէատէ 210 ունճու մատտէ-տէ ղիքրի սէպդաթ իտէն քէյֆիյեթ, սիկուրթա խթտիրէն քիմէնէ ալէյ-հինէ խապաթ օլունտուղու հալտէ, օլ քիմէնէ, սիկուրթաճրեա, իրի դաթ սիկուրթա խարճընը թէէտիյնէ, վէ սիկուրթաճընըն ալէյհինէ խապաթ դը-լընտըղը թադտիրտէ, սիկուրթաճը, սիկուրթա խթտիրէն քիմէնէնէ, մու-դարրէր օլան սիկուրթա պէտէլինի ի-քի դաթ օլարադ ըէտտէ մահքիւմ օ-լուր. պունտան պաշդա, ճէղա դա-նունանմէսի հիւքմիւնճէ, ճէղալարը թէրթիպ օլունմադ իւղրէ, մուհաքէ-մէյի ճէղալյեէրինէ պաղբլըը։

ԳԼՈՒՄԸ ՍԱԼԻՍ

Սէկուրթա օլունան էշեանըն ընէրէնէ պայէ պէր

214. Կէմինին պիր դաղայի պահ-բիտէն տօլսաեը դարդ օլտուղու, եա դարաեա օղրաեըպ դըրբլըղը, եա-խսա սէյր ու սէֆէրէ դապիլ օրմա-եաճադ պիր հալէ կէլտիկի, վէ միւշ-մէն, վէ դուրման թարաֆընտան դապ վէ եա պիր տէվլէթի էճնէպիյնէ ճա-նիպլինտէն զապթ, եախսա պէտի սէ-ֆէրտէն մուգատտէմ, տէվլէթի Ալիյ-եէնին էմրիյլէ թէվդըֆ օլունտուղու, վէ պիրտէ, սիկուրթա օլունան չէյ-լէր թէլէֆ օլուպ, վէ եախսա ֆէնա-լաշըպտա զայիաթ վէ խասարաթըն մըդտար վէ քէմիյեթի հէր նէ մըդ-

(1) Պէհապ, կիլիմէք։
(2) Էյեսապ, կէրի տէօնմէք։
(3) Սուհուլէթ, գօլայլըգ։
(4) Սուուպէթ, գօրլուգ։

Գրքի Արտակ Ալպոյաճեանի Գանձարան — Մարարիա

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.
FL0573410

U L4
1253